

Bruxelles, 4 septembrie 2025
(OR. en)

12460/25
ADD 2

**Dosar interinstituțional:
2025/0809 (NLE)**

**COLAC 137
POLCOM 221
SERVICES 53
FDI 48**

PROPUNERE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	3 septembrie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Subiect:	ANEXĂ la Propunerea de DECIZIE A CONSILIULUI privind semnarea, în numele Uniunii Europene, și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului de parteneriat strategic în materie de politică, economie și cooperare dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Statele Unite Mexicane, pe de altă parte

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 809 annex.

Anexă: COM(2025) 809 annex

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.9.2025
COM(2025) 809 final

ANNEX 1 – PART 2/4

ANEXĂ

la

Propunerea de DECIZIE A CONSILIULUI

**privind semnarea, în numele Uniunii Europene, și aplicarea cu titlu provizoriu a
Acordului de parteneriat strategic în materie de politică, economie și cooperare dintre
Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Statele Unite
Mexicane, pe de altă parte**

PARTEA III¹

COMERȚ ȘI INVESTIȚII

CAPITOLUL 1

DISPOZIȚII GENERALE ȘI INSTITUȚIONALE

SECȚIUNEA A

Dispoziții generale

ARTICOLUL 1.1

Instituirea unei zone de liber schimb

Părțile instituie, în temeiul prezentei părți a acordului, o zonă de liber schimb, în conformitate cu articolul XXIV din GATT 1994 și cu articolul V din GATS.

¹ Atunci când o dispoziție conține o trimitere la un alt articol, fără a specifica partea din prezentul acord în care se află articolul menționat, articolul respectiv este destinat să fie inclus în partea III a acordului.

ARTICOLUL 1.2

Obiective

Obiectivele prezentei părți a acordului sunt următoarele:

- (a) extinderea și diversificarea comerțului cu mărfuri, în conformitate cu articolul XXIV din GATT 1994, între părți prin reducerea sau eliminarea taxelor vamale și a barierelor netarifare din calea comerțului;
- (b) facilitarea comerțului cu mărfuri, în special prin dispozițiile privind procedurile vamale și facilitarea comerțului, standardele, reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității, precum și măsurile sanitare și fitosanitare, menținând, în același timp, dreptul fiecărei părți de a reglementa pe teritoriul său și de a atinge obiectivele de politică publică;
- (c) liberalizarea comerțului cu servicii, în conformitate cu articolul V din GATS;
- (d) crearea unui cadru care să contribuie la creșterea fluxurilor de investiții prin furnizarea de norme transparente, stabile și previzibile care să reglementeze condițiile de înființare a întreprinderilor și fluxul de capital aferent, precum și prin garantarea unui echilibru adecvat între liberalizarea și protecția investițiilor, pe de o parte, și dreptul fiecărei părți de a reglementa în vederea atingerii obiectivelor de politică legitime, pe de altă parte;

- (e) instituirea unui sistem jurisdicțional în materie de investiții pentru a soluționa litigiile dintre investitori și stat în mod eficace, imparțial și previzibil;
- (f) deschiderea efectivă și reciprocă a piețelor de achiziții publice ale părților;
- (g) promovarea inovării și a creativității prin asigurarea unei protecții adecvate și eficace a drepturilor de proprietate intelectuală, în conformitate cu obligațiile internaționale în vigoare între părți, precum și a echilibrului între această protecție și interesul public;
- (h) desfășurarea relațiilor comerciale și de investiții între părți în conformitate cu principiul concurenței libere și nedenaturate;
- (i) promovarea dezvoltării durabile și a dezvoltării comerțului internațional într-un mod care să contribuie la dezvoltarea durabilă, incluzând dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și protecția mediului;
- (j) instituirea unui mecanism eficace, echitabil și previzibil de soluționare a litigiilor între părți privind interpretarea sau aplicarea prezentei părți a acordului.

ARTICOLUL 1.3

Definiții cu aplicabilitate generală

În sensul prezentei părți a acordului și cu excepția cazului în care se prevede altfel:

- (a) „hotărâre administrativă cu aplicare generală” înseamnă o hotărâre sau o interpretare administrativă care se aplică tuturor persoanelor și situațiilor de fapt ce se încadrează, în general, în domeniul de aplicare al respectivei hotărâri sau interpretări administrative și care stabilește o normă de conduită, dar nu include:
 - (i) constatarea sau hotărârea pronunțată într-o procedură administrativă sau cvasijudiciară care se aplică unei anumite persoane, unei anumite mărfi sau unui anumit serviciu al celeilalte părți într-un caz specific sau
 - (ii) orice altă hotărâre care se pronunță în ceea ce privește un anumit act sau o anumită practică;
- (b) „Acordul privind agricultura” înseamnă Acordul privind agricultura din anexa 1A la Acordul OMC;
- (c) „produs agricol” înseamnă un produs enumerat în anexa 1 la Acordul privind agricultura;
- (d) „servicii de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava este retrasă din serviciu” înseamnă activități de reparare și de întreținere care sunt efectuate asupra unei aeronave sau a unei părți dintr-o aeronavă retrasă din serviciu și nu includ întreținerea la linie;

- (e) „Acordul antidumping” înseamnă Acordul privind punerea în aplicare a articolului VI din Acordul general pentru tarife vamale și comerț din 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (f) „servicii privind sistemele informatizate de rezervare” înseamnă serviciile furnizate de sistemele informatizate care conțin informații despre orarele transportatorilor aerieni, locurile disponibile, tarifele și regulile de stabilire a prețurilor și prin intermediul cărora pot fi făcute rezervări sau pot fi eliberate bilete;
- (g) „taxă vamală” înseamnă orice taxă sau impunere de orice tip instituită pentru importul unei mărfi sau în legătură cu acesta și include orice formă de suprataxă sau de impunere suplimentară instituită în legătură cu acest import, dar nu include:
 - (i) nicio impunere echivalentă unei taxe interne aplicate în conformitate cu articolul 2.3;
 - (ii) nicio taxă antidumping sau compensatorie² aplicată în conformitate cu GATT 1994, cu Acordul antidumping sau cu Acordul SMC, după caz;
 - (iii) nicio taxă sau altă impunere instituită la importul unei mărfi sau în legătură cu acesta, care este limitată ca valoare la costul aproximativ al serviciilor furnizate, și

² Pentru mai multă certitudine, definiția taxei vamale nu afectează drepturile și obligațiile părților în temeiul capitolului 5 (Instrumente de apărare comercială).

- (iv) nicio primă oferită sau colectată pentru o marfă importată care rezultă dintr-un sistem de licitație autorizat pentru gestionarea contingentelor tarifare în temeiul appendicelui 2-A-4 (Contingentele tarifare ale Mexicului);
- (h) „Acordul privind determinarea valorii în vamă” înseamnă Acordul privind punerea în aplicare a articolului VII din Acordul general pentru tarife și comerț din 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (i) „zile” înseamnă zile calendaristice, inclusiv weekenduri și sărbători;
- (j) „MSL” înseamnă Memorandumul de înțelegere privind regulile și procedurile de soluționare a litigiilor, inclus în anexa 2 la Acordul OMC;
- (k) „întreprindere” înseamnă orice entitate juridică constituită în mod corespunzător sau altfel organizată în temeiul legislației aplicabile, cu scop lucrativ sau nu, aflată în proprietate publică sau privată, inclusiv orice corporație, trust, societate de persoane, întreprindere comună, societate cu asociat unic sau asociație;
- (l) „existent” înseamnă în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord;
- (m) „monedă liber convertibilă” înseamnă o monedă negociată pe scară largă pe piețele valutare internaționale și folosită pe scară largă în tranzacțiile internaționale;

- (n) „GATS” înseamnă Acordul general privind comerțul cu servicii din anexa 1B la Acordul OMC;
- (o) „GATT 1994” înseamnă Acordul general pentru tarife și comerț din 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (p) „mărfuri” înseamnă atât materiale, cât și produse;
- (q) „marfă a unei părți” înseamnă o marfă internă astfel cum este înțeleasă în GATT 1994 și include mărfurile originare ale părții respective;
- (r) „servicii de handling la sol” înseamnă furnizarea la un aeroport, pe bază de comision sau contract, a următoarelor servicii: reprezentarea, administrarea și supravegherea companiei aeriene, handlingul pasagerilor, handlingul bagajelor, handling pe platformă, servicii de catering³, handlingul mărfurilor și al poștei aeriene, alimentarea cu combustibil a unei aeronave, întreținerea și curățarea aeronavelor, transport de suprafață și operațiuni de zbor, administrarea echipajului și planificarea zborurilor, dar nu includ handlingul propriu, securitatea, întreținerea la linie, repararea și întreținerea aeronavelor; și gestionarea sau exploatarea infrastructurii aeroportuare centralizate esențiale, cum ar fi instalațiile pentru degivrare, sistemele de distribuție a combustibilului, sistemele de handling al bagajelor și sistemele fixe de transport din interiorul aeroportului;
- (s) „Sistem armonizat” sau „SA” înseamnă Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, inclusiv normele generale de interpretare, notele din secțiuni, notele din capitole și notele din subpoziții, precum și modificările acestora;

³ Cu excepția preparării alimentelor.

- (t) „măsură” include orice lege, reglementare, normă, procedură, decizie, acțiune administrativă, cerință sau practică⁴;
- (u) „resortisant” înseamnă o persoană fizică care are cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene sau a Mexicului, în conformitate cu legislația lor respectivă, sau care este rezident permanent al uneia dintre părți;
- (v) „persoană fizică” înseamnă⁵:
 - (i) în cazul Uniunii Europene, o persoană care are cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene în conformitate cu legislația sa⁶ și
 - (ii) în cazul Mexicului, o persoană care are cetățenia Mexicului în conformitate cu legislația sa;

o persoană fizică care este resortisant al Mexicului și are cetățenia unuia dintre statele membre ale Uniunii Europene este considerată a fi în mod exclusiv o persoană fizică a părții a cărei cetățenie dominantă și efectivă o deține;

⁴ Pentru mai multă certitudine, termenul „măsură” include omisiunea de a acționa.

⁵ Această definiție se aplică în sensul capitolelor 10-19.

⁶ Definiția persoanei fizice a Uniunii Europene include și persoanele fizice cu reședința permanentă în Republica Letonia care nu sunt cetățeni ai Republicii Letonia sau ai altui stat, dar care au dreptul, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale Republicii Letonia, să li se elibereze un pașaport pentru non-cetățeni.

- (w) „OCDE” înseamnă Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică;
- (x) „marfă originară” înseamnă o marfă care se califică drept originară în conformitate cu regulile de origine prevăzute în capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii);
- (y) „persoană” înseamnă o persoană fizică sau o întreprindere;
- (z) „persoană a unei părți” înseamnă un resortisant sau o întreprindere a unei părți;
- (aa) „tratament tarifar preferențial” înseamnă nivelul taxei vamale aplicabil unei mărfi originare în temeiul articolului 2.4 (Eliminarea sau reducerea taxelor vamale);
- (bb) „Acordul privind măsurile de salvagardare” înseamnă Acordul privind măsurile de salvagardare din anexa 1A la Acordul OMC;
- (cc) „Acordul SMC” înseamnă Acordul privind subvențiile și măsurile compensatorii din anexa 1A la Acordul OMC;
- (dd) „vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian” înseamnă posibilitățile pe care le are transportatorul aerian în cauză de a-și vinde și de a-și comercializa liber serviciile de transport aerian, inclusiv toate aspectele comercializării, cum ar fi cercetarea de piață, publicitatea și distribuția, dar excluzând stabilirea prețurilor serviciilor de transport aerian sau condițiile aplicabile;
- (ee) „furnizor de servicii” înseamnă o persoană care furnizează sau intenționează să furnizeze un serviciu;

- (ff) „Acordul SPS” înseamnă Acordul privind aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare din anexa 1A la Acordul OMC;
- (gg) „întreprindere de stat” înseamnă o întreprindere care este deținută sau controlată de către o parte;
- (hh) „Acordul BTC” înseamnă Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului din anexa 1A la Acordul OMC;
- (ii) „teritoriu” înseamnă teritoriul în care se aplică prezentul acord în temeiul articolului 2.2 (Aplicare teritorială) din partea IV a prezentului acord;
- (jj) „țară terță” înseamnă o țară sau un teritoriu care se situează în afara domeniului de aplicare teritorială al prezentului acord;
- (kk) „Acordul TRIPS” înseamnă Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală din anexa 1C la Acordul OMC;
- (ll) „Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor” înseamnă Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, încheiată la Viena la 23 mai 1969;
- (mm) „OMC” înseamnă Organizația Mondială a Comerțului; și
- (nn) „Acordul OMC” înseamnă Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, încheiat la 15 aprilie 1994.

ARTICOLUL 1.4

Relația cu Acordul OMC

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile pe care le au una față de cealaltă în temeiul Acordului OMC.

ARTICOLUL 1.5

Trimiteri la legi și la alte acorduri

- (1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, orice trimitere din prezenta parte a acordului la legi, fie în general, fie prin trimitere la un anumit statut, regulament sau la o anumită directivă, se interpretează ca trimitere la legile respective astfel cum pot fi modificate.
- (2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, orice trimitere sau încorporare prin intermediul unei trimiteri, în prezenta parte a acordului, la alte acorduri sau instrumente juridice, în întregime sau parțial, se interpretează ca incluzând:
 - (a) anexele, protocoalele, notele de subsol, notele interpretative și notele explicative aferente și

- (b) acordurile succesoare la care părțile au aderat sau modificările care sunt obligatorii pentru părți, cu excepția cazului în care trimiterea se referă la drepturi și obligații existente.

ARTICOLUL 1.6

Îndeplinirea obligațiilor

- (1) Fiecare parte adoptă măsurile generale sau specifice necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care îi revin în temeiul prezentei părți a acordului, inclusiv măsurile necesare pentru a asigura respectarea dispozițiilor prezentei părți de către administrațiile și autoritățile centrale, regionale sau locale, precum și de către organismele neguvernamentale în exercitarea competențelor care le-au fost delegate.
- (2) Pentru mai multă certitudine, o parte poate suspenda drepturile și obligațiile care decurg din prezenta parte a acordului, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 2.3 alineatul (3) din partea IV a prezentului acord (Îndeplinirea obligațiilor), numai în cazul încălcării prezentei părți a acordului de către cealaltă parte și în conformitate cu cerințele stabilite în partea respectivă, inclusiv în capitolul 31 (Soluționarea litigiilor).

SECȚIUNEA B

Dispoziții instituționale

ARTICOLUL 1.7

Funcțiile specifice ale Consiliului mixt

- (1) Atunci când Consiliul mixt îndeplinește oricare dintre funcțiile care îi sunt conferite prin prezenta parte a acordului, acesta este compus, la nivel ministerial, din reprezentanți ai părții UE responsabili cu aspectele legate de comerț și de investiții, pe de o parte, și din reprezentanții Ministerului Economiei din Mexic, pe de altă parte, sau din persoanele desemnate de aceștia.
- (2) Consiliul mixt poate, în vederea îndeplinirii obiectivelor prezentei părți a acordului, să modifice:
 - (a) anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor) și anexa 2-E (Măsurile relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase);
 - (b) capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii), inclusiv anexele 3-A-3-D;
 - (c) anexa 10-D (Codul de conduită pentru membrii tribunalului, membrii tribunalului de apel și mediatori);

- (d) listele și programele relevante ale Mexicului în temeiul articolului 10.12 (Măsuri neconforme și excepții) alineatul (6) și al articolului 11.8 (Măsuri neconforme și excepții) alineatul (4);
 - (e) anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și anexa 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului);
 - (f) anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice);
 - (g) anexa 31-A (Regulamentul de procedură) și anexa 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori).
- (3) Consiliul mixt poate, de asemenea, în vederea îndeplinirii obiectivelor prezentei părți a acordului:
- (a) să adopte interpretări obligatorii ale dispozițiilor prezentei părți a acordului;
 - (b) să ia orice altă decizie prevăzută în prezenta parte a acordului și
 - (c) să întreprindă, în exercitarea funcțiilor sale, orice altă acțiune convenită între părți.
- (4) Fiecare parte pune în aplicare, în conformitate cu procedurile sale juridice aplicabile, orice modificare menționată la alineatul (2) litera (a) într-un termen convenit de părți.

ARTICOLUL 1.8

Funcțiile specifice ale Comitetului mixt

(1) Atunci când Comitetul mixt îndeplinește oricare dintre funcțiile care îi sunt conferite prin prezenta parte a acordului, acesta este compus din reprezentanți la nivel înalt ai părții UE responsabili cu aspectele legate de comerț și de investiții, pe de o parte, și din reprezentanții Ministerului Economiei din Mexic, pe de altă parte, în conformitate cu cerințele fiecărei părți, sau din persoanele desemnate de aceștia.

(2) Comitetul mixt:

- (a) asistă Consiliul mixt în exercitarea funcțiilor sale referitoare la aspecte legate de comerț;
- (b) răspunde de implementarea și de aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor prezentei părți a acordului și de evaluarea rezultatelor obținute în urma aplicării sale;
- (c) fără a aduce atingere capitolului 31 (Soluționarea litigiilor), încearcă să prevină și să soluționeze dezacordurile sau litigiile care pot apărea cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentei părți a acordului;
- (d) supraveghează activitatea subcomitetelor și a altor organisme instituite în temeiul prezentei părți a acordului și
- (e) discută modalități de consolidare în continuare a comerțului și a investițiilor între părți.

- (3) În îndeplinirea atribuțiilor sale în temeiul alineatului (2), Comitetul mixt poate:
- (a) să instituie subcomitete și alte organisme față de cele instituite în prezenta parte a acordului, compuse din reprezentanți ai părților, să le atribuie responsabilități care țin de competența sa și să decidă modificarea funcțiilor atribuite subcomitetelor și celorlalte organisme pe care le instituie, precum și să le dizolve;
 - (b) să recomande Consiliului mixt adoptarea de decizii în conformitate cu obiectivele specifice ale prezentei părți a acordului, inclusiv modificările menționate la articolul 1.7 alineatul (2) litera (a), sau să adopte astfel de decizii în intervalele dintre reuniunile Consiliului mixt, inclusiv atunci când Consiliul mixt nu se poate reuni, și
 - (c) să întreprindă, în exercitarea funcțiilor sale, orice altă acțiune convenită între părți sau conform instrucțiunilor Consiliului mixt.

ARTICOLUL 1.9

Coordonatorii părții III a prezentului acord

- (1) Fiecare parte desemnează un coordonator pentru prezenta parte a acordului și notifică acest lucru celeilalte părți în termen de șaiszeci de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(2) Coordonatorii:

- (a) facilitează comunicarea între părți cu privire la orice aspect reglementat de prezenta parte a acordului, precum și cu privire la alte puncte de contact instituite în temeiul acesteia;
- (b) întocmesc în comun ordinea de zi și efectuează toate celelalte pregătiri necesare pentru reuniunile Consiliului mixt și ale Comitetului mixt în conformitate cu prezentul articol și
- (c) monitorizează deciziile Consiliului mixt și ale Comitetului mixt, după caz.

ARTICOLUL 1.10

Subcomitete și alte organisme instituite în temeiul părții III a prezentului acord

- (1) Părțile instituie următoarele subcomitete și alte organisme, compuse din reprezentanți ai părții UE, pe de o parte, și din reprezentanți ai Mexicului, pe de altă parte:
 - (a) Comitetul pentru comerțul cu bunuri;
 - (b) Subcomitetul pentru agricultură;
 - (c) Subcomitetul pentru comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase;
 - (d) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine;

- (e) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare;
 - (f) Grupul de lucru comun privind bunăstarea animalelor și rezistența la antimicrobiene;
 - (g) Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului;
 - (h) Subcomitetul pentru servicii și investiții;
 - (i) Subcomitetul pentru servicii financiare;
 - (j) Subcomitetul pentru achiziții publice;
 - (k) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală;
 - (l) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă.
- (2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta parte a acordului, articolul 1.4 din partea IV a prezentului acord se aplică subcomitetelor și celorlalte organisme menționate la alineatul (1).
- (3) Subcomitetele și celelalte organisme menționate la alineatul (1) pot face recomandări corespunzătoare în cazurile prevăzute în prezenta parte a acordului.
- (4) Recomandările se fac de comun acord.

ARTICOLUL 1.11

Relația cu societatea civilă

(1) Fiecare parte se întâlnește cel puțin o dată pe an cu grupul său consultativ intern menționat la articolul 1.7 (Grupuri consultative interne) din partea IV a prezentului acord pentru a discuta aspecte legate de aplicarea prezentei părți a acordului.

(2) În cazul în care Consiliul mixt sau Comitetul mixt se reunește în configurația „Comerț”, acesta convoacă o reuniune a Forumului societății civile menționat la articolul 1.8 (Forumul societății civile) din partea IV a prezentului acord pentru a purta un dialog cu privire la aplicarea prezentei părți a acordului.

CAPITOLUL 2

COMERȚUL CU MĂRFURI

SECȚIUNEA A

Dispoziții generale

ARTICOLUL 2.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „formalități consulare” înseamnă procedura de obținere, din partea unui consul al părții importatoare pe teritoriul părții exportatoare sau pe teritoriul unei părți terțe, a unei facturi consulare sau a unei vize consulare pentru o factură comercială, un certificat de origine, un manifest, o declarație de export a unui expeditor sau orice alt document vamal necesar cu privire la importul unei mărfi sau în legătură cu acesta;

- (b) „procedură de acordare a licențelor de export” înseamnă o procedură administrativă care necesită depunerea unei cereri sau a altor documente (altele decât cele necesare în general în scopul vămuirii) la organul (organele) administrativ(e) competent(e) al(e) părții exportatoare, ca o condiție prealabilă pentru exportul de pe teritoriul părții exportatoare;
- (c) „Acordul privind licențele de import” înseamnă Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (d) „procedură de acordare a licențelor de import” înseamnă o procedură administrativă care necesită depunerea unei cereri sau a altor documente (altele decât cele necesare în general în scopul vămuirii) la organul (organele) administrativ(e) competent(e) al(e) părții importatoare, ca o condiție prealabilă pentru importul pe teritoriul părții importatoare.

ARTICOLUL 2.2

Domeniu de aplicare

Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, prezentul capitol se aplică schimburilor comerciale cu mărfuri ale unei părți.

ARTICOLUL 2.3

Tratamentul național

(1) Fiecare parte acordă tratament național mărfurilor celeilalte părți în conformitate cu articolul III din GATT 1994, inclusiv cu notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia. În acest scop, articolul III din GATT 1994 și notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia sunt încorporate în prezentul acord și devin parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

(2) Pentru mai multă certitudine, tratamentul național înseamnă, în ceea ce privește un nivel de guvernare din Mexic altul decât cel federal sau un nivel de guvernare al unui stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat de respectivul nivel de guvernare pentru mărfuri similare, direct concurente sau substituibile ale Mexicului sau, respectiv, ale statului membru în cauză.

ARTICOLUL 2.4

Eliminarea sau reducerea taxelor vamale

(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, fiecare parte elimină sau reduce taxele sale vamale pentru mărfurile originare în conformitate cu anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor) și nu aplică nicio taxă vamală la data intrării în vigoare a prezentului acord pentru mărfurile originare clasificate la liniile tarifare de la capitolele 1-97 din Sistemul armonizat, altele decât cele incluse în apendicele 2-A-1 (Programul de eliminare a tarifelor al Uniunii Europene) sau, respectiv, în apendicele 2-A-2 (Programul de eliminare a tarifelor al Mexicului) la anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor).

- (2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, o parte nu majorează nicio taxă vamală existentă și nu adoptă nicio taxă vamală nouă asupra unei mărfi originare a celeilalte părți⁷.
- (3) Dacă una dintre părți își reduce nivelul taxei vamale aplicabile națiunii celei mai favorizate, nivelul taxei respective se aplică pentru mărfurile originare din cealaltă parte atât timp cât acesta se situează sub nivelul taxei vamale stabilit în temeiul anexei 2-A (Programul de eliminare a tarifelor).
- (4) La cererea uneia dintre părți, părțile se consultă pentru a analiza posibilitatea de a îmbunătăți tratamentul tarifar pentru accesul pe piață al mărfurilor originare, prevăzut în anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor). Consiliul mixt poate lua o decizie de modificare a anexei 2-A (Programul de eliminare a tarifelor)⁸.
- (5) Pentru mai multă certitudine, o parte poate menține sau majora o taxă vamală asupra mărfii originare, astfel cum a fost autorizată de Organul de soluționare a litigiilor al OMC.

⁷ Pentru mai multă certitudine, în urma reducerii unilaterale a unei taxe vamale, o parte poate majora taxa vamală respectivă la nivelul stabilit pentru anul respectiv în programul de eliminare a tarifelor, în conformitate cu anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor).

⁸ Pentru mai multă certitudine: modificarea respectivă înlocuiește orice nivel al taxei vamale sau categorie în etapa eliminării, care figurează în anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor).

ARTICOLUL 2.5

Taxe, impozite sau alte impuneri la export

- (1) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține nicio taxă sau impunere pentru exportul unei mărfi către teritoriul celeilalte părți care să fie în plus față de cea care s-ar aplica mărfii respective dacă aceasta ar fi destinată consumului intern.
- (2) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține nicio taxă sau impunere de niciun tip aplicată pentru exportul unei mărfi către teritoriul celeilalte părți sau în legătură cu acest export care să fie în plus față de cea care s-ar aplica mărfii respective dacă aceasta ar fi destinată consumului intern.
- (3) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică o parte să impună la exportul unei mărfi o taxă sau o impunere permisă în temeiul articolului 2.6.

ARTICOLUL 2.6

Taxe și formalități

- (1) Taxele și alte impuneri aplicate de una dintre părți pentru importul unei mărfi a celeilalte părți sau pentru exportul unei mărfi către cealaltă parte ori în legătură cu respectivul import sau export sunt limitate, ca valoare, la costul aproximativ al serviciilor furnizate și nu constituie un mijloc indirect de protecție pentru mărfurile interne sau o impozitare cu caracter fiscal percepută pentru importuri sau exporturi.

- (2) O parte nu poate aplica o taxă de prelucrare vamală pentru mărfurile originare⁹.
- (3) Fiecare parte publică toate taxele și impunerile pe care le aplică în legătură cu importul sau exportul, astfel încât să permită guvernelor, comercianților și altor părți interesate să ia cunoștință de ele.
- (4) Niciuna dintre părți nu prevede formalități consulare, deci nici taxe și impuneri conexe, în legătură cu importul unei mărfi a celeilalte părți¹⁰.

ARTICOLUL 2.7

Mărfuri reintroduse după reparare sau modificare

- (1) „Reparare sau modificare” înseamnă orice operațiune de prelucrare efectuată asupra unei mărfi pentru a remedia defecte de funcționare sau defecte materiale și care implică restabilirea funcției inițiale a mărfii respective sau asigurarea conformității acesteia cu cerințele tehnice pentru utilizare, în absența cărora marfa nu mai poate fi utilizată în mod normal în scopul pentru care a fost destinată. Repararea unei mărfi include restaurarea și întreținerea, dar nu include o operațiune sau un proces care:
- (a) distruge caracteristicile esențiale ale unei mărfi ori creează o marfă nouă sau diferită din punct de vedere comercial;

⁹ Pentru Mexic, taxa de prelucrare vamală se referă la „Derecho de Trámite Aduanero”.

¹⁰ Pentru mai multă certitudine, partea importatoare poate solicita consularizarea documentelor de către consulul său cu jurisdicție pe teritoriul părții exportatoare:

- (a) în scopul unei investigații sau al unui audit ori
(b) pentru importul obiectelor de uz casnic.

(b) transformă o marfă nefinită într-o marfă finită sau

(c) este utilizat(ă) pentru a modifica în mod substanțial funcția unei mărfi.

(2) O parte nu aplică o taxă vamală pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care este reintrodusă pe teritoriul său, după ce marfa respectivă a fost exportată temporar de pe teritoriul său pe teritoriul celeilalte părți, pentru reparare sau modificare, indiferent dacă o astfel de reparare sau modificare ar putea fi efectuată pe teritoriul părții din care a fost exportată marfa pentru reparare sau modificare.

(3) Alineatul (2) nu se aplică unei mărfi importate sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar, care este exportată ulterior pentru reparații și nu este reimportată sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar.

(4) O parte nu aplică taxa vamală pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care este importată temporar de pe teritoriul celeilalte părți pentru reparare sau modificare.

ARTICOLUL 2.8

Mărfuri re prelucrate

(1) „Marfă re prelucrată” înseamnă o marfă clasificată la capitolele 84-90 sau la poziția 9402 din Sistemul armonizat, cu excepția mărfurilor incluse în anexa 2-B (Lista mărfurilor excluse din definiția mărfurilor re prelucrate), care:

- (a) este produsă integral sau parțial din materiale recuperate din mărfuri care au fost utilizate;
- (b) are performanțe și condiții de utilizare similare, precum și o speranță de viață similară celei a unei mărfi de același tip în stare nouă și
- (c) beneficiază de aceeași garanție ca și marfa de același tip în stare nouă.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, niciuna dintre părți nu acordă mărfurilor re prelucrate ale celeilalte părți un tratament mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă mărfurilor de același tip în stare nouă.

(3) Sub rezerva obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului acord și al Acordului OMC, o parte poate solicita ca mărfurile re prelucrate:

- (a) să fie identificate ca atare pentru distribuție sau vânzare pe teritoriul său, inclusiv să fie etichetate în mod specific pentru a preveni inducerea în eroare a consumatorilor, și

(b) să îndeplinească toate cerințele tehnice și reglementările aplicabile mărfurilor de același tip în stare nouă.

(4) Pentru mai multă certitudine, în cazul mărfurilor reperlucrate se aplică articolul 2.9. Dacă una dintre părți adoptă sau menține interdicții sau restricții la import ori la export privind mărfuri care au fost deja utilizate, partea respectivă nu aplică aceste măsuri mărfurilor reperlucrate.

ARTICOLUL 2.9

Restricții la import și la export

Cu excepția cazului în care se prevede altfel în anexa 2-C (Excepții de la restricțiile la import și la export ale Mexicului), niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține interdicții sau restricții privind importul unei mărfi a celeilalte părți sau exportul ori vânzarea pentru export a oricărei mărfi destinate teritoriului celeilalte părți decât în conformitate cu articolul XI din GATT 1994, inclusiv cu notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia. În acest scop, articolul XI din GATT 1994, inclusiv notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia, sunt incluse în prezentul acord și devin parte integrantă a acestuia, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 2.10

Licențe de import

- (1) Fiecare parte adoptă și administrează orice proceduri de acordare a licențelor de import în conformitate cu articolele 1-3 din Acordul privind licențele de import.
- (2) Fiecare parte notifică celeilalte părți introducerea oricărei noi proceduri de acordare a licențelor de import sau orice modificare a procedurilor existente de acordare a licențelor de import în termen de 60 de zile de la data publicării acesteia și, dacă este posibil, cu cel mult 60 de zile înainte ca noua procedură sau modificarea să intre în vigoare. Notificarea conține informațiile menționate la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind licențele de import, precum și adresele electronice ale site-urilor oficiale menționate la prezentul articol alineatul (4). Se consideră că o parte respectă prezenta dispoziție dacă notifică noua procedură relevantă de acordare a licențelor de import sau orice modificare a acesteia Comitetului pentru licențele de import prevăzut la articolul 4 din Acordul privind licențele de import, în conformitate cu articolul 5 alineatele (1)-(3) din Acordul privind licențele de import.
- (3) La cererea uneia dintre părți, cealaltă parte furnizează cu promptitudine orice informații relevante, inclusiv informațiile menționate la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind licențele de import, cu privire la orice proceduri de acordare a licențelor de import pe care intenționează să le adopte, le-a adoptat sau le menține sau cu privire la orice modificare a procedurilor existente de acordare a licențelor.

(4) Fiecare parte publică pe site-urile oficiale relevante informațiile a căror publicare este obligatorie în temeiul articolului 1 alineatul (4) litera (a) din Acordul privind licențele de import și se asigură că informațiile menționate la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind licențele de import sunt puse la dispoziția publicului.

ARTICOLUL 2.11

Licențe de export

(1) Fiecare parte publică orice procedură nouă de acordare a licențelor de export sau orice modificare a unei proceduri existente de acordare a licențelor de export, inclusiv, după caz, pe site-urile oficiale relevante. O astfel de publicare are loc, dacă este posibil, cu cel puțin 45 de zile înainte ca procedura sau modificarea respectivă să intre în vigoare și, în orice caz, nu mai târziu de data la care procedura sau modificarea intră în vigoare.

(2) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord, fiecare parte îi notifică celeilalte părți procedurile proprii existente de acordare a licențelor de export. Fiecare parte îi notifică celeilalte părți orice procedură nouă de acordare a licențelor de export și orice modificare a procedurilor existente de acordare a licențelor de export în termen de 60 de zile de la publicarea acesteia. Notificările includ o trimitere la sursa unde sunt publicate informațiile necesare în temeiul alineatului (3) și include, după caz, adresa site-urilor oficiale relevante.

- (3) Publicarea procedurilor de acordare a licențelor de export conține următoarele informații:
- (a) textul procedurilor sale de acordare a licențelor de export și orice modificare a acestuia;
 - (b) mărfurile supuse fiecărei proceduri de acordare a unei licențe de export;
 - (c) pentru fiecare procedură, descrierea procesului de solicitare a unei licențe de export și a criteriilor pe care trebuie să le îndeplinească un solicitant pentru a fi eligibil să solicite o licență de export, cum ar fi deținerea unei licențe de activitate, efectuarea ori menținerea unei investiții sau operarea într-o anumită formă de stabilire pe teritoriul unei părți;
 - (d) punctul sau punctele de contact de unde persoanele interesate pot obține mai multe informații referitoare la condițiile pentru obținerea unei licențe de export;
 - (e) organul sau organele administrative la care trebuie să se depună cererea sau alte documente pertinente;
 - (f) descrierea oricărei măsuri sau a oricăror măsuri puse în aplicare prin procedura de acordare a licenței de export;
 - (g) perioada în care fiecare procedură de acordare a licențelor de export va fi în vigoare, cu excepția cazului în care procedura va rămâne în vigoare până la retragerea sau revizuirea sa printr-o nouă publicare;

- (h) dacă partea intenționează să utilizeze o procedură de acordare a licențelor de export pentru a administra un contingent la export, cantitatea totală, datele de deschidere și de închidere a contingentului și, dacă este cazul, valoarea acestuia și
 - (i) orice scutiri sau excepții de la cerința de a obține o licență de export, modul de solicitare sau utilizare a respectivelor scutiri sau excepții și criteriile de acordare a acestora.
- (4) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu impune unei părți să acorde o licență de export și nici nu împiedică o parte să pună în aplicare obligațiile sau angajamentele care îi revin în temeiul rezoluțiilor Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, precum și al regimurilor multilaterale de neproliferare și al aranjamentelor de control al exporturilor.

ARTICOLUL 2.12

Determinarea valorii în vamă

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului privind determinarea valorii în vamă.

ARTICOLUL 2.13

Admiterea temporară a mărfurilor

(1) Fiecare parte acordă admitere temporară cu exonerarea condiționată totală de plata taxelor la import, astfel cum se prevede în actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru următoarele mărfuri, indiferent de originea lor:

- (a) mărfurile destinate a fi prezentate sau utilizate la expoziții, târguri, congrese, demonstrații sau alte evenimente similare;
- (b) echipamentele profesionale, inclusiv echipamentele pentru presă sau pentru transmisii radiofonice sau de televiziune, software-urile, echipamentele cinematografice și orice aparat auxiliar sau accesoriu pentru astfel de echipamente, necesare pentru desfășurarea activității comerciale, a meseriei sau a profesiei unei persoane care vizitează teritoriul părții respective pentru a îndeplini o anumită sarcină;
- (c) recipientele, mostrele comerciale, filmele și înregistrările publicitare și alte mărfuri importate în legătură cu o operațiune comercială;
- (d) mărfurile importate în scopuri sportive;
- (e) mărfurile importate în scopuri umanitare și
- (f) animalele importate în scopuri specifice.

(2) Fiecare parte poate impune ca mărfurile care beneficiază de admitere temporară în conformitate cu alineatul (1):

- (a) să fie destinate reexportului fără să fi suferit modificări, cu excepția deprecierii normale în urma utilizării;
- (b) să fie utilizate exclusiv de un resortisant al celeilalte părți sau sub supravegherea sa personală, în exercitarea activității comerciale, a meseriei, a profesiei sau a activității sportive a persoanei respective a celeilalte părți;
- (c) să nu fie vândute sau închiriate în timp ce se află pe teritoriul său;
- (d) să fie însoțite, dacă partea importatoare solicită acest lucru, de o garanție a cărei valoare să nu depășească taxele datorate în mod normal la intrare sau la importul final și care să poată fi eliberată la exportul mărfurilor;
- (e) să poată fi identificate atunci când sunt importate și exportate;
- (f) să fie reexportate într-un termen determinat, legat în mod rezonabil de scopul admiterii temporare și
- (g) să nu fie admise într-o cantitate mai mare decât este rezonabil pentru utilizarea prevăzută.

(3) Fiecare parte permite ca mărfurile admise temporar în temeiul prezentului articol să fie reexportate prin orice alt port sau birou vamal decât cel prin care au fost admise.

(4) Fiecare parte prevede că importatorul sau altă persoană care răspunde de mărfurile admise în conformitate cu prezentul articol nu este răspunzător (răspunzătoare) de neexportarea mărfurilor în termenul stabilit pentru admiterea temporară, inclusiv de orice prelungire legală, pe baza prezentării către partea importatoare a unor elemente de probă satisfăcătoare, în conformitate cu legislația sa vamală, care să arate că mărfurile au fost distruse în totalitate sau pierdute iremediabil.

ARTICOLUL 2.14

Cooperare

(1) În anexa 2-D (Dispoziții speciale privind cooperarea administrativă) sunt prevăzute dispoziții speciale privind cooperarea administrativă între părți în legătură cu tratamentul tarifar preferențial.

(2) Părțile fac anual schimb de statistici în materie de importuri începând de la un an după intrarea în vigoare a prezentului acord, până când Comitetul pentru comerțul cu bunuri decide altfel. Schimbul de statistici în materie de importuri cuprinde datele referitoare la cel mai recent an disponibil, inclusiv valoarea și volumul, la nivelul liniei tarifare pentru importurile de mărfuri ale celeilalte părți care beneficiază de un tratament preferențial privind taxele vamale în temeiul prezentului acord, precum și de mărfuri care nu beneficiază de un tratament preferențial.

ARTICOLUL 2.15

Comitetul pentru comerțul cu bunuri

Comitetul pentru comerțul cu bunuri instituit prin articolul 1.10 (Subcomitete și alte organisme instituite în temeiul părții III a prezentului acord) alineatul (1) litera (a):

- (a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol și a anexelor la acesta;
- (b) promovează comerțul cu mărfuri între părți, inclusiv prin consultări privind îmbunătățirea tratamentului tarifar pentru accesul pe piață în temeiul prezentului acord și alte chestiuni, după caz;
- (c) oferă un forum pentru discutarea și soluționarea oricăror chestiuni legate de prezentul capitol;
- (d) abordează cu promptitudine barierele din calea comerțului cu mărfuri între părți, în special pe cele legate de aplicarea măsurilor netarifare, și, dacă este cazul, supune aceste aspecte atenției Comitetului mixt spre a fi examinate;
- (e) recomandă Comitetului mixt orice eventuală modificare sau completare a prezentului capitol;
- (f) coordonează schimbul de date pentru utilizare preferențială sau orice alt schimb de informații privind comerțul cu mărfuri între părți pe care îl poate decide;

- (g) examinează orice modificări viitoare ale Sistemului armonizat pentru a se asigura că obligațiile care revin fiecărei părți în temeiul prezentului acord nu sunt modificate și se consultă în vederea soluționării oricărui conflict în această privință;
- (h) îndeplinește orice alte funcții pe care Comitetul mixt i le poate atribui.

SECȚIUNEA B

Comerțul cu produse agricole

ARTICOLUL 2.16

Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte referitoare la comerțul cu produse agricole.

ARTICOLUL 2.17

Cooperarea în cadrul forurilor multilaterale

- (1) Părțile cooperează în cadrul OMC pentru a promova un sistem comercial multilateral universal, bazat pe norme, deschis, nediscriminatoriu și echitabil, pentru a avansa negocierile din domeniul agriculturii și pentru a promova instituirea oricăror discipline noi care să faciliteze comerțul cu produse agricole.
- (2) Părțile recunosc că unele măsuri privind exporturile, cum ar fi interdicțiile de export, restricțiile la export sau taxele la export, pot avea un efect negativ asupra aprovizionării critice cu produse agricole. În acest sens, părțile sprijină instituirea de discipline printr-o participare activă în cadrul forurilor internaționale relevante.

ARTICOLUL 2.18

Concurența la export

- (1) În sensul prezentului articol:
 - (a) „subvenții la export” înseamnă subvenții în sensul articolului 1 litera (e) din Acordul privind agricultura și

- (b) „măsuri cu efect echivalent” înseamnă credite la export, garanții pentru credite la export sau programe de asigurare, precum și alte măsuri care au un efect echivalent unei subvenții la export¹¹.
- (2) Părțile își afirmă angajamentele, prevăzute în Decizia privind concurența la export adoptată la 19 decembrie 2015 de Conferința ministerială a OMC de la Nairobi, de a acționa cu cea mai mare reținere în ceea ce privește recurgerea la toate formele de subvenții la export și la toate măsurile cu efect echivalent privind exporturile, de a spori transparența și de a îmbunătăți monitorizarea în legătură cu toate formele de subvenții la export și cu toate măsurile cu efect echivalent privind exporturile.
- (3) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține o subvenție la export pentru un produs agricol care este exportat sau încorporat într-un produs care este exportat pe teritoriul celeilalte părți.
- (4) Niciuna dintre părți nu menține, nu introduce și nu reintroduce nicio altă măsură cu efect echivalent pentru un produs agricol care este exportat sau încorporat într-un produs care este exportat pe teritoriul celeilalte părți, cu excepția cazului în care respectiva măsură cu efect echivalent respectă termenele și condițiile stabilite în acordul, decizia sau angajamentul OMC relevant.
- (5) Pentru a spori transparența și a îmbunătăți monitorizarea în legătură cu subvențiile la export și cu alte măsuri cu efect echivalent, o parte care are îndoieli justificate cu privire la o subvenție la export sau la o altă măsură cu efect echivalent aplicată de cealaltă parte pentru un produs agricol destinat exportului către prima parte poate solicita informațiile necesare privind măsurile aplicate de cealaltă parte. Informațiile solicitate sunt furnizate fără întârziere.

¹¹ Pentru interpretarea termenului „măsuri cu efect echivalent” cu privire la un caz specific, părțile pot căuta orientări în normele relevante ale OMC, precum și în practica membrilor OMC.

ARTICOLUL 2.19

Administrarea contingentelor tarifare

(1) O parte care aplică contingente tarifare în conformitate cu anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor):

- (a) administrează contingentele tarifare respective în timp util și în mod transparent, obiectiv și nediscriminatoriu, în conformitate cu legislația sa, și
- (b) pune la dispoziția publicului, în timp util și în mod continuu, toate informațiile relevante privind administrarea contingentelor, inclusiv volumul disponibil, ratele de utilizare și criteriile de eligibilitate.

(2) Părțile se consultă cu privire la orice aspect legat de administrarea contingentelor tarifare. În acest scop, fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea comunicării între părți și notifică celeilalte părți datele sale de contact. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificări ale respectivelor date de contact.

ARTICOLUL 2.20

Subcomitetul pentru agricultură

- (1) Subcomitetul pentru agricultură instituit prin articolul 1.10 (Subcomitete și alte organisme instituite în temeiul părții III a prezentului acord) alineatul (1) litera (b):
- (a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentei secțiuni și promovează cooperarea în vederea facilitării comerțului cu produse agricole între părți;
 - (b) oferă un forum în care părțile să discute despre evoluțiile programelor lor agricole și ale comerțului cu produse agricole între părți;
 - (c) abordează barierele, inclusiv barierele netarifare, din calea comerțului cu produse agricole între părți;
 - (d) evaluează impactul prezentului capitol asupra sectorului agricol al fiecărei părți, precum și funcționarea instrumentelor prezentului capitol și recomandă Comitetului pentru comerț cu bunuri orice acțiune adecvată;
 - (e) oferă un forum pentru consultări cu privire la aspecte legate de prezenta secțiune, în coordonare cu alte comitete, grupuri de lucru sau alte organisme specializate relevante, instituite în temeiul prezentului acord;

- (f) îndeplinește orice alte funcții pe care Comitetul pentru comerțul cu bunuri i le poate atribui și
 - (g) prezintă Comitetului pentru comerțul cu bunuri spre examinare un raport privind rezultatele activității sale desfășurate în temeiul prezentului alineat.
- (3) Subcomitetul pentru agricultură se reunește cel puțin o dată pe an, cu excepția cazului în care se convine altfel.
- (4) Atunci când apar circumstanțe speciale, la cererea uneia dintre părți, Subcomitetul pentru agricultură se reunește, cu acordul părților, în termen de cel mult 30 de zile de la data depunerii cererii.

SECȚIUNEA C

Comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase

ARTICOLUL 2.21

Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune se aplică produselor vitivinicole¹² și băuturilor spirtoase clasificate la pozițiile 2204, 2205 și 2208 din Sistemul armonizat.

¹² Pentru mai multă certitudine, „produse vitivinicole” înseamnă vinuri și alte produse vitivinicole clasificate la pozițiile 2204 și 2205 din Sistemul armonizat.

ARTICOLUL 2.22

Practici oenologice

- (1) Uniunea Europeană autorizează importul și comercializarea pentru consum uman, pe teritoriul său, a vinului originar din Mexic și produs în conformitate cu:
- (a) definițiile produselor autorizate în Mexic prin actele cu putere de lege și normele administrative menționate în partea A din anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase) și
 - (b) practicile oenologice autorizate și restricțiile aplicate în Mexic în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative menționate în partea A din anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase) sau aprobate în alt mod pentru a fi utilizate în cazul vinurilor destinate exportului de către autoritatea competentă din Mexic, în măsura în care acestea sunt recomandate și publicate de Organizația Internațională a Viei și Vinului (denumită în continuare „OIV”).

Autorizarea prevăzută la prezentul alineat este condiționată de cerința de a nu se adăuga alcool sau distilate în vinuri, cu excepția vinurilor licoroase, în care se poate adăuga alcool de origine viticolă sau distilat de struguri. Prezentul paragraf nu aduce atingere posibilității de a adăuga alt tip de alcool decât alcoolul de origine viticolă în producția de „vino generoso”, cu condiția ca un astfel de adaos să fie afișat în mod clar pe etichetă.

- (2) Mexicul autorizează importul și comercializarea pentru consum uman, pe teritoriul său, a vinului originar din Uniunea Europeană și produs în conformitate cu:
- (a) definițiile produselor autorizate în Uniunea Europeană prin actele cu putere de lege și normele administrative menționate în partea B din anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase);
 - (b) practicile oenologice autorizate și restricțiile aplicate în Uniunea Europeană în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative menționate în partea B din anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase) și
 - (c) faptul că adaosul de alcool sau de distilate este exclus pentru toate vinurile, cu excepția vinurilor licoroase, la care se poate adăuga numai alcool de origine viticolă sau distilat de struguri.
- (3) Soiurile de viță-de-vie care pot fi utilizate pentru vinurile importate din una dintre părți și comercializate pe teritoriul celeilalte părți sunt soiurile de plante de *Vitis vinifera* și hibrizi ai acestora, fără a se aduce atingere eventualelor acte cu putere de lege sau norme administrative mai restrictive ale unei părți referitoare la vinul produs pe teritoriul său.
- (4) Consiliul mixt poate modifica părțile A și B din anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase) pentru a adăuga, a elimina sau a actualiza trimiterile la definițiile produselor, la practicile oenologice și la restricții.

ARTICOLUL 2.23

Etichetarea produselor vitivinicole și a băuturilor spirtoase

(1) Părțile nu impun ca pe recipientele, etichetele sau ambalajele produselor vitivinicole sau ale băuturilor spirtoase să fie afișate datele următoare sau date echivalente:

- (a) data ambalării;
- (b) data îmbutelierii;
- (c) data producției sau a fabricației;
- (d) data expirării, data-limită de consum, data-limită de utilizare sau de consum, data de perimare;
- (e) data durabilității minimale, data de valabilitate minimă, data-limită de utilizare optimă sau
- (f) data-limită de vânzare.

O parte poate impune afișarea unei date a durabilității minimale în cazul adăugării unor ingrediente perisabile sau în cazul în care perioada de durabilitate luată în considerare de producător este mai mică sau egală cu 12 luni.

- (2) Părțile nu impun ca pe recipientele, etichetele sau ambalajele produselor vitivinicole sau ale băuturilor spirtoase să fie afișate traduceriile mărcilor comerciale, ale denumirilor comerciale sau ale indicațiilor geografice.
- (3) O parte permite afișarea informațiilor obligatorii, inclusiv a traducerilor, pe o etichetă suplimentară aplicată pe recipientul pentru produse vitivinicole sau băuturi spirtoase. Etichetele suplimentare pot fi aplicate pe un recipient pentru vin sau băuturi spirtoase după import, dar înainte de oferirea produsului spre vânzare pe teritoriul părții respective, cu condiția ca informațiile obligatorii de pe eticheta inițială să fie afișate complet și cu acuratețe.
- (4) O parte permite utilizarea codurilor de identificare a loturilor, cu condiția ca respectivele coduri să nu poată fi șterse.
- (5) Niciuna dintre părți nu aplică o măsură de etichetare produselor vitivinicole și băuturilor spirtoase care au fost comercializate pe teritoriul părții respective înainte de data la care măsura a intrat în vigoare, cu excepția unor circumstanțe excepționale.
- (6) O parte permite utilizarea de desene, figuri, ilustrații și mențiuni sau legende pe sticle, cu condiția ca acestea să nu înlocuiască informațiile obligatorii pentru etichetare și să nu inducă în eroare consumatorul cu privire la compoziția și caracteristicile reale ale produselor vitivinicole și ale băuturilor spirtoase.
- (7) Niciuna dintre părți nu impune ca pe etichetele produselor vitivinicole sau ale băuturilor spirtoase să se afișeze alergenii care au fost utilizați la producerea și prepararea produselor vitivinicole sau a distilatului și care nu sunt prezenți în produsul final.

(8) Pentru comerțul cu vin între părți, vinul originar din Uniunea Europeană poate fi etichetat în Mexic cu indicarea tipului de produs, astfel cum se specifică în partea C (Etichetarea vinurilor) din anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase).

(9) Fiecare parte protejează următoarele denumiri în ceea ce privește produsele vitivinicole și băuturile spirtoase, în conformitate cu Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, încheiată la Paris la 20 martie 1883 (denumită în continuare „Convenția de la Paris”):

(a) numele unui stat membru și

(b) numele Statelor Unite Mexicane sau al Mexicului și al statelor sale.

(10) O parte permite ca etichetele produselor vitivinicole sau ale băuturilor spirtoase să exprime concentrația alcoolică în volume prin următoarele acronime:

(a) „% Alc. Vol.”;

(b) „% Alc Vol.”;

(c) „% alc. vol.”;

(d) „% alc vol.”;

- (e) „% Alc.”;
- (f) „% Alc./Vol.”;
- (g) „Alc()%vol.”;
- (h) „% alc/vol”;
- (i) „alc()%vol”.

ARTICOLUL 2.24

Certificarea produselor vitivinicole și a băuturilor spirtoase

- (1) O parte poate solicita, pentru produsele vitivinicole importate din cealaltă parte și introduse pe piața sa, numai documentația și certificarea prevăzute în partea D (Documentație și certificare) din anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase).
- (2) O parte nu impune, pentru importul de produse vitivinicole fabricate pe teritoriul celeilalte părți, cerințe de certificare a importurilor mai restrictive decât cele prevăzute în prezentul acord.

- (3) Fiecare parte poate aplica propriile acte cu putere de lege și norme administrative pentru a identifica produsele contrafăcute sau contaminate după importul lor final.
- (4) În cazul unui litigiu, fiecare parte recunoaște ca metode de referință metodele de analiză conforme cu standardele recomandate de organizații internaționale precum Organizația Internațională de Standardizare (ISO) sau, în cazul în care aceste metode nu există, metodele OIV.
- (5) Fiecare parte autorizează importul de băuturi spirtoase pe teritoriul său în conformitate cu normele care reglementează documentele de import sau rapoartele de certificare și de analiză, astfel cum se prevede în actele cu putere de lege și normele sale administrative.
- (6) Uniunea Europeană solicită, pentru importul de Tequila și Mezcal în Uniunea Europeană, prezentarea către autoritățile sale vamale a unui certificat de autenticitate la export pentru aceste produse, eliberat de organismele de evaluare a conformității acreditate și aprobate de autoritățile mexicane¹³. Mexicul furnizează modele de certificat de autenticitate la export pentru Tequila și Mezcal și notifică orice modificare legată de certificatele respective Subcomitetului pentru comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase.

¹³ Pentru mai multă certitudine, acest lucru nu aduce atingere actelor cu putere de lege și normelor administrative ale fiecărei părți în ceea ce privește marketingul și comercializarea produselor respective.

(7) O parte poate introduce cerințe suplimentare temporare de certificare de import pentru produsele vitivinicole și băuturile spirtoase importate din cealaltă parte, ca răspuns la preocupări legitime de politică publică, precum sănătatea sau protecția consumatorilor, sau ca măsuri de combatere a fraudei. În acest caz, partea respectivă furnizează celelalte părți informații adecvate și timp suficient pentru a permite îndeplinirea cerințelor suplimentare.

Aplicarea acestor cerințe nu trebuie să se prelungească dincolo de perioada necesară pentru a răspunde preocupării de politică publică sau riscului de fraudă care a determinat introducerea lor.

(8) Consiliul mixt poate modifica partea D (Documentație și certificare) din anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase) în ceea ce privește documentația și certificarea menționate la alineatul (1).

ARTICOLUL 2.25

Norme aplicabile

Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, importul și comercializarea produselor vizate de prezenta secțiune, care fac obiectul schimburilor comerciale între părți, se desfășoară în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile pe teritoriul părții importatoare.

ARTICOLUL 2.26

Măsuri tranzitorii

Produsele care, la data intrării în vigoare a prezentului acord, au fost produse și etichetate în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți și cu acordurile existente între părți, dar nu respectă cerințele din prezenta secțiune pot fi comercializate pe teritoriul părții importatoare în următoarele condiții:

- (a) de către angrosiști sau producători, pe o perioadă de doi ani sau
- (b) de către comercianții cu amănuntul, până la epuizarea stocurilor.

ARTICOLUL 2.27

Notificări

Fiecare parte asigură notificarea celeilalte părți, în timp util, cu privire la orice modificări aduse propriilor acte cu putere de lege și norme administrative vizate de prezenta secțiune care au un impact asupra produselor ce fac obiectul schimburilor comerciale între cele două părți.

ARTICOLUL 2.28

Cooperarea privind comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase

(1) Părțile cooperează cu privire la aspecte legate de comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase și abordează aceste aspecte, în special în ceea ce privește:

(a) definițiile produselor, certificarea și etichetarea și

(b) utilizarea soiurilor de struguri în vinificație și etichetarea acestora.

(2) Pentru a facilita asistența reciprocă între autoritățile părților care sunt responsabile cu asigurarea respectării legii, fiecare parte desemnează autoritățile și organismele competente responsabile cu punerea în practică și aplicarea aspectelor vizate de prezenta secțiune. În cazul în care una dintre părți desemnează mai multe autorități sau organisme competente, aceasta asigură coordonarea între respectivele autorități și organisme. În acest caz, o parte desemnează, de asemenea, o autoritate unică de legătură care ar trebui să servească drept punct unic de contact pentru autoritatea sau organismul celeilalte părți.

(3) Părțile își comunică reciproc numele și adresele autorităților și organismelor competente menționate la alineatul (2), precum și orice modificări ale acestora, în termen de cel mult șase luni de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(4) Autoritățile și organismele menționate la prezentul articol cooperează îndeaproape și caută modalități de îmbunătățire în continuare a asistenței reciproce în aplicarea prezentei secțiuni, în special în vederea combaterii practicilor frauduloase.

ARTICOLUL 2.29

Subcomitetul pentru comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase

(1) Subcomitetul pentru comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase instituit prin articolul 1.10 (Subcomitete și alte organisme instituite în temeiul părții III a prezentului acord) alineatul (1) litera (c):

- (a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentei secțiuni;
- (b) oferă un forum pentru cooperarea cu privire la chestiuni legate de prezenta secțiune și pentru schimbul de informații și
- (c) asigură funcționarea corespunzătoare a prezentei secțiuni.

(2) Subcomitetul pentru comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase poate formula recomandări și poate pregăti decizii pentru Consiliul mixt, care pot fi adoptate în conformitate cu dispozițiile prezentei secțiuni.

SECȚIUNEA D

Angajamente netarifare privind accesul pe piață pentru alte sectoare

ARTICOLUL 2.30

Produse farmaceutice

Angajamentele netarifare specifice ale fiecărei părți privind accesul pe piață pentru produsele farmaceutice și dispozitivele medicale sunt stabilite în anexa 2-F (Produse farmaceutice).

ARTICOLUL 2.31

Autovehicule

Angajamentele specifice ale fiecărei părți care nu vizează accesul pe piață pentru autovehicule și echipamente, precum și părți ale acestora sunt stabilite în anexa 2-G (Autovehicule, echipamente și părți ale acestora).

CAPITOLUL 3

REGULI DE ORIGINE ȘI PROCEDURI DE DETERMINARE A ORIGINII

SECȚIUNEA A

Reguli de origine

ARTICOLUL 3.1

Definiții

- (1) În sensul prezentului capitol:
 - (a) „capitole”, „poziții” și „subpoziții” înseamnă capitolele (coduri de două cifre), pozițiile (coduri de patru cifre) și subpozițiile (coduri de șase cifre) utilizate în nomenclatura Sistemului armonizat;
 - (b) „autoritate guvernamentală competentă” înseamnă, în cazul Mexicului, autoritatea desemnată din cadrul Ministerului Economiei (*Secretaría de Economía*) sau succesorul acesteia;

- (c) „transport” înseamnă mărfurile care fie sunt expediate simultan de la un exportator la un destinatar, fie sunt însoțite de un document de transport unic care acoperă transportul lor de la exportator la destinatar sau, în absența unui astfel de document, de o factură unică;
- (d) „autorități vamale” înseamnă autoritatea guvernamentală care este responsabilă, în temeiul legislației unei părți, cu administrarea, aplicarea și asigurarea respectării actelor cu putere de lege și a normelor administrative în domeniul vamal;
- (e) „exportator” înseamnă o persoană situată pe teritoriul unei părți care exportă de pe teritoriul părții respective și întocmește un atestat de origine;
- (f) „importator” înseamnă o persoană situată pe teritoriul unei părți care importă o marfă și solicită un tratament tarifar preferențial;
- (g) „material” înseamnă orice ingredient, materie primă, componentă, parte sau alte produse similare utilizate la fabricarea produsului;
- (h) „materiale neoriginare” înseamnă materiale care nu se califică drept originare în temeiul prezentului capitol;
- (i) „materiale originare” sau „produse originare” înseamnă materiale sau produse care se califică drept originare în temeiul prezentului capitol;

- (j) „produs” înseamnă produsul fabricat, chiar dacă este destinat utilizării ulterioare ca material la fabricarea unui alt produs, și
- (k) „fabricare” înseamnă orice fel de prelucrare, transformare sau operațiuni specifice, inclusiv asamblarea.

ARTICOLUL 3.2

Cerințe generale

- (1) În scopul aplicării de către una dintre părți a tratamentului tarifar preferențial pentru mărfurile originare ale celeilalte părți în conformitate cu prezentul acord, următoarele produse se consideră ca fiind originare din partea în care a avut loc ultima fabricare:
 - (a) produsele obținute în întregime în partea respectivă, în sensul articolului 3.4;
 - (b) produsele fabricate în partea respectivă exclusiv din materiale originare sau
 - (c) produsele fabricate în partea respectivă prin încorporarea de materiale neoriginare, cu condiția ca acestea să îndeplinească cerințele prevăzute în anexa 3-A (Reguli de origine specifice produsului).
- (2) Un produs considerat a fi originar dintr-o parte, în conformitate cu alineatul (1), trebuie să îndeplinească toate celelalte cerințe aplicabile din prezentul capitol pentru acordarea unui tratament tarifar preferențial pe baza unei cereri formulate în temeiul articolului 3.16.

(3) În cazul în care un produs a dobândit caracterul originar, materialele neoriginare utilizate la fabricarea produsului respectiv nu sunt considerate neoriginare atunci când produsul este încorporat ca material într-un alt produs.

(4) Pentru a dobândi caracterul originar, produsul trebuie să fie fabricat astfel cum se menționează la alineatul (1) literele (a)-(c) fără întrerupere pe teritoriul uneia dintre părți.

ARTICOLUL 3.3

Cumul de origine

(1) Un produs care este originar din una dintre părți este considerat originar din cealaltă parte dacă este utilizat ca material în fabricarea unui alt produs în această cealaltă parte¹⁴.

(2) Alineatul (1) nu se aplică dacă:

(a) fabricarea unui produs se limitează la operațiunile menționate la articolul 3.6 și

(b) obiectul acestei fabricări, astfel cum s-a demonstrat pe baza preponderenței probelor, este de a eluda legislația financiară sau fiscală a părților.

¹⁴ În cazul în care regulile de origine pentru un material diferă de la o parte la alta, originea materialului respectiv se determină în conformitate cu regulile de origine aplicabile părții exportatoare.

ARTICOLUL 3.4

Produse obținute în întregime

(1) Se consideră ca fiind obținute în întregime pe teritoriul uneia dintre părți următoarele produse:

- (a) produsele minerale extrase din solul părții sau de pe fundul mărilor sau oceanelor acesteia;
- (b) plantele și produsele vegetale cultivate sau recoltate pe teritoriul părții respective;
- (c) animalele vii, născute și crescute pe teritoriul părții respective;
- (d) produsele provenite de la animalele vii care sunt crescute pe teritoriul părții respective;
- (e) produsele obținute de la animale sacrificate născute și crescute pe teritoriul părții respective;
- (f) produsele obținute prin activități de vânatoare sau de pescuit efectuate pe teritoriul părții respective;
- (g) produsele obținute din acvacultură pe teritoriul părții respective, în cazul în care organismele acvatice, inclusiv peștii, moluștele, crustaceele, alte nevertebrate acvatice și plantele acvatice, sunt născute sau crescute din stocuri de reproducere, cum ar fi ouă, icre, pești mici, puiet sau larve, prin intervenție în procesul de creștere sau de dezvoltare în scopul îmbunătățirii producției, precum popularea periodică, hrănirea sau protejarea împotriva prădătorilor;

- (h) produsele de pescuit maritim și alte produse obținute de o navă a uneia dintre părți dincolo de limitele exterioare ale oricăror ape teritoriale;
 - (i) produsele fabricate la bordul unui vas-fabrică al uneia dintre părți exclusiv din produsele menționate la litera (h);
 - (j) articolele uzate colectate pe teritoriul părții care sunt potrivite numai pentru recuperarea materiilor prime, inclusiv materiile prime respective;
 - (k) deșeurile și resturile provenite din operațiunile de fabricare efectuate pe teritoriul părții respective;
 - (l) produsele extrase de pe fundul mării sau din subsolul marin dincolo de limitele apelor teritoriale ale unei părți, cu condiția ca partea respectivă să aibă drepturi de exploatare sau de prelucrare a fundului mării sau a subsolului marin în cauză; sau
 - (m) mărfurile care sunt fabricate pe teritoriul părții respective exclusiv din produsele prevăzute la literele (a)-(l).
- (2) Termenii „navă a uneia dintre părți” și „vas-fabrică al uneia dintre părți” utilizați la alineatul (1) literele (h) și (i) înseamnă o navă sau un vas-fabrică:
- (a) înregistrat(ă) într-un stat membru sau în Mexic;
 - (b) care arborează pavilionul unui stat membru sau al Mexicului și

- (c) îndeplinește una dintre următoarele condiții:
- (i) este deținut(ă) în proporție de cel puțin 50 % de resortisanți ai unui stat membru sau ai Mexicului ori
 - (ii) este deținut(ă) de întreprinderi care:
 - (A) își au sediul social și locul principal de desfășurare a activității în Uniunea Europeană sau în Mexic și
 - (B) sunt deținute în proporție de cel puțin 50 % de entități publice, resortisanți sau întreprinderi dintr-un stat membru sau Mexic.

ARTICOLUL 3.5

Toleranțe

- (1) Dacă un produs nu îndeplinește cerințele prevăzute în anexa 3-A (Reguli de origine specifice produsului) ca urmare a utilizării unui material neoriginar în procesul de fabricare, se consideră totuși că produsul respectiv este originar din una dintre părți, cu condiția ca:
- (a) valoarea totală a materialului neoriginar să nu depășească 10 % din prețul franco fabrică al produsului și

- (b) aplicarea prezentului alineat să nu ducă la depășirea procentelor prevăzute în anexa 3-A (Reguli de origine specifice produsului) privind valoarea maximă sau greutatea maximă a materialelor neoriginare.
- (2) Alineatul (1) nu se aplică produselor clasificate la capitolele 50-63, pentru care se aplică toleranțele prevăzute în notele 5 și 6 din secțiunea A din anexa 3-A (Reguli de origine specifice produsului).
- (3) Alineatul (1) nu se aplică produselor obținute în întregime pe teritoriul unei părți, în sensul articolului 3.4. În cazul în care anexa 3-A (Reguli de origine specifice produsului) impune ca materialele utilizate la fabricarea unui produs să fie obținute în întregime, toleranța prevăzută la alineatul (1) se aplică sumei materialelor respective.

ARTICOLUL 3.6

Operațiuni de prelucrare sau transformare insuficiente

- (1) Fără a se aduce atingere articolului 3.2 alineatul (1) litera (c), nu se consideră că un produs este originar din una dintre părți dacă fabricarea acelui produs pe teritoriul părții respective constă exclusiv în următoarele operațiuni efectuate asupra materialelor neoriginare:
 - (a) operațiuni menite să asigure conservarea în stare bună a produselor în timpul transportului și al stocării acestora, cum ar fi aerisirea, întinderea, uscarea, congelarea, refrigerarea, introducerea în saramură, apă sulfuroasă sau alte soluții apoase, extragerea părților deteriorate și operațiuni similare;

- (b) simpla adăugare de apă sau diluarea care nu modifică în mod semnificativ caracteristicile produsului sau deshidratarea ori denaturarea¹⁵ produselor;
- (c) cernerea, trierea, sortarea, clasificarea, aranjarea pe clase sau potrivirea (inclusiv alcătuirea de seturi de articole);
- (d) ascuțirea, operațiuni simple de măcinare sau de tăiere;
- (e) înlăturarea pielei, scoaterea sâmburilor sau decorticarea fructelor, nucilor și fructelor cu coajă lemnoasă sau a legumelor;
- (f) decorticarea;
- (g) îndepărtarea boabelor;
- (h) netezirea sau glazurarea cerealelor și a orezului, măcinarea parțială sau totală a orezului;
- (i) operațiuni de colorare sau de aromatizare a zahărului sau de formare a bucăților de zahăr; măcinarea totală sau parțială a zahărului cristalizat;
- (j) schimbări ale ambalajului, segmentarea și asamblarea coletelor;
- (k) operațiuni simple de ambalare;

¹⁵ Denaturarea acoperă adăugarea de substanțe toxice sau infecte care fac ca alcoolul să devină impropriu pentru consumul uman.

- (l) aplicarea sau imprimarea direct pe produse sau pe ambalajele lor a mărcilor, a etichetelor, a logourilor sau a altor semne distinctive similare;
- (m) spălarea, curățarea, îndepărtarea prafului, a oxidului, a uleiului, a vopselei sau a altor straturi acoperitoare;
- (n) operațiuni simple de vopsire și lustruire;
- (o) simpla amestecare a produselor¹⁶, din aceeași categorie sau categorii diferite¹⁷;
- (p) asamblarea părților clasificate ca articol complet sau finit în conformitate cu regula generală de interpretare 2 litera (a) din Regulile generale pentru interpretarea Sistemului armonizat sau alte asamblări simple de părți;
- (q) demontarea unui produs în părți sau componente;
- (r) călcarea sau presarea textilelor și a articolelor textile;
- (s) sacrificarea animalelor; sau
- (t) o combinație de două sau mai multe operațiuni prevăzute la literele (a)-(s).

¹⁶ Simpla amestecare a produselor acoperă amestecarea zahărului.

¹⁷ Aceste operațiuni nu se aplică pentru amestecarea și combinarea menționate la capitolele 27-30, 32-35 și 38.

(2) În sensul alineatului (1), operațiunile sunt considerate simple dacă pentru realizarea lor nu sunt necesare nici competențe speciale, nici mașini, aparate sau instrumente special produse sau instalate pentru operațiunile respective, iar operațiunile care rezultă din aceste competențe, mașini, aparate sau instrumente nu conferă caracterul sau proprietățile esențiale ale mărfii.

ARTICOLUL 3.7

Unitatea de luat în considerare

(1) În vederea aplicării dispozițiilor prezentului capitol, unitatea de luat în considerare este produsul specific considerat ca unitate de bază pentru clasificarea produsului conform Sistemului armonizat.

(2) În cazul unui produs alcătuit dintr-un grup sau un ansamblu de articole, care este clasificat în conformitate cu Sistemul armonizat la o singură poziție, întregul constituie unitatea de luat în considerare.

(3) În cazul unui transport care constă într-un număr de produse identice clasificate la aceeași poziție, fiecare produs trebuie luat în considerare în mod individual atunci când se aplică dispozițiile prezentului capitol.

ARTICOLUL 3.8

Separarea contabilă

- (1) Dacă pentru fabricarea unei mărfi se utilizează materiale fungibile originare și neoriginare, gestionarea materialelor se poate face utilizând o metodă de separare contabilă, fără ca materialele să fie păstrate în stocuri separate.
- (2) Dacă produsele fungibile originare și neoriginare încadrate la capitolele 10, 15, 27, 28, 29, la pozițiile 32.01-32.07 sau la pozițiile 39.01-39.14 sunt combinate fizic sau amestecate în stocuri pe teritoriul uneia dintre părți înainte de a fi exportate către cealaltă parte, gestionarea acestor produse se poate realiza utilizând o metodă de separare contabilă, fără ca produsele respective să fie păstrate în stocuri separate.
- (3) În sensul alineatelor (1) și (2), materialele fungibile sau produsele fungibile sunt materiale sau produse care sunt de aceeași natură și calitate comercială, cu aceleași caracteristici tehnice și fizice, și care nu pot fi deosebite unul de celălalt, în cazul materialelor, după ce sunt încorporate în produsul finit.
- (4) Metoda separării contabile utilizată pentru gestionarea stocurilor se aplică în baza unui sistem de gestionare a stocurilor care este în conformitate cu principiile contabile general acceptate pe teritoriul părții.

- (5) Sistemul de gestionare a stocurilor trebuie să garanteze în orice moment că numărul produselor obținute care ar putea fi considerate produse originare pe teritoriul uneia dintre părți nu depășește numărul care ar fi fost obținut prin utilizarea unei metode de separare fizică a stocurilor.
- (6) Un producător care utilizează un sistem de gestionare a stocurilor trebuie să țină evidențe ale funcționării sistemului care sunt necesare pentru ca autoritățile vamale ale părții în cauză să verifice respectarea dispozițiilor prezentului capitol.
- (7) Oricare dintre părți poate impune ca utilizarea separării contabile în temeiul prezentului articol să facă obiectul unei autorizări prealabile de către autoritățile sale vamale.
- (8) Autoritățile vamale ale unei părți pot condiționa acordarea autorizării menționate la alineatul (7) de îndeplinirea oricăror condiții pe care le consideră adecvate și pot retrage autorizarea în cazul în care producătorul o utilizează în mod necorespunzător sau nu îndeplinește oricare dintre celelalte condiții prevăzute în prezentul capitol.

ARTICOLUL 3.9

Accesorii, piese de schimb și unelte

- (1) Accesoriile, piesele de schimb și uneltele care se livrează împreună cu un echipament, o mașină, un aparat sau un vehicul și care fac parte din echipamentul normal și sunt incluse în prețul acestuia sau care nu sunt facturate separat se consideră a fi un singur produs împreună cu echipamentul, mașina, aparatul sau vehiculul respectiv.

(2) Accesoriiile, piesele de schimb și uneltele menționate la alineatul (1) nu sunt luate în considerare la determinarea originii unui produs decât cu scopul de a calcula valoarea maximă a materialelor neoriginare, dacă se aplică produsului o valoare maximă a materialelor neoriginare stabilită în anexa 3-A (Reguli de origine specifice produsului).

ARTICOLUL 3.10

Seturi

Seturile, astfel cum sunt definite în regula generală 3 pentru interpretarea Sistemului armonizat, sunt considerate originare din una dintre părți dacă toate componentele lor sunt mărfuri originare. În cazul în care un set este alcătuit din mărfuri originare și neoriginare, setul, în ansamblul său, este considerat originar din una dintre părți, cu condiția ca valoarea mărfurilor neoriginare să nu depășească 15 % din prețul franco fabrică al setului.

ARTICOLUL 3.11

Elemente neutre

Pentru a se determina dacă un produs este originar din una dintre părți, nu este necesar să se determine originea următoarelor elemente care ar putea fi utilizate la fabricarea sa:

(a) combustibili, energie, catalizatori și solvenți;

- (b) echipamente, dispozitive și furnituri utilizate pentru testarea sau inspecția produsului;
- (c) mănuși, ochelari, încălțăminte, îmbrăcăminte, echipament de protecție și furnituri;
- (d) mașini, unelte, matrițe și tipare;
- (e) instalații, echipamente, piese de schimb și materiale folosite la întreținerea echipamentelor și a clădirilor;
- (f) lubrifianți, grăsimi, materiale pentru amestecuri și alte materiale utilizate în fabricare sau pentru funcționarea echipamentelor și a clădirilor; și
- (g) alte materiale care nu sunt încorporate și nici nu sunt destinate a fi încorporate în alcătuirea finală a produsului.

ARTICOLUL 3.12

Ambalaje, materiale de ambalare și recipiente

- (1) Materialele de ambalare și recipientele în care este ambalat produsul în vederea vânzării cu amănuntul, dacă sunt clasificate împreună cu produsul în temeiul regulii generale 5 pentru interpretarea Sistemului armonizat, nu sunt luate în considerare la determinarea originii produsului decât cu scopul de a calcula valoarea maximă a materialelor neoriginare, dacă se aplică produsului o valoare maximă a materialelor neoriginare în conformitate cu anexa 3-A (Reguli de origine specifice produsului).

- (2) Ambalajele și recipientele în care este ambalat un produs în vederea transportului nu sunt luate în considerare la determinarea originii produsului respectiv.

ARTICOLUL 3.13

Mărfuri returnate

Dacă mărfurile originare din una dintre părți și exportate din partea respectivă într-o țară terță sunt returnate, se consideră că ele sunt neoriginare, cu excepția cazului în care se poate demonstra într-un mod considerat satisfăcător de către autoritățile vamale că mărfurile returnate:

- (a) sunt aceleași mărfuri cu cele care au fost exportate și
- (b) nu au făcut obiectul niciunei operațiuni în afara celor necesare pentru păstrarea lor în stare bună în perioada în care s-au aflat pe teritoriul țării terțe sau pe durata exportului.

ARTICOLUL 3.14

Nemodificare

- (1) Mărfurile declarate pentru import în una dintre părți trebuie să fie aceleași cu cele exportate din cealaltă parte din care se consideră că sunt originare. Mărfurile respective trebuie să nu fi fost modificate, transformate în vreun fel sau supuse altor operațiuni în afara celor necesare păstrării lor în stare bună sau în afara celor de adăugare sau aplicare de marcaje, etichete, sigilii sau orice alte semne distinctive pentru a asigura respectarea cerințelor interne specifice ale părții importatoare, înainte de a fi declarate pentru import.
- (2) Depozitarea mărfurilor sau a transporturilor poate avea loc într-o țară terță cu condiția ca acestea să rămână sub supraveghere vamală în țara terță respectivă.
- (3) Fără a se aduce atingere dispozițiilor secțiunii B, este permisă divizarea transporturilor într-o țară terță, dacă divizarea este efectuată de către exportator sau sub răspunderea acestuia și cu condiția ca mărfurile să rămână sub supraveghere vamală în țara terță respectivă.
- (4) Se consideră că dispozițiile de la alineatele (1)-(3) sunt respectate, cu excepția cazurilor în care autoritățile vamale au motive să creadă contrariul. Într-un astfel de caz, importatorul, în conformitate cu dispozițiile legislației fiecărei părți, face dovada conformității prin mijloace adecvate, inclusiv prin documente de transport contractuale precum conosamentele, dovezi factice sau concrete bazate pe marcarea, numerotarea coletelor sau orice alt element de probă referitor la mărfurile în sine.

ARTICOLUL 3.15

Expoziții

- (1) Produsele originare trimise pentru a fi expuse într-o țară terță și vândute după expoziție pentru a fi importate pe teritoriul unei părți beneficiază la import de dispozițiile prezentului acord, cu condiția să se demonstreze, într-un mod considerat satisfăcător de către autoritățile vamale:
- (a) că un exportator a expediat aceste produse de pe teritoriul unei părți în țara terță în care are loc expoziția și că le-a expus acolo;
 - (b) că produsele au fost vândute sau cedate în alt mod de exportatorul respectiv unei persoane din una dintre părți;
 - (c) că produsele au fost expediate în timpul desfășurării expoziției sau imediat după aceea în același stat în care au fost trimise pentru expoziție și
 - (d) că, din momentul în care au fost expediate pentru a fi expuse, produsele nu au fost utilizate în alte scopuri decât prezentarea la expoziția respectivă.
- (2) Trebuie să se întocmească un atestat de origine în conformitate cu dispozițiile secțiunii B, care se prezintă în condiții normale autorităților vamale din partea importatoare. Dovada trebuie să indice denumirea și adresa expoziției.

(3) Alineatul (1) se aplică tuturor expozițiilor, târgurilor sau altor manifestări publice similare care au caracter comercial, industrial, agricol sau meșteșugăresc, în afara celor organizate în interes privat în magazine sau sedii comerciale, care au ca obiect vânzarea produselor respective și pe parcursul cărora produsele rămân sub control vamal.

(4) Autoritățile vamale ale părții importatoare pot solicita elemente de probă care să ateste că produsele au rămas sub control vamal în țara terță în care are loc expoziția, precum și documente justificative suplimentare privind condițiile în care au fost expuse.

SECȚIUNEA B

Proceduri de determinare a originii

ARTICOLUL 3.16

Cererea de tratament tarifar preferențial și atestatul de origine

(1) La import, partea importatoare acordă un tratament tarifar preferențial unui produs originar din cealaltă parte, în înțelesul articolului 3.2, pe baza unei cereri de tratament tarifar preferențial depuse de importator, cu condiția ca toate celelalte cerințe aplicabile din prezentul capitol să fie îndeplinite.

- (2) Cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe un atestat de origine eliberat în conformitate cu articolul 3.18, furnizat de exportator pe o factură sau pe orice alt document comercial.
- (3) Cererea de tratament tarifar preferențial și atestatul de origine menționate la alineatul (2) se includ în declarația vamală de import, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții importatoare.
- (4) Importatorul care depune o cerere pe baza unui atestat de origine prevăzut la alineatul (2) rămâne în posesia atestatului și, atunci când i se solicită, pune la dispoziția autorității vamale a părții importatoare o copie a acestuia.
- (5) Alineatele (2), (3) și (4) nu se aplică în cazurile specificate la articolul 3.23.

ARTICOLUL 3.17

Cereri de tratament preferențial după import

- (1) Fiecare parte prevede că un importator poate solicita un tratament tarifar preferențial după import și poate obține rambursarea oricăror taxe plătite în plus pentru marfa importată dacă importatorul nu a depus o cerere de tratament tarifar preferențial în momentul importului și dacă marfa în cauză s-ar fi calificat, la momentul importului, pentru o astfel de cerere ca fiind originară în conformitate cu articolul 3.2.

(2) Importatorul depune o cerere de tratament tarifar preferențial în termen de cel mult un an de la data importului. Ca o condiție pentru acordarea tratamentului tarifar preferențial în temeiul alineatului (1), o parte poate solicita importatorului:

- (a) să pună la dispoziție o copie a atestatului de origine pentru marfa în cauză;
- (b) să prezinte toate celelalte documente necesare pentru importul mărfii și
- (c) să declare că marfa era originară la momentul importului.

ARTICOLUL 3.18

Condiții pentru întocmirea unui atestat de origine

(1) Atestatul de origine menționat la articolul 3.16 alineatul (2) poate fi întocmit de un exportator înregistrat:

- (a) în Mexic, ca exportator autorizat de autoritatea guvernamentală competentă, sub rezerva oricăror condiții considerate adecvate, pentru verificarea caracterului originar al mărfurilor și a îndeplinirii celorlalte cerințe din prezentul capitol; și
- (b) în Uniunea Europeană, ca exportator în conformitate cu legislația relevantă a Uniunii Europene (sistemul exportatorilor înregistrați).

- (2) Autoritățile vamale sau autoritatea guvernamentală competentă acordă exportatorului înregistrat un număr care figurează pe atestatul de origine. Autoritățile vamale sau autoritatea guvernamentală competentă gestionează procesul de înregistrare și pot retrage înregistrarea în cazul utilizării necorespunzătoare de către exportator.
- (3) Atestatul de origine menționat la articolul 3.16 alineatul (2) poate fi întocmit de către orice exportator pentru orice transport constând în unul sau mai multe colete care conțin produse originare a căror valoare totală nu depășește 6 000 EUR.
- (4) Exportatorul întocmește un atestat de origine utilizând una dintre versiunile lingvistice ale anexei 3-B (Textul atestatului de origine) pe o factură sau pe orice alt document comercial care descrie marfa originară suficient de detaliat pentru a permite identificarea acesteia.
- (5) Atestatele de origine poartă semnătura olografă originală a exportatorului. Un exportator înregistrat în conformitate cu alineatul (1) nu este obligat să semneze astfel de atestate, cu condiția ca exportatorul să accepte întreaga responsabilitate față de autoritățile vamale sau față de autoritatea guvernamentală competentă a părții exportatoare pentru orice atestat de origine care identifică exportatorul ca și când atestatul de origine ar fi semnat olograf de exportatorul respectiv.
- (6) Exportatorul care întocmește un atestat de origine trebuie să fie în măsură să prezinte, în orice moment, la cererea autorităților vamale sau a autorității guvernamentale competente a părții exportatoare, toate documentele adecvate care dovedesc caracterul originar al produselor în cauză, precum și îndeplinirea celorlalte cerințe din prezentul capitol.
- (7) Exportatorul poate întocmi un atestat de origine atunci când mărfurile la care se referă sunt exportate sau după export.

ARTICOLUL 3.19

Valabilitatea atestatului de origine

- (1) Un atestat de origine este valabil timp de un an de la data întocmirii sale.
- (2) Un atestat de origine se poate aplica în cazul:
 - (a) unui transport unic al unui produs sau
 - (b) mai multor transporturi de produse identice în cursul unei perioade specificate în atestatul de origine care nu depășește 12 luni.

ARTICOLUL 3.20

Importul eşalonat

În cazul în care, la cererea unui importator și în conformitate cu condițiile stabilite de către autoritățile vamale ale părții importatoare, produsele demontate sau nemontate în sensul regulii generale 2 litera (a) pentru interpretarea Sistemului armonizat, care se încadrează la secțiunile XV-XXI din Sistemul armonizat, sunt importate eşalonat, pentru mărfurile respective se prezintă un singur atestat de origine, conform cerințelor autorităților vamale, în momentul importului primei tranșe.

ARTICOLUL 3.21

Neconcordanțe și erori minore

- (1) Neconcordanțele minore dintre atestatul de origine și documentele prezentate biroului vamal în vederea îndeplinirii formalităților de import pentru mărfurile respective nu determină, din acest motiv, nulitatea atestatului de origine, dacă se stabilește în mod corespunzător că acest document corespunde produselor în cauză.
- (2) Autoritățile vamale ale părții importatoare nu resping o cerere de tratament tarifar preferențial din cauza unor erori minore din atestatul de origine, cum ar fi erorile de dactilografiere.

ARTICOLUL 3.22

Cerințe privind păstrarea evidențelor

- (1) Un importator care solicită tratament tarifar preferențial pentru o marfă importată pe teritoriul uneia dintre părți trebuie să dețină și să păstreze atestatul de origine întocmit de exportator timp de trei ani de la data importului produsului sau pentru o perioadă mai lungă, care poate fi specificată de partea importatoare.

(2) Un exportator care a întocmit un atestat de origine deține și păstrează o copie a atestatului de origine și a tuturor celorlalte evidențe care demonstrează că produsul îndeplinește cerințele pentru a obține caracterul originar, timp de trei ani de la întocmirea atestatului de origine respectiv sau pentru o perioadă mai lungă, care poate fi specificată de partea exportatoare.

(3) Evidențele care trebuie păstrate în conformitate cu prezentul articol pot fi în format electronic.

ARTICOLUL 3.23

Exceptări de la cerința privind atestatul de origine

(1) Mărfurile expediate sub formă de colete cu valoare redusă unor persoane particulare de către alte persoane particulare sau care fac parte din bagajul personal al călătorilor sunt considerate mărfuri originare, fără a fi necesară prezentarea unui atestat de origine, cu condiția ca respectivele mărfuri să constituie importuri lipsite de caracter comercial, să fi fost declarate ca îndeplinind cerințele prevăzute în prezentul capitol și să nu existe nicio îndoială în ceea ce privește veridicitatea respectivei declarații.

(2) Importurile cu caracter ocazional sau care constau numai în produse pentru uzul personal al destinatarilor, al călătorilor sau al familiilor lor sunt considerate importuri lipsite de caracter comercial dacă, prin natura și cantitatea mărfurilor, este evident că acestea nu sunt destinate comercializării, cu condiția ca importul să nu facă parte dintr-o serie de importuri despre care se poate considera, în mod rezonabil, că au fost efectuate separat, cu scopul de a eluda cerința privind atestatul de origine.

- (3) Valoarea totală a mărfurilor menționate la alineatul (1) nu trebuie să depășească 500 EUR ori suma echivalentă în moneda părții, în cazul coletelor cu valoare redusă, sau 1 200 EUR ori suma echivalentă în moneda părții, în cazul mărfurilor care fac parte din bagajul personal al călătorilor.
- (4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte controale vamale adecvate pentru a asigura respectarea dispozițiilor prevăzute la alineatele (1)-(3).

ARTICOLUL 3.24

Verificarea originii și cooperarea administrativă

- (1) Părțile își comunică reciproc adresele și datele de contact ale autorităților vamale sau ale autorității guvernamentale competente responsabile cu verificarea atestatelor de origine.
- (2) Pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a prezentului capitol, părțile își acordă reciproc asistență, prin intermediul autorităților lor vamale sau al autorității guvernamentale competente, pentru verificarea caracterului original al mărfurilor, precum și a autenticității atestatelor de origine și a exactității informațiilor furnizate în atestatele respective.

(3) Verificările atestatelor de origine se efectuează prin sondaj sau ori de câte ori autoritățile vamale ale părții importatoare au îndoieli justificate în ceea ce privește autenticitatea acestor atestate, caracterul original al mărfurilor respective sau respectarea celorlalte cerințe din prezentul capitol.

(4) În scopul aplicării dispozițiilor alineatului (3), autoritățile vamale ale părții importatoare solicită în scris autorității vamale sau autorității guvernamentale competente a părții exportatoare o verificare a originii, precizând:

(a) identitatea autorității vamale care emite solicitarea;

(b) numele exportatorului care urmează să fie verificat;

(c) obiectul și sfera de aplicare a verificării; și

(d) o copie a atestatului de origine și, după caz, orice alt document relevant.

(5) Autoritatea vamală sau autoritatea guvernamentală competentă a părții exportatoare efectuează verificarea. În acest scop, ele au dreptul să solicite orice elemente de probă și să efectueze orice verificare a conturilor exportatorului sau orice alte verificări pe care le consideră adecvate.

(6) Autoritatea vamală sau autoritatea guvernamentală competentă a părții exportatoare informează autoritatea vamală care a solicitat verificarea cu privire la rezultatele acestei verificări în cel mai scurt timp. Rezultatele sunt prezentate într-un raport scris care indică în mod clar dacă mărfurile în cauză pot fi considerate originare, dacă atestatul de origine este autentic și dacă celelalte cerințe prevăzute în prezentul capitol sunt îndeplinite. Raportul scris respectiv cuprinde:

- (a) rezultatele verificării;
- (b) descrierea mărfurilor care fac obiectul verificării și clasificarea tarifară relevantă pentru aplicarea regulilor de origine;
- (c) o descriere și o explicare a raționamentului cu privire la caracterul originar al mărfii și
- (d) dacă sunt disponibile, documente justificative.

(7) Dacă, în cazul unor îndoieli justificate, nu se primește niciun răspuns în termen de 10 luni de la data cererii de verificare sau dacă răspunsul nu conține suficiente informații pentru a determina autenticitatea documentului în cauză sau originea mărfii, autoritatea vamală solicitantă are dreptul, cu excepția unor circumstanțe excepționale, să refuze acordarea tratamentului tarifar preferențial.

(8) Partea importatoare notifică părții exportatoare, în termen de 60 de zile de la primirea raportului scris, dacă există divergențe în ceea ce privește procedurile de verificare prevăzute la prezentul articol sau în ceea ce privește interpretarea regulilor de origine pentru a determina dacă o marfă se califică sau nu ca fiind originară și dacă aceste divergențe nu pot fi soluționate prin consultări între autoritatea vamală care solicită verificarea și autoritatea vamală sau autoritatea guvernamentală competentă responsabilă cu efectuarea verificării.

(9) La cererea oricăreia dintre părți, părțile organizează și încheie consultări în termen de 90 de zile de la data notificării prevăzute la alineatul (8) pentru a soluționa aceste divergențe. Perioada necesară pentru încheierea consultărilor poate fi prelungită, de la caz la caz, prin acord reciproc exprimat în scris de părți. Părțile încearcă să soluționeze aceste divergențe în cadrul Subcomitetului pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine instituit prin articolul 1.10 (Subcomitete și alte organisme instituite în temeiul părții III a prezentului acord) alineatul (1) litera (d).

(10) Prezentul capitol nu împiedică o autoritate vamală a unei părți să ia orice altă măsură pe care o consideră necesară, până la soluționarea divergențelor menționate la alineatul (8) în temeiul prezentului acord.

ARTICOLUL 3.25

Confidențialitate

- (1) Fiecare parte păstrează, în conformitate cu legislația sa, confidențialitatea informațiilor care îi sunt furnizate de către cealaltă parte în temeiul prezentului capitol și protejează informațiile respective împotriva oricărei divulgări.
- (2) Autoritățile vamale sau autoritatea guvernamentală competentă a părții importatoare pot utiliza numai informațiile obținute de la cealaltă parte în sensul prezentului capitol.
- (3) Autoritățile vamale sau autoritatea guvernamentală competentă a părții exportatoare nu divulgă informații comerciale confidențiale obținute de la exportator, cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul capitol.
- (4) Partea importatoare nu utilizează informațiile obținute de autoritatea sa vamală în temeiul prezentului capitol în cadrul unei proceduri penale desfășurate de o instanță sau un judecător, cu excepția cazului în care partea importatoare aduce la cunoștința părții exportatoare în mod oficial, în scris, informațiile pe care intenționează să le utilizeze și justificarea utilizării, cu condiția ca partea exportatoare să nu formuleze nicio obiecție.

(5) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca împiedicând o parte să utilizeze informații confidențiale în scopul administrării sau al asigurării respectării legislației vamale legate de prezentul capitol sau în alt mod impus de legislația sa, inclusiv în cadrul procedurilor administrative, cvasijudiciare sau judiciare.

ARTICOLUL 3.26

Măsuri și sancțiuni administrative

Fiecare parte impune măsuri și sancțiuni administrative oricărei persoane care a întocmit un document sau care solicită întocmirea unui document ce conține date inexacte în scopul obținerii unui tratament tarifar preferențial pentru mărfuri.

SECȚIUNEA C

Alte dispoziții

ARTICOLUL 3.27

Aplicarea capitolului pentru Ceuta și Melilla

(1) În sensul prezentului capitol, în cazul Uniunii Europene, termenul „parte” nu include Ceuta și Melilla.

- (2) Mărfurile originare din Mexic beneficiază în toate privințele, atunci când sunt importate în Ceuta sau Melilla, de același tratament vamal în temeiul prezentului acord precum cel aplicat mărfurilor originare de pe teritoriul vamal al Uniunii Europene în temeiul Protocolului nr. 2 al Actului de aderare a Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze la Uniunea Europeană. Mexicul acordă importurilor de mărfuri reglementate de prezentul acord și originare din Ceuta și Melilla același tratament vamal pe care îl acordă mărfurilor importate și originare din Uniunea Europeană.
- (3) Regulile de origine și procedurile de determinare a originii menționate în prezentul capitol se aplică *mutatis mutandis* produselor exportate din Mexic în Ceuta și Melilla și mărfurilor exportate din Ceuta și Melilla în Mexic.
- (4) Ceuta și Melilla sunt considerate un singur teritoriu.
- (5) În funcție de originea mărfii, exportatorul introduce „Mexic” sau „Ceuta și Melilla” la rubrica 3 din textul atestatului de origine.
- (6) Autoritățile vamale spaniole sunt responsabile cu aplicarea și punerea în practică a prezentului capitol în Ceuta și Melilla.

ARTICOLUL 3.28

Principatul Andorra și Republica San Marino

Tratamentul tarifar preferențial al mărfurilor originare din Andorra și din San Marino și determinarea originii acestor mărfuri sunt prevăzute în anexa 3-C (Principatul Andorra și Republica San Marino).

ARTICOLUL 3.29

Note explicative

În anexa 3-D (Note explicative) sunt prevăzute note explicative privind interpretarea, aplicarea și administrarea prezentului capitol.

ARTICOLUL 3.30

Dispoziții tranzitorii

(1) Pentru mărfurile pentru care s-a solicitat un tratament tarifar preferențial, iar importul a fost efectuat înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord, regulile și condițiile prevăzute în anexa III la Decizia nr. 2/2000 a Consiliului mixt CE-Mexic din 23 martie 2000 și în apendicele I-V la aceasta se aplică pentru o perioadă maximă de trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(2) O dovadă de origine eliberată în conformitate cu dispozițiile anexei III la Decizia nr. 2/2000 a Consiliului mixt CE-Mexic din 23 martie 2000 și ale apendicelor I-V la aceasta pentru mărfuri pentru care nu s-a solicitat un tratament tarifar preferențial până la data intrării în vigoare a prezentului acord nu este valabilă.

(3) Pentru mărfurile care, la data intrării în vigoare a prezentului acord, se află fie în tranzit din partea exportatoare către partea importatoare, fie sub control vamal pe teritoriul părții importatoare, fără să fi avut loc plata taxelor la import și a altor taxe, se depune o cerere de tratament tarifar preferențial în conformitate cu articolul 3.16, cu condiția ca mărfurile respective să îndeplinească cerințele prezentului capitol.

ARTICOLUL 3.31

Modificări ale capitolului

Consiliul mixt poate modifica prin decizie dispozițiile capitolului și ale anexelor 3-A-3-D.

ARTICOLUL 3.32

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

În scopul punerii în aplicare și al funcționării eficace a prezentului capitol, funcțiile Subcomitetului pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine sunt cele enumerate la articolul 4.17 (Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine).

CAPITOLUL 4

PROCEDURI VAMALE ȘI FACILITAREA COMERȚULUI

ARTICOLUL 4.1

Obiective generale

- (1) Părțile recunosc importanța procedurilor vamale și a facilitării comerțului în contextul evoluției comerțului mondial.
- (2) Părțile recunosc că, în ceea ce privește cerințele și procedurile lor de import, export și tranzit, ar trebui să țină seama de instrumentele și standardele vamale și ale comerțului internațional aplicabile în domeniul vamal și comercial, cum ar fi elementele de fond ale Convenției de la Kyoto revizuite privind simplificarea și armonizarea regimurilor vamale, încheiată la Kyoto la 18 mai 1973 și adoptată de Consiliul Organizației Mondiale a Vănilor în iunie 1999, Convenția internațională privind Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, încheiată la Bruxelles la 14 iunie 1983, precum și Cadrul de standarde pentru securizarea și facilitarea comerțului mondial al Organizației Mondiale a Vănilor, adoptat în iunie 2005 (denumit în continuare „Cadrul de standarde SAFE”) și modelul de date vamale al Organizației Mondiale a Vănilor.

- (3) Părțile recunosc că actele cu putere de lege și normele lor administrative trebuie să fie nediscriminatorii și că procedurile vamale trebuie să se bazeze pe folosirea unor metode moderne și a unor controale eficiente pentru a asigura protecția și facilitarea comerțului legitim.
- (4) Părțile recunosc, de asemenea, că procedurile lor vamale nu trebuie să constituie o povară administrativă mai mare și nici să fie mai restrictive pentru comerț decât este necesar pentru realizarea obiectivelor legitime și că acestea ar trebui să fie aplicate într-un mod previzibil, consecvent și transparent.
- (5) Pentru a asigura transparența, eficacitatea, integritatea și responsabilitatea cu privire la operațiunile efectuate, fiecare parte:
- (a) simplifică și revizuieste, ori de câte ori este posibil, cerințele și formalitățile, în vederea acordării rapide a liberului de vamă și a vămuirii rapide a mărfurilor;
 - (b) depune eforturi în vederea simplificării și a standardizării în continuare a datelor și a documentației cerute de autoritățile vamale și de alte agenții, pentru a reduce timpul și costurile pe care le presupun acestea pentru comercianți sau operatori, inclusiv pentru întreprinderile mici și mijlocii, și
 - (c) se asigură că sunt menținute cele mai înalte standarde de integritate, prin aplicarea unor măsuri care să reflecte principiile convențiilor și instrumentelor internaționale relevante în acest domeniu al procedurilor vamale și al facilitării comerțului.

(6) Părțile convin să își consolideze cooperarea pentru a garanta că legislația și procedurile relevante, precum și capacitatea administrativă a administrațiilor relevante îndeplinesc obiectivele de promovare a facilitării comerțului, asigurând totodată un control vamal eficient.

ARTICOLUL 4.2

Transparență și publicare

(1) Fiecare parte prevede, după caz, consultări periodice între agențiile de frontieră și comercianți sau alte părți interesate de pe teritoriul său.

(2) Fiecare parte publică cu promptitudine, într-un mod nediscriminatoriu și ușor accesibil, inclusiv online și, în măsura posibilului, în limba engleză, actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile sale administrative generale, precum și orientările sale referitoare la aspectele vamale și de facilitare a comerțului. Printre aceste aspecte se numără:

- (a) procedurile de import, de export și de tranzit, inclusiv procedurile portuare și aeroportuare și alte proceduri privind punctele de intrare, precum și formularele și documentele necesare;
- (b) nivelul taxelor și al impozitelor de orice natură impuse pentru import sau export ori în legătură cu importul sau exportul;
- (c) taxele și impunerile prevăzute de către organismele guvernamentale sau pentru acestea asupra importului, exportului sau tranzitului ori în legătură cu acestea;

- (d) normele privind clasificarea mărfurilor în scopuri vamale sau determinarea valorii lor în vamă;
 - (e) actele cu putere de lege, normele administrative și hotărârile administrative cu aplicare generală referitoare la regulile de origine;
 - (f) restricțiile sau interdicțiile la import, export sau tranzit;
 - (g) dispozițiile privind sancțiunile pentru încălcarea formalităților în materie de import, export sau tranzit;
 - (h) procedurile de introducere a căilor de atac;
 - (i) acordurile sau părți ale acestora cu orice țară sau țări referitoare la import, export sau tranzit;
 - (j) procedurile referitoare la administrarea contingentelor tarifare;
 - (k) orarul și modul de funcționare al birourilor vamale situate în porturi și în punctele de trecere a frontierei și
 - (l) punctele de informare pentru solicitări de informații.
- (3) Fiecare parte oferă comercianților și altor părți interesate, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele sale administrative, posibilitatea și o perioadă adecvată de a prezenta observații cu privire la propunerea de introducere sau de modificare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative cu aplicare generală referitoare la aspectele vamale și de facilitare a comerțului.

- (4) Fiecare parte se asigură, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele sale administrative, că actele cu putere de lege și normele administrative cu aplicare generală noi sau modificate referitoare la procedurile vamale și facilitarea comerțului sau orice informații cu privire la acestea sunt puse la dispoziția publicului cât mai devreme posibil, înainte de intrarea lor în vigoare, pentru a permite comercianților și altor persoane interesate să ia cunoștință de acestea.
- (5) Fiecare parte poate prevedea că alineatele (3) și (4) nu se aplică modificărilor aduse nivelului taxelor vamale sau nivelurilor tarifare, măsurilor care au un efect de scutire, măsurilor a căror eficacitate ar fi subminată ca urmare a respectării alineatelor (3) și (4), măsurilor aplicate în situații urgente sau modificărilor minore ale legislației sale interne și ale sistemului său juridic.
- (6) Fiecare parte instituie sau menține unul sau mai multe puncte de informare pentru a răspunde solicitărilor de informații adresate de comercianți și de alte persoane interesate cu privire la aspectele vamale și la alte aspecte de facilitare a comerțului și pune la dispoziția publicului online informațiile referitoare la procedurile pentru formularea de astfel de solicitări de informații.
- (7) Niciuna dintre părți nu solicită plata unei taxe pentru a răspunde la solicitările de informații sau pentru a furniza formularele și documentele necesare.
- (8) Punctele de informare oferă un răspuns la solicitările de informații și furnizează formularele și documentele într-un termen rezonabil stabilit de fiecare parte, care poate varia în funcție de natura sau de complexitatea solicitării.

ARTICOLUL 4.3

Cerințe privind datele și documentele

(1) În vederea simplificării și a reducerii la minimum a incidenței și complexității formalităților de import, de export și de tranzit, precum și a cerințelor privind datele și documentele, fiecare parte se asigură, după caz, că aceste formalități și cerințe privind datele și documentele:

- (a) sunt adoptate și aplicate în vederea acordării rapide a liberului de vamă pentru mărfuri, dacă sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberului de vamă;
- (b) sunt adoptate și aplicate într-un mod care vizează reducerea timpului și a costurilor de conformare pentru comercianți și operatori;
- (c) reprezintă alternativa cea mai puțin restrictivă pentru comerț, în cazul în care două sau mai multe alternative sunt disponibile, în mod rezonabil, pentru îndeplinirea obiectivului sau a obiectivelor de politică în cauză și
- (d) nu sunt menținute, inclusiv părți ale acestora, dacă nu mai sunt necesare.

(2) Fiecare parte aplică proceduri vamale comune și cerințe uniforme privind datele și documentele vamale pentru acordarea liberului de vamă pentru mărfuri pe întreg teritoriul său. Nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o parte să își diferențieze procedurile vamale și cerințele privind datele și documentele pe baza unor elemente precum gestionarea riscurilor, natura și tipul mărfurilor sau mijloacele de transport.

ARTICOLUL 4.4

Automatizarea și utilizarea tehnologiei informației

- (1) Fiecare parte:
 - (a) utilizează tehnologii informaționale care accelerează procedurile de acordare a liberului de vamă pentru mărfuri, pentru a facilita schimburile comerciale dintre părți;
 - (b) pune sisteme electronice la dispoziția utilizatorilor procedurilor vamale;
 - (c) permite depunerea declarației vamale în format electronic și
 - (d) utilizează sisteme electronice sau automatizate de gestionare a riscurilor.
- (2) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care permit plata electronică a taxelor, a impozitelor, a altor taxe și impuneri percepute de autoritățile vamale la import și export.

ARTICOLUL 4.5

Acordarea liberului de vamă pentru mărfuri

- (1) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care:
 - (a) prevăd acordarea promptă a liberului de vamă pentru mărfuri într-o perioadă care nu depășește durata necesară pentru a asigura respectarea legislației sale vamale și a actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative referitoare la comerț;
 - (b) asigură depunerea și prelucrarea pe cale electronică, în prealabil, a datelor și a documentelor vamale și a oricăror alte informații necesare înainte de sosirea mărfurilor, pentru a permite scutirea mărfurilor de controlul vamal la sosire;
 - (c) permit acordarea liberului de vamă pentru mărfuri la punctul de sosire fără transferul temporar în depozite sau în alte spații și
 - (d) permit acordarea liberului de vamă pentru mărfuri înainte de determinarea finală a taxelor vamale, a impozitelor și a altor taxe și impuneri, în cazul în care această determinare nu are loc înainte de sosire sau imediat la sosire, cu condiția respectării tuturor celorlalte cerințe reglementare; înainte de acordarea liberului de vamă pentru mărfuri, o parte poate solicita ca importatorul să ofere garanții suficiente sub formă de cauțiune, depozit sau alt instrument adecvat, care nu trebuie să depășească suma necesară pentru a asigura plata taxelor vamale, a impozitelor și a altor taxe și impuneri datorate pentru mărfurile acoperite de garanție și care trebuie să fie eliberate atunci când garanția nu mai este necesară.

(2) Fiecare parte poate adopta sau menține măsuri care să permită comercianților sau operatorilor să beneficieze de o simplificare sporită a procedurilor vamale, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele sale administrative.

ARTICOLUL 4.6

Gestionarea riscurilor

(1) Fiecare parte adoptă sau menține un sistem de gestionare a riscurilor pentru controlul vamal care permite autorităților sale vamale să își concentreze activitățile de inspecție asupra transporturilor care prezintă un risc ridicat și să accelereze acordarea liberului de vamă pentru transporturile care prezintă un risc redus.

(2) Fiecare parte concepe și aplică gestionarea riscurilor astfel încât să evite discriminarea arbitrară ori nejustificată sau restricțiile disimulate ale comerțului internațional.

(3) Fiecare parte își bazează gestionarea riscurilor pe evaluarea riscurilor realizată cu ajutorul unor criterii de selecție adecvate.

(4) De asemenea, fiecare parte poate selecta, în mod aleatoriu, transporturi care să fie supuse controalelor vamale, ca parte a gestionării riscurilor.

(5) Pentru a facilita comerțul, fiecare parte revizuieste și actualizează periodic, după caz, sistemul de gestionare a riscurilor menționat la alineatul (1).

ARTICOLUL 4.7

Decizii anticipate

- (1) O decizie anticipată este o decizie scrisă furnizată de una dintre părți prin intermediul autorităților sale vamale unui solicitant înainte de importul pe teritoriul său al unei mărfi care face obiectul cererii, prin care se stabilește tratamentul pe care partea respectivă trebuie să îl acorde mărfii la momentul importului în ceea ce privește:
- (a) clasificarea tarifară a mărfii;
 - (b) originea mărfii¹⁸ și
 - (c) orice alt aspect convenit de părți.
- (2) O parte emite decizia anticipată într-un mod rezonabil, într-un termen dat, solicitantului care a depus o cerere în acest sens, inclusiv în format electronic, cu condiția ca aceasta să conțină toate informațiile necesare în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții respective. O parte poate solicita un eșantion din marfa pentru care solicitantul solicită o decizie anticipată.
- (3) Decizia anticipată este valabilă timp de cel puțin trei ani de la data emiterii sale, cu excepția cazului în care legea, faptele sau circumstanțele care stau la baza deciziei respective s-au schimbat.

¹⁸ În conformitate cu Acordul privind regulile de origine al OMC sau cu capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii) din prezentul acord.

(4) O parte poate refuza emiterea unei decizii anticipate în cazul în care faptele sau circumstanțele care stau la baza acesteia fac obiectul unui control administrativ sau jurisdicțional ori în cazul în care cererea nu se întemeiază pe fapte reale și concrete sau nu are legătură cu nicio utilizare prevăzută a deciziei anticipate. În cazul în care una dintre părți refuză să emită o decizie anticipată, partea respectivă îi notifică imediat acest lucru solicitantului, în scris, precizând faptele relevante și temeiul deciziei sale.

(5) Fiecare parte publică cel puțin:

(a) cerințele pentru solicitarea unei decizii anticipate, inclusiv informațiile care trebuie furnizate și formatul;

(b) termenul până la care va emite o decizie anticipată și

(c) perioada de valabilitate a deciziei anticipate.

(6) În cazul în care una dintre părți revocă, modifică sau anulează o decizie anticipată, aceasta notifică în scris solicitantul, precizând faptele relevante și temeiul deciziei sale. O parte poate revoca, modifica sau anula o decizie anticipată cu efect retroactiv numai în cazul în care hotărârea s-a bazat pe informații incomplete, incorecte, inexacte, false sau înșelătoare furnizate de solicitant.

(7) O decizie anticipată emisă de una dintre părți este obligatorie pentru partea respectivă în ceea ce privește solicitantul care a cerut emiterea deciziei și, de asemenea, pentru solicitant.

(8) La cererea scrisă a unui solicitant, partea în cauză asigură reexaminarea deciziei anticipate sau a deciziei de revocare, de modificare sau de anulare a unei decizii anticipate.

(9) Sub rezerva oricăror cerințe privind confidențialitatea prevăzute în actele cu putere de lege și în normele sale administrative, o parte depune toate eforturile pentru a pune la dispoziția publicului, inclusiv online, elementele de fond ale deciziilor sale anticipate.

ARTICOLUL 4.8

Operatori economici autorizați

(1) Fiecare parte instituie sau menține, pentru operatorii care îndeplinesc criteriile specificate (operatori economici autorizați, denumiți în continuare „OEA”), un program de parteneriat pentru facilitarea comerțului (denumit în continuare „program OEA”) în conformitate cu Cadrul de standarde SAFE.

(2) Criteriile specificate¹⁹ pentru calificarea ca OEA se publică și se referă la respectarea cerințelor prevăzute în actele cu putere de lege, normele administrative sau procedurile fiecărei părți sau la riscul de neconformitate cu aceste cerințe.

¹⁹ O parte poate utiliza criteriile prevăzute la articolul 7.7.2 din Acordul OMC privind facilitarea comerțului.

- (3) Criteriile specificate pentru calificarea ca OEA nu trebuie să fie concepute sau aplicate astfel încât să permită sau să creeze discriminări arbitrare sau nejustificate între operatori în cazul în care prevalează aceleași condiții și trebuie să permită participarea întreprinderilor mici și mijlocii.
- (4) Programul OEA include avantaje specifice pentru OEA, ținând seama de angajamentele părților în conformitate cu articolul 7.7.3 din Acordul OMC privind facilitarea comerțului, adoptat la 27 noiembrie 2014.
- (5) În cazul în care acest lucru este relevant și adecvat, părțile cooperează la stabilirea recunoașterii reciproce a programelor OEA, cu condiția ca programele să fie compatibile și bazate pe criterii și avantaje echivalente.

ARTICOLUL 4.9

Control sau căi de atac

- (1) Fiecare parte prevede proceduri eficace, prompte, nediscriminatorii și ușor accesibile pentru a garanta dreptul la o cale de atac împotriva unei decizii privind o chestiune vamală.

(2) Fiecare parte se asigură că persoana în atenția căreia emite o decizie cu privire la o chestiune vamală are acces pe teritoriul său la:

(a) un control administrativ efectuat de o autoritate administrativă sau o cale de atac în fața unei autorități administrative superioare sau independente față de funcționarul sau oficiul care a emis decizia; sau

(b) un control judiciar sau o cale de atac împotriva deciziei.

(3) Fiecare parte prevede că o persoană care a solicitat o decizie autorităților vamale și care nu a obținut o decizie cu privire la cererea respectivă în termenele relevante are dreptul la o cale de atac.

(4) Fiecare parte se asigură că persoanei menționate la alineatul (2) i se prezintă decizia administrativă și motivarea acesteia, pentru a i se permite să recurgă la procedurile de control sau de introducere a unei căi de atac, dacă este necesar.

ARTICOLUL 4.10

Sanțiuni

(1) Fiecare parte prevede sancțiuni pentru nerespectarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale referitoare la legislația vamală sau la alte dispoziții privind importul, exportul și tranzitul mărfurilor.

- (2) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul vamal prevăd ca sancțiunile aplicate pentru încălcări ale actelor cu putere de lege, ale normelor administrative sau ale cerințelor sale procedurale în domeniul vamal să fie proporționale și nediscriminatorii.
- (3) Fiecare parte se asigură că o sancțiune impusă de autoritățile sale vamale pentru încălcarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal este impusă numai persoanei responsabile din punct de vedere juridic pentru încălcarea respectivă.
- (4) Fiecare parte se asigură că sancțiunea impusă depinde de faptele și circumstanțele cazului și este proporțională cu amploarea și gravitatea încălcării.
- (5) Fiecare parte evită stimulentele și conflictele de interese în ceea ce privește evaluarea și colectarea sancțiunilor și a taxelor.
- (6) Fiecare parte este încurajată să ia în considerare divulgarea voluntară înainte de descoperirea de către autoritățile vamale a unei încălcări a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal, ca un posibil factor atenuant atunci când se stabilește o sancțiune.
- (7) Fiecare parte se asigură că, în cazul în care se impune o sancțiune pentru o încălcare a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal, persoanei căreia i se impune sancțiunea i se furnizează o explicație în scris, specificând natura încălcării și actul cu putere de lege, norma administrativă sau procedura aplicabilă în temeiul căreia a fost impus cuantumul sau intervalul sancțiunii pentru încălcarea respectivă.

(8) Fiecare parte prevede în actele cu putere de lege, normele administrative sau procedurile sale un termen fix în care autoritățile sale vamale pot iniția proceduri de impunere a unei sancțiuni legate de o încălcare a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a procedurilor sale în domeniul vamal.

ARTICOLUL 4.11

Cooperare vamală și asistență administrativă reciprocă

(1) Părțile se asigură că autoritățile lor cooperează în domeniul vamal pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 4.1.

(2) Părțile cooperează, printre altele, prin:

(a) schimburi de informații privind actele cu putere de lege și normele lor administrative din domeniul vamal și punerea în aplicare a acestora, precum și privind procedurile vamale, în special în următoarele domenii:

- (i) simplificarea și modernizarea procedurilor vamale;
- (ii) măsurile de asigurare a respectării legislației la frontieră aplicate de autoritățile lor vamale;
- (iii) facilitarea operațiunilor de tranzit și de transbordare;
- (iv) dialogul cu mediul de afaceri și
- (v) securitatea lanțului de aprovizionare și gestionarea riscurilor;

- (b) colaborarea cu privire la aspectele vamale legate de securizarea și facilitarea lanțului de aprovizionare al comerțului internațional în conformitate cu Cadrul de standarde SAFE, inclusiv în ceea ce privește programele OEA și recunoașterea reciprocă a acestora menționată la articolul 4.8;
- (c) analizarea posibilității de elaborare a unor inițiative comune cu privire la procedurile de import, de export și la alte proceduri vamale și la facilitarea comerțului, inclusiv asistență tehnică;
- (d) întărirea cooperării în domeniul vamal în cadrul organizațiilor internaționale, de exemplu OMC și Organizația Mondială a Vămirilor (denumită în continuare „OMV”);
- (e) stabilirea, în măsura în care este posibil, a unor standarde minime privind tehnicile de gestionare a riscurilor, precum și a cerințelor și programelor aferente; atunci când acest lucru este relevant și adecvat, părțile pot lua în considerare și recunoașterea reciprocă a tehnicilor de gestionare a riscurilor, a standardelor în materie de riscuri și a controalelor de securitate;
- (f) depunerea de eforturi pentru armonizarea cerințelor în materie de date pentru procedurile de import și de export și pentru alte proceduri vamale, prin implementarea de standarde și elemente de date comune, în conformitate cu modelul de date vamale al OMV, și
- (g) menținerea unui dialog între experții lor în materie de politici pentru a promova utilitatea, eficiența și aplicabilitatea deciziilor anticipate.

(3) Părțile își acordă reciproc asistență administrativă în domeniul vamal în conformitate cu dispozițiile anexei privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, adoptată prin Decizia nr. 5/2004 a Consiliului mixt UE-Mexic din 15 decembrie 2004, care este încorporată în prezentul acord și face parte integrantă din acesta. Orice schimb de informații între părți în conformitate cu prezentul capitol face obiectul cerințelor privind confidențialitatea informațiilor și protecția datelor cu caracter personal prevăzute la articolul 10 din anexa respectivă, *mutatis mutandis*, precum și al oricăror cerințe privind confidențialitatea și viața privată prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale părților.

ARTICOLUL 4.12

Ghișeu unic

- (1) Fiecare parte depune eforturi în vederea creării sau a menținerii unor sisteme de ghișeu unic pentru a facilita depunerea electronică, o singură dată, a tuturor informațiilor cerute de legislația vamală și de alte dispoziții privind exportul, importul și tranzitul mărfurilor.
- (2) Părțile depun eforturi pentru a colabora în vederea interoperabilității și a raționalizării sistemelor lor de ghișeu unic, inclusiv prin împărtășirea experiențelor în ceea ce privește dezvoltarea și implementarea sistemelor respective.

ARTICOLUL 4.13

Tranzit și transbordare

- (1) Fiecare parte asigură facilitarea și controlul efectiv al operațiunilor de tranzit și al celor de transbordare pe teritoriul său.
- (2) Fiecare parte depune eforturi pentru a promova și a pune în aplicare regimuri de tranzit regionale în vederea facilitării comerțului între părți.
- (3) Fiecare parte se asigură că toate autoritățile și agențiile implicate de pe teritoriul său cooperează și se coordonează pentru a facilita traficul în tranzit.
- (4) Fiecare parte permite ca mărfurile destinate importului să fie deplasate, sub control vamal, de la un birou vamal de intrare către un alt birou vamal situat pe teritoriul său, de unde mărfurile urmează să primească liber de vamă sau să fie vămuite.

ARTICOLUL 4.14

Audit postvămuire

- (1) În vederea accelerării acordării liberului de vamă pentru mărfuri, fiecare parte adoptă sau menține un audit postvămuire pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul vamal.

- (2) Fiecare parte efectuează audituri postvămuire într-un mod bazat pe riscuri.
- (3) Fiecare parte efectuează auditurile postvămuire într-o manieră transparentă. În cazul în care s-a efectuat un audit și s-au obținut rezultate concludente, partea respectivă îi notifică, fără întârziere, persoanei ale cărei evidențe sunt auditate rezultatele, motivarea rezultatelor și drepturile și obligațiile persoanei auditate.
- (4) Părțile recunosc că informațiile obținute în cadrul unui audit postvămuire pot fi utilizate în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare ulterioare.
- (5) În măsura în care acest lucru este posibil, părțile utilizează rezultatul unui audit postvămuire în aplicarea gestionării riscurilor.

ARTICOLUL 4.15

Comisionarii în vamă

- (1) Niciuna dintre părți nu impune în actele cu putere de lege sau în normele sale administrative în domeniul vamal recurgerea obligatorie la serviciile comisionarilor în vamă.
- (2) Fiecare parte își publică măsurile cu privire la utilizarea comisionarilor în vamă.
- (3) Fiecare parte aplică norme transparente și obiective dacă și atunci când acordă licențe comisionarilor în vamă.

ARTICOLUL 4.16

Inspecțiile înainte de expediere

Niciuna dintre părți nu impune utilizarea obligatorie a inspecțiilor înainte de expediere, astfel cum sunt definite în Acordul OMC privind inspecția înainte de expediere, în legătură cu clasificarea tarifară și cu determinarea valorii în vamă²⁰.

ARTICOLUL 4.17

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

- (1) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine raportează Comitetului mixt.
- (2) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine instituit în temeiul articolului 1.10 (Subcomitete și alte organisme instituite în temeiul părții III a prezentului acord) asigură buna funcționare a prezentului capitol, a capitolului 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii), a anexei privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal menționată la articolul 4.11 alineatul (3) și a oricăror dispoziții suplimentare legate de domeniul vamal convenite între părți și examinează toate aspectele care decurg din aplicarea acestora.

²⁰ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu exclude inspecțiile înainte de expediere în scopuri sanitare și fitosanitare.

(3) Subcomitetul:

(a) pregătește recomandări adecvate, dacă este necesar, adresate Comitetului mixt cu privire la:

(i) punerea în aplicare și administrarea capitolului 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii) și

(ii) orice modificare a capitolului 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii);

(b) adoptă note explicative pentru a facilita punerea în aplicare a capitolului 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii);

(c) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol;

(d) oferă un forum pentru consultări și discutarea tuturor chestiunilor legate de domeniul vamal, inclusiv, în special, a procedurilor vamale, a determinării valorii în vamă, a regimurilor tarifare, a nomenclurii vamale, a cooperării vamale și a asistenței administrative reciproce în domeniul vamal;

(e) oferă un forum pentru consultări și discutarea chestiunilor privind regulile de origine, procedurile de determinare a originii și cooperarea administrativă;

- (f) consolidează cooperarea privind elaborarea, aplicarea și asigurarea respectării procedurilor vamale, asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, regulile de origine, procedurile de determinare a originii și cooperarea administrativă și
 - (g) analizează orice alte chestiuni legate de prezentul capitol sau de capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii) pe care părțile le pot conveni.
- (4) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine poate examina necesitatea unor decizii sau recomandări ale Consiliului mixt cu privire la toate aspectele care decurg din punerea în aplicare a prezentului capitol și poate pregăti respectivele decizii și recomandări. Consiliul mixt are competența de a adopta decizii privind punerea în aplicare a prezentului capitol, după caz, inclusiv în ceea ce privește programele OEA și recunoașterea reciprocă a acestora, inițiativele comune privind procedurile vamale și facilitarea comerțului, precum și asistența tehnică.
- (5) Părțile pot conveni să organizeze reuniuni ad-hoc pe teme legate de cooperarea vamală, regulile de origine sau asistența administrativă reciprocă.

CAPITOLUL 5

INSTRUMENTE DE APĂRARE COMERCIALĂ

SECȚIUNEA A

Măsuri antidumping și compensatorii

ARTICOLUL 5.1

Dispoziții generale

- (1) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în conformitate cu articolul VI din GATT 1994, Acordul antidumping și Acordul SMC.
- (2) În scopul aplicării unor măsuri provizorii și definitive, originea mărfurilor în cauză se determină în conformitate cu regulile de origine nepreferențiale ale fiecărei părți.

ARTICOLUL 5.2

Transparență și respectarea garanțiilor procedurale

- (1) Fiecare parte își desfășoară procedurile și aplică măsuri antidumping și compensatorii într-un mod echitabil și transparent, în conformitate cu dispozițiile relevante ale Acordului antidumping și ale Acordului SMC.
- (2) Fiecare parte informează toate părțile interesate, într-o etapă preliminară a procedurii și, în orice caz, înainte de determinarea finală, cu privire la faptele esențiale avute în vedere, care stau la baza deciziei de a aplica sau nu măsuri definitive. Prezenta dispoziție nu aduce atingere articolului 6.5 din Acordul antidumping și articolului 12.4 din Acordul SMC.
- (3) Fiecare parte acordă fiecărei părți interesate din cadrul unei investigații antidumping sau antisubvenție posibilitatea deplină de a-și apăra interesele, cu condiția ca acest lucru să nu întârzie în mod nejustificat desfășurarea investigației.
- (4) Se aplică definiția părților interesate prevăzută la articolul 6.11 din Acordul antidumping și la articolul 12.9 din Acordul SMC.

ARTICOLUL 5.3

Instituirea de taxe antidumping și compensatorii

Decizia dacă valoarea taxei antidumping sau a taxei compensatorii care urmează să fie instituită trebuie să fie marja totală de dumping sau valoarea totală a subvenției sau o valoare mai mică trebuie luată de autoritățile părții importatoare în conformitate cu legislația părții respective.

ARTICOLUL 5.4

Determinarea finală

Atunci când efectuează o determinare finală, o parte ia în considerare informațiile furnizate în mod corespunzător de toate părțile interesate considerate ca atare în conformitate cu legislația sa.

ARTICOLUL 5.5

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentei secțiuni.

SECȚIUNEA B

Măsuri de salvagardare globale

ARTICOLUL 5.6

Dispoziții generale

Fiecare parte își păstrează drepturile și obligațiile în temeiul articolului XIX din GATT 1994 și al articolului 5 din Acordul privind agricultura, precum și în temeiul Acordului privind măsurile de salvagardare.

ARTICOLUL 5.7

Transparență

(1) Fără a se aduce atingere articolului 5.6, partea care deschide o anchetă globală de salvagardare sau care intenționează să instituie măsuri de salvagardare globale transmite imediat, la cererea celeilalte părți și cu condiția ca aceasta să aibă un interes substanțial, o notificare scrisă ad-hoc a tuturor informațiilor relevante care determină deschiderea anchetei globale de salvagardare sau instituirea unor măsuri de salvagardare globale, inclusiv a informațiilor cu privire la concluziile provizorii, dacă este cazul. Aceste dispoziții se aplică fără a aduce atingere articolului 3.2 din Acordul privind măsurile de salvagardare.

(2) O parte care instituie măsuri de salvagardare globale depune eforturi pentru a le institui într-un mod care să afecteze cel mai puțin schimburile comerciale bilaterale.

(3) În sensul alineatului (2), dacă una dintre părți consideră că sunt îndeplinite cerințele legale pentru instituirea unor măsuri de salvagardare definitive și dacă intenționează să instituie astfel de măsuri, aceasta informează cealaltă parte și oferă posibilitatea de a organiza consultări bilaterale. În cazul în care nu se ajunge la nicio soluție satisfăcătoare în termen de 30 de zile de la notificare, partea importatoare poate adopta măsura de salvagardare definitivă adecvată pentru remedierea problemei.

(4) În sensul prezentului articol, se consideră că o parte are un interes substanțial dacă se numără printre primii cinci furnizori ai mărfii importate în cursul ultimilor trei ani, fie ca volum absolut, fie ca valoare absolută.

ARTICOLUL 5.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentei secțiuni referitoare la drepturile și obligațiile care decurg din Acordul OMC.

SECȚIUNEA C

Măsuri de salvagardare bilaterale

SUBSECȚIUNEA C.1

Dispoziții generale

ARTICOLUL 5.9

Definiții

În sensul secțiunii C:

- (a) „autoritate de anchetă competentă” înseamnă:
 - (i) în cazul Uniunii Europene, Comisia Europeană; și
 - (ii) în cazul Mexicului, „Unidad de Prácticas Comerciales Internacionales de la *Secretaría de Economía*” (Unitatea de practici comerciale internaționale din cadrul Ministerului Economiei) sau succesorul acesteia;

- (b) „industrie națională” înseamnă, în ceea ce privește un produs importat, totalitatea producătorilor de produse similare sau direct concurente care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei părți sau producătorii ale căror producții colective de produse similare sau direct concurente constituie o proporție majoră din producția internă totală a acestor produse;
- (c) „produs similar” înseamnă un produs identic, și anume asemănător din toate punctele de vedere produsului respectiv, sau, în absența unui astfel de produs, alt produs care, deși nu este asemănător în toate privințele, prezintă caracteristici asemănătoare celor ale produsului respectiv;
- (d) „produs direct concurent” înseamnă un produs care poate să nu fie similar în toate privințele, dar care are un grad ridicat de substituibilitate cu produsul în cauză, deoarece îndeplinește aceleași funcții²¹;
- (e) „prejudiciu grav” înseamnă o deteriorare generală semnificativă a poziției unei industrii naționale;
- (f) „risc de producere a unui prejudiciu grav” înseamnă un prejudiciu grav care, pe baza unor fapte, și nu doar pe baza unor afirmații, presupuneri sau posibilități îndepărtate, este în mod clar iminent și

²¹ În acest sens, autoritățile pot analiza aspecte precum caracteristicile fizice ale produselor respective, specificațiile tehnice, utilizările finale și canalele de distribuție ale acestora. Această listă de aspecte nu este exhaustivă, iar unul sau mai mulți dintre acești factori nu pot constitui în mod necesar o bază decisivă de interpretare.

(g) „perioadă de tranziție” înseamnă:

- (i) o perioadă de 10 ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord sau
- (ii) perioada de eliminare a tarifelor pentru mărfurile prevăzute în programul de eliminare a tarifelor al unei părți din anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor), cu condiția ca perioada de eliminare a tarifelor pentru marfa în cauză să fie de 10 ani sau mai mult, plus trei ani.

ARTICOLUL 5.10

Aplicarea unei măsuri de salvagardare bilaterale

(1) Fără a se aduce atingere secțiunii B, în cazul în care, ca urmare a reducerii sau a eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord, o marfă originară a unei părți este importată pe teritoriul celeilalte părți în cantități atât de mari, în termeni absoluți sau în raport cu producția internă, și în astfel de condiții încât cauzează sau riscă să cauzeze un prejudiciu grav industriei naționale care produce produse similare sau direct concurente, partea importatoare poate impune măsurile prevăzute la alineatul (2) în condițiile și în conformitate cu procedurile stabilite în prezenta secțiune.

- (2) Dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), partea importatoare poate institui doar o măsură de salvagardare bilaterală care vizează:
- (a) suspendarea reducerii suplimentare a nivelului taxei vamale pentru produsul în cauză, prevăzută în prezentul acord; sau
 - (b) creșterea taxei vamale aplicate produsului în cauză la un nivel care să nu depășească valoarea cea mai mică dintre:
 - (i) nivelul taxei vamale aplicat națiunii celei mai favorizate pentru produsul în cauză în vigoare la data instituirii măsurii sau
 - (ii) nivelul taxei vamale aplicat națiunii celei mai favorizate pentru produsul în cauză în vigoare în ziua imediat anterioară datei intrării în vigoare a prezentului acord.
- (3) Părțile sunt de acord că nici contingentele tarifare, nici restricțiile cantitative nu ar fi o formă admisibilă de măsură de salvagardare bilaterală.

ARTICOLUL 5.11

Condiții și restricții

- (1) O parte nu poate aplica o măsură de salvagardare bilaterală:
 - (a) decât în măsura și pentru perioada în care poate fi necesară în vederea prevenirii sau remedierii situațiilor descrise la articolul 5.10 sau 5.15;
 - (b) pentru o perioadă mai mare de doi ani sau
 - (c) după expirarea perioadei de tranziție.

Perioada menționată la litera (b) poate fi prelungită cu încă un an dacă autoritățile competente ale părții importatoare determină, în conformitate cu procedurile specificate în secțiunea C, faptul că măsura continuă să fie necesară pentru a preveni sau a remedia situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15 și pentru a facilita adaptarea, cu condiția ca perioada totală de aplicare a unei măsuri de salvagardare, inclusiv perioada de aplicare inițială și orice prelungire a acesteia, să nu depășească trei ani.

- (2) O parte aplică o măsură de salvagardare bilaterală numai mărfurilor originare prevăzute în anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor) care fac obiectul unui tratament preferențial în temeiul prezentului acord.

(3) Pentru a facilita orice adaptare în cazul în care durata prevăzută pentru o măsură de salvagardare bilaterală este mai mare de un an, partea care aplică măsura liberalizează în mod progresiv măsura la intervale regulate în cursul perioadei de aplicare.

(4) Atunci când o parte încetează să aplice o măsură de salvagardare bilaterală, nivelul taxei vamale este nivelul care ar fi fost în vigoare pentru produsul respectiv în conformitate cu articolul 2.4 (Eliminarea sau reducerea taxelor vamale).

ARTICOLUL 5.12

Măsuri provizorii

(1) În circumstanțe critice în care o întârziere ar antrena un prejudiciu dificil de remediat, o parte poate aplica o măsură de salvagardare bilaterală cu titlu provizoriu, fără îndeplinirea cerințelor de la articolul 5.22 alineatul (1), în urma unei determinări preliminare a existenței unor elemente de probă evidente conform cărora importurile unei mărfi originare din cealaltă parte au crescut ca urmare a reducerii sau a eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord și că aceste importuri cauzează sau riscă să cauzeze situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15.

(2) Durata oricărei măsuri provizorii nu depășește 200 de zile, perioadă în care partea respectivă respectă normele procedurale relevante stabilite în subsecțiunea C.2. Partea rambursează imediat orice majorare a tarifelor în cazul în care ancheta ulterioară descrisă în subsecțiunea C.2 nu conduce la instituirea unei măsuri definitive în conformitate cu cerințele de la articolul 5.10 sau 5.15. Durata unei măsuri provizorii este considerată ca făcând parte din perioada menționată la articolul 5.11 alineatul (1) litera (b). Partea importatoare informează cealaltă parte cu privire la instituirea unor astfel de măsuri provizorii și înaintează imediat chestiunea spre examinare Comitetului mixt, în cazul în care cealaltă parte solicită acest lucru.

ARTICOLUL 5.13

Compensare și suspendarea concesiilor

(1) O parte care aplică o măsură de salvagardare bilaterală se consultă cu cealaltă parte pentru a stabili de comun acord o compensație adecvată de liberalizare a comerțului sub formă de concesii cu efecte comerciale substanțial echivalente. Partea care aplică o măsură de salvagardare bilaterală oferă posibilitatea unor astfel de consultări în termen de cel mult 30 de zile după aplicarea măsurii de salvagardare bilaterale.

(2) În cazul în care consultările menționate la alineatul (1) nu permit părților să ajungă la un acord privind o compensație adecvată de liberalizare a comerțului în termen de 30 de zile de la începerea consultărilor, partea afectată de măsura de salvagardare bilaterală poate să suspende aplicarea concesiilor care au efecte substanțial echivalente asupra comerțului pentru măsura de salvagardare bilaterală a celeilalte părți în termen de cel mult 90 de zile de la aplicarea măsurii.

(3) Partea afectată de măsura de salvagardare bilaterală notifică în scris cealaltă parte cu cel puțin 30 de zile înainte de suspendarea concesiilor în conformitate cu alineatul (2).

(4) Obligația de a acorda compensații în temeiul alineatului (1) și dreptul de a suspenda concesiile în temeiul alineatului (2) expiră la data încetării măsurii de salvagardare bilaterale.

ARTICOLUL 5.14

Utilizarea măsurilor de salvagardare și intervalul de timp între măsuri

(1) Părțile nu aplică o măsură de salvagardare menționată în prezenta secțiune pentru importul unui produs care a făcut deja obiectul unei astfel de măsuri, cu excepția cazului în care s-a scurs o perioadă egală cu jumătate din perioada în care această măsură a fost aplicată în perioada imediat anterioară.

- (2) Părțile nu aplică, în privința aceluiași produs și în cursul aceleiași perioade:
- (a) o măsură de salvagardare bilaterală sau o măsură de salvagardare provizorie în temeiul prezentului acord și
 - (b) o măsură de salvagardare în temeiul articolului XIX din GATT 1994 și al Acordului privind măsurile de salvagardare.

ARTICOLUL 5.15

Regiuni ultraperiferice

- (1) Dacă o marfă originară din Mexic este importată direct pe teritoriul uneia sau mai multor regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene în cantități atât de mari și în astfel de condiții încât cauzează sau riscă să cauzeze o deteriorare gravă a situației economice a regiunii ultraperiferice în cauză, Uniunea Europeană, după examinarea soluțiilor alternative, poate în mod excepțional să instituie măsuri de salvagardare limitate la teritoriul regiunii ultraperiferice în cauză.
- (2) Fără a se aduce atingere alineatului (1), toate dispozițiile secțiunii C aplicabile măsurilor de salvagardare bilaterale se aplică, de asemenea, oricărei măsuri de salvagardare adoptate în legătură cu regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene.
- (3) O măsură de salvagardare bilaterală limitată la regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene se aplică numai mărfurilor care fac obiectul unui tratament preferențial în temeiul prezentului acord.

- (4) În sensul alineatului (1), „deteriorare gravă” înseamnă dificultăți majore într-un sector economic care produce produse similare sau direct concurente. Determinarea deteriorării grave se bazează pe factori obiectivi, inclusiv pe următoarele elemente:
- (a) creșterea volumului importurilor, în termeni absoluți sau relativi, prin raportarea la producția internă și la importurile din alte surse și
 - (b) efectul unor astfel de importuri asupra situației industriei relevante sau a sectorului economic în cauză, inclusiv asupra nivelurilor vânzărilor, producției, situației financiare și ocupării forței de muncă.

SUBSECȚIUNEA C.2

Norme procedurale aplicabile măsurilor de salvagardare bilaterale

ARTICOLUL 5.16

Legea aplicabilă

În ceea ce privește aplicarea măsurilor de salvagardare bilaterale, autoritatea de anchetă competentă respectă dispozițiile prezentei subsecțiuni și, în cazurile care nu sunt reglementate de prezenta subsecțiune, aplică normele stabilite în temeiul legislației părții în cauză, atât timp cât aceste norme sunt în conformitate cu dispozițiile secțiunii C.

ARTICOLUL 5.17

Inițierea unei proceduri de salvagardare

(1) O autoritate de anchetă competentă poate deschide o procedură de salvagardare pe baza unei cereri scrise prezentate de industria națională sau în numele acesteia sau, în circumstanțe excepționale, din proprie inițiativă. În cazul Uniunii Europene, această cerere poate fi depusă de unul sau mai multe state membre ale Uniunii Europene în numele industriei naționale. Se consideră că cererea a fost prezentată de industria națională sau în numele acesteia dacă este susținută de către acei producători naționali ale căror producții însumate constituie mai mult de 50 % din volumul total al produselor similare sau direct concurente produs de partea din industria națională care își exprimă sprijinul sau opoziția față de cerere. Cu toate acestea, nu se deschide o anchetă în cazul în care producătorii naționali care susțin în mod expres cererea reprezintă mai puțin de 25 % din volumul total al produselor similare sau direct concurente produs de industria națională.

(2) După deschiderea anchetei, cererea menționată la alineatul (1) este pusă rapid la dispoziția tuturor celor interesați, cu excepția informațiilor confidențiale pe care le conține.

(3) După deschiderea unei proceduri de salvagardare, autoritatea de anchetă competentă publică un aviz de deschidere a procedurii în jurnalul oficial al părții respective. Avizul trebuie să identifice entitatea care a depus cererea scrisă, dacă este cazul, marfa importată în cauză, poziția, subpoziția sau numărul poziției tarifare la care este clasificată în Sistemul armonizat, natura și momentul determinării care urmează să fie efectuată, termenul în care părțile interesate își pot face cunoscute punctele de vedere în scris și pot transmite informații, locul în care cererea scrisă și orice alte documente neconfidențiale depuse în cursul procedurii pot fi examinate, precum și numele, adresa și numărul de telefon al biroului care trebuie contactat pentru mai multe informații. În cazul în care autoritatea de anchetă competentă decide să organizeze o audiere publică, ora și locul respectivei audieri publice pot fi incluse în avizul de deschidere sau pot fi notificate în orice etapă ulterioară a procedurii, cu condiția ca această notificare să fie făcută cu mult timp înainte. În cazul în care nu este programată nicio audiere publică la începutul anchetei, avizul de deschidere trebuie să includă termenul în care părțile interesate pot solicita să fie audiate oral de către autoritatea de anchetă competentă.

(4) În ceea ce privește o procedură de salvagardare deschisă pe baza unei cereri scrise depuse de o entitate care afirmă că este reprezentativă pentru industria națională, autoritatea de anchetă competentă nu publică avizul de deschidere în temeiul alineatului (3) fără a evalua în prealabil cu atenție dacă cererea îndeplinește cerințele legislației sale și cerințele prevăzute la alineatul (1) și dacă aceasta cuprinde elemente de probă rezonabile care arată că importurile unei mărfi originare a celeilalte părți au crescut ca urmare a reducerii sau a eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord, iar aceste importuri cauzează sau riscă să cauzeze presupusul prejudiciu grav sau presupusa deteriorare gravă a situației economice.

ARTICOLUL 5.18

Ancheta

- (1) O parte poate aplica o măsură de salvagardare numai în urma unei anchete efectuate de autoritatea de anchetă competentă a părții respective în temeiul procedurilor stabilite în prezenta subsecțiune. Această anchetă include un aviz public rezonabil către toate părțile interesate și audieri publice sau alte mijloace adecvate prin care importatorii, exportatorii și alte părți interesate pot să prezinte elemente de probă și puncte de vedere, inclusiv posibilitatea de a răspunde la prezentările altor părți.
- (2) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de anchetă competentă finalizează orice astfel de anchetă în termen de un an de la data deschiderii sale.

ARTICOLUL 5.19

Determinarea existenței unui prejudiciu grav sau a unui risc de producere a unui prejudiciu grav și legătura de cauzalitate

- (1) În cadrul anchetei pentru a determina dacă creșterea importurilor cauzează sau riscă să cauzeze un prejudiciu grav industriei naționale, autoritatea de anchetă competentă evaluează toți factorii relevanți de natură obiectivă și măsurabilă care influențează situația industriei naționale, în special nivelul și volumul importurilor crescute de produs în cauză, în termeni absoluți și în raport cu producția internă, cota de piață internă absorbită de importurile crescute și variațiile înregistrate de nivelul vânzărilor, producție, productivitate, utilizarea capacităților, profituri și pierderi și ocuparea forței de muncă.

(2) Stabilirea faptului că creșterea importurilor cauzează sau riscă să cauzeze situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15 are loc numai dacă ancheta demonstrează, pe baza unor elemente de probă obiective, existența unei legături de cauzalitate clare între creșterea importurilor produsului în cauză și situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15. În cazul în care situațiile descrise la articolul 5.10 sau 5.15 sunt cauzate, în același timp, de alți factori decât creșterea importurilor, prejudiciul sau riscul de producere a acestuia ori deteriorarea gravă a situației economice sau riscul de producere a acesteia nu se atribuie creșterii importurilor.

ARTICOLUL 5.20

Audieri

În cursul fiecărei proceduri de salvagardare, autoritatea de anchetă competentă:

- (a) organizează o audiere publică, după un preaviz rezonabil, pentru a permite tuturor părților interesate considerate astfel în temeiul legislației părții în cauză să se prezinte în persoană sau prin intermediul unui consilier, să prezinte elemente de probă și să fie audiate cu privire la prejudiciul grav sau riscul de producere a acestuia ori cu privire la deteriorarea gravă a situației economice sau riscul de producere a acesteia, precum și cu privire la măsura reparatorie adecvată sau

- (b) ca alternativă, în cazul Uniunii Europene, oferă tuturor părților interesate posibilitatea de a fi audiate, cu condiția ca acestea să fi depus, în termenul stabilit în avizul de deschidere, o cerere scrisă în care să demonstreze că este posibil ca acestea să fie afectate de rezultatul anchetei și că există motive speciale pentru a fi audiate oral.

ARTICOLUL 5.21

Informații confidențiale

Orice informație de natură confidențială sau care este furnizată cu titlu confidențial este tratată ca atare de către autoritatea de anchetă competentă, dacă se prezintă motive întemeiate în acest sens. Astfel de informații nu sunt divulgate fără permisiunea părții care le-a furnizat. Părțile care furnizează informații confidențiale sunt invitate să pună la dispoziție rezumate neconfidențiale ale acestora sau, în cazul în care părțile respective precizează că informațiile nu pot fi rezumate, motivele pentru care nu poate fi oferit un rezumat. Rezumatele trebuie să fie suficient de detaliate pentru a permite o înțelegere rezonabilă a conținutului informațiilor confidențiale transmise. Totuși, dacă autoritatea de anchetă competentă constată că o cerere de confidențialitate nu este justificată și dacă partea în cauză nu dorește să facă publice informațiile sau să autorizeze divulgarea acestora în termeni generali sau sub formă de rezumat, autoritatea poate să nu ia în considerare informațiile respective, în afara cazului în care se poate demonstra, într-o manieră pe care o consideră satisfăcătoare și din surse corespunzătoare, că informațiile sunt exacte.

ARTICOLUL 5.22

Adoptare, notificare, consultare și publicare

(1) În cazul în care o parte consideră că există una dintre situațiile prevăzute la articolul 5.10 sau 5.15, aceasta sesizează imediat Comitetul mixt în vederea examinării chestiunii. Comitetul mixt poate formula orice recomandare necesară pentru remedierea situațiilor apărute. În cazul în care Comitetul mixt nu formulează nicio recomandare în vederea remedierii situațiilor sau dacă nu s-a găsit nicio altă soluție satisfăcătoare în termen de 30 de zile de la sesizarea Comitetului mixt, partea importatoare poate adopta măsura de salvagardare bilaterală adecvată pentru remedierea situațiilor în conformitate cu secțiunea C.

(2) Autoritatea de anchetă competentă furnizează părții exportatoare toate informațiile relevante, care trebuie să cuprindă elemente de probă privind existența unui prejudiciu grav sau a unui risc de producere a unui prejudiciu grav ori a unei deteriorări grave sau a unui risc de deteriorare gravă a situației economice cauzată de creșterea importurilor, o descriere exactă a produsului în cauză și a măsurii de salvagardare bilaterale propuse, data propusă pentru instituire și durata preconizată a măsurii de salvagardare bilaterale propuse.

(3) O parte notifică cu promptitudine cealaltă parte, în scris, atunci când:

- (a) deschide o procedură de salvagardare bilaterală în temeiul secțiunii C;
- (b) decide să aplice o măsură de salvagardare bilaterală provizorie;

- (c) determină existența unui prejudiciu grav sau a unui risc de producere a unui prejudiciu grav ori a unei deteriorări grave sau a unui risc de deteriorare gravă a situației economice, cauzată de creșterea importurilor, în temeiul articolului 5.19;
 - (d) decide să aplice sau să prelungească o măsură de salvagardare bilaterală și
 - (e) decide să modifice o măsură de salvagardare bilaterală adoptată anterior.
- (4) În cazul în care una dintre părți efectuează o notificare în temeiul alineatului (3) litera (a), notificarea respectivă trebuie să includă:
- (a) o copie a versiunii publice a cererii și a anexelor la aceasta sau, în cazul anchetelor deschise la inițiativa autorității de anchetă competente, o copie a documentelor relevante care demonstrează că sunt îndeplinite cerințele prevăzute la articolul 5.17, precum și un chestionar care detaliază punctele cu privire la care părțile interesate trebuie să furnizeze informații și
 - (b) o descriere exactă a mărfii importate în cauză.
- (5) În cazul în care una dintre părți efectuează o notificare în temeiul alineatului (3) litera (b) sau (c), aceasta include o copie a versiunii publice a determinării sale și, dacă este cazul, a documentului care oferă justificarea tehnică pe care se bazează determinarea.

(6) În cazul în care una dintre părți efectuează o notificare în temeiul alineatului (3) litera (d) cu privire la aplicarea sau prelungirea unei măsuri de salvagardare bilaterale, aceasta include în notificarea respectivă:

- (a) o copie a versiunii publice a determinării sale și, dacă este cazul, a documentului care oferă justificarea tehnică pe care se bazează determinarea;
- (b) elemente de probă cu privire la existența unui prejudiciu grav sau a unui risc de producere a unui prejudiciu grav ori a unei deteriorări grave sau a unui risc de deteriorare gravă a situației economice, cauzată de creșterea importurilor unei mărfi originare a celeilalte părți, ca urmare a reducerii sau a eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord;
- (c) o descriere exactă a mărfii originare care face obiectul măsurii de salvagardare bilaterală, inclusiv poziția, subpoziția sau linia tarifară la care este clasificată aceasta în Sistemul armonizat;
- (d) o descriere exactă a măsurii de salvagardare bilaterale aplicate sau prelungite;
- (e) data inițială de aplicare a măsurii de salvagardare bilaterale, durata preconizată a acesteia și, dacă este cazul, un calendar pentru liberalizarea progresivă a măsurii și
- (f) în cazul prelungirii unei măsuri de salvagardare bilaterale, elemente de probă care arată că industria națională în cauză se adaptează.

- (7) La cererea părții afectate de procedura bilaterală de salvagardare în temeiul secțiunii C, cealaltă parte organizează consultări cu partea solicitantă pentru a examina o notificare transmisă în temeiul alineatului (3) litera (a) sau (b).
- (8) Partea care intenționează să aplice sau să prelungească o măsură de salvagardare bilaterală informează cealaltă parte și oferă posibilitatea de a organiza consultări prealabile pentru a discuta eventuala aplicare sau prelungire. În cazul în care nu se ajunge la o soluție satisfăcătoare în termen de 30 de zile de la data notificării, prima dintre părți poate aplica sau prelungi măsura respectivă.
- (9) De asemenea, autoritatea de anchetă competentă publică în jurnalul oficial al părții în cauză constatările și concluziile motivate la care a ajuns cu privire la toate aspectele relevante de fapt și de drept, inclusiv descrierea mărfii importate și situația care a determinat instituirea măsurilor în conformitate cu articolul 5.10 sau 5.15, legătura de cauzalitate între această situație și creșterea importurilor, precum și forma, nivelul și durata măsurilor.
- (10) Autoritățile de anchetă competente tratează orice informație confidențială în deplină conformitate cu articolul 5.21.

CAPITOLUL 6

MĂSURI SANITARE ȘI FITOSANITARE

ARTICOLUL 6.1

Definiții

- (1) În sensul prezentului capitol:
 - (a) „autorități competente” înseamnă autoritățile competente ale fiecărei părți menționate în anexa 6-A (Autorități competente);
 - (b) „măsură de urgență” înseamnă o măsură sanitară sau fitosanitară aplicată de partea importatoare cu privire la mărfurile celeilalte părți pentru a aborda o problemă urgentă legată de viața oamenilor, a animalelor sau a plantelor ori de protecția sănătății care apare sau riscă să apară în partea importatoare și
 - (c) „Comitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC” înseamnă Comitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare instituit în temeiul articolului 12 din Acordul SPS.

(2) În prezentul capitol se aplică definițiile din anexa A la Acordul SPS, precum și cele din Codex Alimentarius (Codex), cele ale Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor (denumită în continuare „OMSA”) și ale Convenției internaționale pentru protecția plantelor, semnată la Roma la 6 decembrie 1951 (denumită în continuare „CIPP”).

ARTICOLUL 6.2

Obiective

Obiectivele prezentului capitol sunt următoarele:

- (a) protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor pe teritoriile părților, facilitând totodată comerțul dintre părți;
- (b) consolidarea și continuarea punerii în aplicare a Acordului SPS;
- (c) consolidarea comunicării, a consultării și a cooperării între părți, în special între autoritățile lor competente;
- (d) asigurarea faptului că măsurile sanitare și fitosanitare puse în aplicare de părți nu creează bariere inutile în calea comerțului;

- (e) îmbunătățirea coerenței, a certitudinii și a transparenței măsurilor sanitare și fitosanitare ale fiecărei părți și a punerii lor în aplicare și
- (f) încurajarea elaborării și a adoptării de standarde, orientări și recomandări internaționale de către organizațiile internaționale relevante și îmbunătățirea punerii în aplicare a acestora de către părți.

ARTICOLUL 6.3

Domeniu de aplicare

Prezentul capitol se aplică tuturor măsurilor sanitare și fitosanitare ale unei părți care pot avea, în mod direct sau indirect, un impact asupra schimburilor comerciale între părți.

ARTICOLUL 6.4

Relația cu Acordul SPS

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile reciproce care le revin în temeiul Acordului SPS.

ARTICOLUL 6.5

Resurse pentru punerea în aplicare

Fiecare parte utilizează resursele necesare pentru a pune în aplicare efectiv prezentul capitol.

ARTICOLUL 6.6

Echivalența

- (1) Părțile confirmă că recunoașterea echivalenței măsurilor sanitare și fitosanitare ale celeilalte părți este un mijloc important de facilitare a comerțului.
- (2) Partea importatoare recunoaște măsurile sanitare sau fitosanitare ale părții exportatoare ca fiind echivalente cu măsurile sale dacă partea exportatoare demonstrează în mod obiectiv părții importatoare că măsurile sale ating nivelul corespunzător de protecție sanitară și fitosanitară al părții importatoare.
- (3) Partea importatoare are dreptul de a determina în mod definitiv dacă o măsură sanitară sau fitosanitară aplicată de partea exportatoare atinge nivelul său adecvat de protecție sanitară și fitosanitară.

- (4) Atunci când evaluează sau determină echivalența unei măsuri a celeilalte părți, o parte ia în considerare, printre altele și dacă este relevant:
- (a) deciziile Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC;
 - (b) activitatea organizațiilor internaționale relevante;
 - (c) toate cunoștințele și experiențele anterioare în ceea ce privește schimburile comerciale cu cealaltă parte și
 - (d) informațiile furnizate de cealaltă parte.
- (5) Fiecare parte își bazează evaluarea, determinarea și menținerea echivalenței pe standarde, orientări și recomandări ale organismelor internaționale de standardizare relevante sau, după caz, pe o evaluare a riscurilor.
- (6) Partea importatoare inițiază cu promptitudine evaluarea pentru a determina echivalența în cazul în care primește din partea celeilalte părți o cerere de evaluare a echivalenței care este susținută de informațiile solicitate.
- (7) Atunci când partea importatoare încheie evaluarea echivalenței, aceasta notifică imediat determinarea sa celeilalte părți.

- (8) Atunci când partea importatoare a determinat că recunoaște măsura părții exportatoare ca fiind echivalentă, partea importatoare inițiază cu promptitudine măsurile legislative sau administrative necesare pentru punerea în aplicare a recunoașterii.
- (9) Fără a se aduce atingere articolului 6.16, în cazul în care o parte intenționează să adopte, să modifice sau să abroge o măsură care face obiectul unei determinări a echivalenței care are un impact asupra comerțului dintre părți, partea respectivă:
- (a) notifică celeilalte părți intenția sa într-un stadiu incipient adecvat, atunci când observațiile transmise de cealaltă parte pot fi luate în considerare;
 - (b) furnizează, la cererea celeilalte părți, informații și justificarea modificărilor planificate.
- (10) Partea importatoare își menține recunoașterea echivalenței pe perioada în care măsura care face obiectul modificării preconizate rămâne în vigoare.
- (11) Părțile discută modificările preconizate notificate în temeiul alineatului (9) litera (a) la cererea oricăreia dintre părți. Partea importatoare examinează fără întârzieri nejustificate informațiile prezentate în temeiul alineatului (9) litera (b).

(12) În cazul în care una dintre părți adoptă, modifică sau abrogă o măsură sanitară sau fitosanitară care face obiectul unei determinări a echivalenței de către cealaltă parte, partea importatoare își menține recunoașterea echivalenței, cu condiția ca măsurile părții exportatoare privind produsul să continue să atingă nivelul adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară a părții importatoare. La cererea uneia dintre părți, părțile discută cu promptitudine determinarea efectuată de partea importatoare.

ARTICOLUL 6.7

Evaluarea riscurilor

(1) Părțile recunosc importanța asigurării faptului că măsurile lor sanitare și fitosanitare se bazează pe principii științifice și sunt conforme cu standardele, orientările și recomandările internaționale relevante.

(2) În cazul în care o parte consideră că o anumită măsură sanitară sau fitosanitară, adoptată sau menținută de cealaltă parte, îi limitează sau i-ar putea limita exporturile și că măsura respectivă nu se bazează pe un standard, pe o orientare sau pe o recomandare internațională relevantă sau că nu există un standard, o orientare sau o recomandare relevantă, partea respectivă poate solicita informații celeilalte părți. Partea solicitată furnizează părții solicitante o explicație a motivelor și informațiile relevante privind măsura respectivă.

(3) Dacă dovezile științifice relevante sunt insuficiente, o parte poate adopta, cu titlu provizoriu, o măsură sanitară sau fitosanitară pe baza informațiilor pertinente disponibile, inclusiv de la organizațiile internaționale relevante. În astfel de situații, partea respectivă caută să obțină informațiile suplimentare necesare pentru o evaluare mai obiectivă a riscurilor și revizuieste măsura sanitară sau fitosanitară în consecință, într-un termen rezonabil.

(4) Recunoscând drepturile și obligațiile părților în temeiul dispozițiilor relevante ale Acordului SPS, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând o parte:

- (a) să stabilească nivelul de protecție sanitară sau fitosanitară pe care îl determină ca fiind adecvat în conformitate cu articolul 5 din Acordul SPS;
- (b) să stabilească sau să mențină o procedură de aprobare care necesită efectuarea unei evaluări a riscurilor înainte ca partea respectivă să acorde unui produs acces pe piața sa sau
- (c) să adopte sau să mențină măsuri de precauție sanitare sau fitosanitare în conformitate cu articolul 5 alineatul (7) din Acordul SPS.

(5) Fiecare parte se asigură că măsurile sale sanitare și fitosanitare nu creează discriminări arbitrare sau nejustificate între părți în cazul în care prevalează condiții identice sau similare. Nicio parte nu aplică măsuri sanitare și fitosanitare într-un mod care ar constitui o restricție disimulată în calea comerțului dintre părți.

- (6) O parte care efectuează o evaluare a riscurilor:
- (a) ține seama de orientările relevante ale Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC și de standardele, orientările și recomandările internaționale;
 - (b) ia în considerare opțiuni de gestionare a riscurilor care nu sunt mai restrictive pentru comerț decât este necesar pentru a atinge nivelul de protecție sanitară sau fitosanitară pe care l-a determinat ca fiind adecvat în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) din Acordul SPS, ținând seama de fezabilitatea tehnică și economică și
 - (c) ia în considerare obiectivul de reducere la minimum a efectelor negative asupra comerțului atunci când se determină nivelul adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară în conformitate cu articolul 5 alineatul (4) din Acordul SPS și selectează o opțiune de gestionare a riscurilor care nu este mai restrictivă pentru comerț decât este necesar pentru atingerea obiectivului sanitar sau fitosanitar, ținând seama de fezabilitatea tehnică și economică.
- (7) La cererea părții exportatoare, partea importatoare o informează cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește o anumită evaluare a riscurilor referitoare la o cerere de acces pe piață a părții exportatoare, precum și cu privire la orice întârziere care ar putea surveni în cursul acestui proces.

(8) Fără a se aduce atingere articolului 6.16, o parte nu oprește importul unui produs al celeilalte părți pentru unicul motiv că efectuează o revizuire a măsurilor sale sanitare sau fitosanitare, dacă partea importatoare a permis importul produsului respectiv al celeilalte părți la momentul inițierii revizuirii.

ARTICOLUL 6.8

Adaptarea la condițiile regionale, inclusiv zone indemne de dăunători sau boli și zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor

Informații generale

(1) Părțile recunosc că adaptarea măsurilor sanitare și fitosanitare la condițiile regionale privind dăunătorii sau bolile reprezintă un mijloc important de protejare a vieții sau sănătății animalelor și plantelor și de facilitare a comerțului.

(2) Părțile recunosc conceptele de zone indemne de dăunători sau boli și de zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor. Determinarea acestor zone se bazează pe factori precum geografia, ecosistemele, supravegherea epidemiologică și eficacitatea controalelor sanitare sau fitosanitare.

(3) Partea exportatoare care declară că zone de pe teritoriul său sunt zone indemne de dăunători sau boli ori zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor furnizează elementele de probă necesare pentru a demonstra în mod obiectiv părții importatoare că zonele respective sunt și probabil vor rămâne zone indemne de dăunători sau boli ori zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor. În acest scop, partea exportatoare acordă, la cererea părții importatoare, un acces rezonabil în vederea desfășurării inspecției, a testării și a altor proceduri relevante.

(4) Atunci când determină zonele menționate la alineatul (2) prin decizii de regionalizare, părțile țin seama de orientările relevante ale Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC și își bazează măsurile pe standarde, orientări și recomandări internaționale sau, în cazul în care acestea nu ating nivelul adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară al părții respective, pe o evaluare a riscurilor corespunzătoare circumstanțelor.

(5) Pentru determinarea zonelor menționate la alineatul (2), partea importatoare ia în considerare orice informații relevante ale autorităților părții exportatoare și experiența anterioară cu acestea.

(6) Partea importatoare poate determina că se poate utiliza un proces accelerat pentru a evalua o cerere a părții exportatoare de recunoaștere a zonelor indemne de dăunători sau boli ori a zonelor cu o prevalență redusă a dăunătorilor sau bolilor.

(7) În cazul în care partea exportatoare nu este de acord cu determinarea părții importatoare, partea importatoare furnizează o justificare părții exportatoare.

(8) La cererea părții importatoare, partea exportatoare furnizează o explicație completă și date justificative pentru determinările și deciziile vizate de prezentul articol. În cursul proceselor menționate, părțile depun eforturi pentru a evita perturbarea inutilă a comerțului.

Animale, produse de origine animală și subproduse de origine animală

(9) Părțile recunosc principiul zonării, pe care convin să îl aplice în schimburile lor comerciale. Părțile recunosc, de asemenea, starea oficială de sănătate a animalelor determinată de OMSA.

(10) Partea importatoare își întemeiază, în mod normal, propria determinare a stării de sănătate animală a părții exportatoare pe elementele de probă furnizate de partea exportatoare, în conformitate cu Acordul SPS și cu Codul sanitar pentru animale terestre al OMSA și cu Codul sanitar pentru animale acvatice al OMSA.

(11) Partea importatoare evaluează orice informații suplimentare primite de la partea exportatoare fără întârzieri nejustificate și, în mod normal, în termen de 90 de zile de la primire. Partea importatoare poate solicita părții exportatoare o inspecție la fața locului și efectuează orice inspecție în conformitate cu principiile stabilite la articolul 6.11 și în termen de 90 de zile de la primirea cererii de inspecție de către partea exportatoare, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(12) Părțile recunosc conceptul de compartimentare și cooperează în această privință.

Plante și produse vegetale

(13) Părțile recunosc conceptele de zone indemne de dăunători, locuri de producție indemne de dăunători și amplasamente de producție indemne de dăunători, precum și de zone cu o prevalență redusă a dăunătorilor ca mijloace de protejare a vieții sau a sănătății plantelor și de facilitare a comerțului, specificate în standardele internaționale relevante pentru măsuri fitosanitare ale CIPP (denumite în continuare „SIMF”), pe care părțile convin să le aplice mărfurilor care fac obiectul schimburilor comerciale dintre ele.

(14) La cererea părții exportatoare, atunci când adoptă sau menține măsuri fitosanitare, partea importatoare ia în considerare zonele indemne de dăunători, locurile de producție indemne de dăunători, amplasamentele de producție indemne de dăunători, precum și zonele cu o prevalență redusă a dăunătorilor stabilite de partea exportatoare în conformitate cu standardele, orientările și recomandările internaționale relevante.

(15) Partea exportatoare identifică zonele indemne de dăunători, locurile de producție indemne de dăunători, amplasamentele de producție indemne de dăunători și zonele cu o prevalență redusă a dăunătorilor și furnizează celeilalte părți informațiile respective. La cerere, partea exportatoare furnizează o explicație completă și date justificative în conformitate cu SIMF relevante sau în alt mod, după caz.

(16) Fără a se aduce atingere articolului 6.16, determinarea de către partea importatoare a stării de sănătate a plantelor sau a animalelor de pe teritoriul părții exportatoare sau din părți ale acestuia se bazează pe informațiile furnizate de partea exportatoare în conformitate cu Acordul SPS și cu SIMF relevante.

(17) Partea importatoare evaluează orice informații suplimentare primite de la partea exportatoare fără întârzieri nejustificate și, în mod normal, în termen de 90 de zile de la primire. Partea importatoare poate solicita părții exportatoare o inspecție la fața locului și efectuează orice inspecție în conformitate cu principiile stabilite la articolul 6.11 și în termen de 6 luni de la primirea cererii de inspecție de către partea exportatoare, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Atunci când convin asupra unei perioade diferite, părțile iau în considerare biologia organismului dăunător și a culturii în cauză.

ARTICOLUL 6.9

Transparență

(1) Părțile recunosc valoarea schimbului permanent de informații cu privire la măsurile lor sanitare și fitosanitare și a posibilității oferite celeilalte părți de a prezenta observații cu privire la măsurile sanitare și fitosanitare propuse.

(2) La punerea în aplicare a prezentului articol, fiecare parte ține seama de orientările relevante ale Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC, precum și de standardele, orientările și recomandările internaționale.

(3) Cu excepția cazului în care apar sau riscă să apară probleme urgente legate de protecția vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor ori a cazului în care măsura este de natură să faciliteze comerțul, o parte notifică o măsură sanitară sau fitosanitară propusă care ar putea avea un impact asupra comerțului dintre părți și acordă, în mod normal, cel puțin 60 de zile de la notificare în care cealaltă parte să prezinte observații scrise. Dacă acest lucru este fezabil și oportun, partea respectivă ar trebui să acorde mai mult de 60 de zile pentru observații și să ia în considerare orice solicitare rezonabilă a celeilalte părți de prelungire a termenului pentru prezentarea observațiilor. La cerere, partea răspunde în mod corespunzător observațiilor scrise ale celeilalte părți.

(4) Părțile:

- (a) urmăresc să asigure transparența în ceea ce privește măsurile sanitare și fitosanitare aplicabile comerțului;
- (b) consolidează înțelegerea reciprocă a măsurilor sanitare sau fitosanitare ale fiecărei părți, precum și a aplicării acestora și
- (c) fac schimb de informații privind chestiunile legate de elaborarea și aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare, în vederea reducerii la minimum a efectelor lor negative asupra comerțului dintre părți.

(5) Fiecare parte, la cererea celeilalte părți și în mod normal în termen de 15 zile de la primirea cererii, furnizează informații cu privire la:

(a) cerințele de import aplicabile importului de produse specifice și

(b) progresele înregistrate în ceea ce privește cererea de aprobare a unor produse specifice.

(6) Informațiile menționate la alineatul (4) litera (c) și la alineatul (5) se consideră a fi furnizate dacă au fost puse la dispoziție prin notificare către OMC în conformitate cu normele și procedurile relevante sau dacă au fost puse la dispoziție gratuit pe un site oficial accesibil publicului al părții respective.

(7) La cerere, o parte furnizează celeilalte părți informațiile relevante pe care partea respectivă le-a luat în considerare pentru elaborarea măsurii propuse, după caz și în măsura permisă de cerințele privind confidențialitatea și viața privată ale părții care furnizează informațiile.

(8) O parte poate solicita celeilalte părți să discute, dacă este cazul și dacă este fezabil, cu privire la orice problemă comercială legată de o măsură sanitară sau fitosanitară propusă și cu privire la disponibilitatea unor abordări alternative, mult mai puțin restrictive pentru comerț, pentru atingerea obiectivului măsurii respective.

(9) Fiecare parte publică, de preferință prin mijloace electronice, notificări referitoare la măsurile sanitare sau fitosanitare într-un jurnal oficial sau pe un site.

- (10) Fiecare parte se asigură că textul sau notificarea unei măsuri sanitare sau fitosanitare specifică data la care măsura intră în vigoare și temeiul juridic al măsurii.
- (11) Partea exportatoare notifică părții importatoare în timp util și în mod corespunzător:
- (a) un risc sanitar sau fitosanitar semnificativ legat de comerțul actual;
 - (b) situațiile urgente în care o modificare a stării de sănătate a animalelor sau a plantelor pe teritoriul părții exportatoare ar putea avea un impact asupra comerțului actual;
 - (c) modificările semnificative ale situației privind dăunătorii sau bolile, cum ar fi prezența și proliferarea dăunătorilor sau a bolilor, inclusiv aplicarea deciziilor de regionalizare; și
 - (d) schimbările semnificative în ceea ce privește siguranța alimentară, combaterea dăunătorilor sau a bolilor, politicile sau practicile de control sau de eradicare care ar putea avea un impact asupra comerțului actual.
- (12) Dacă acest lucru este fezabil și oportun, fiecare parte ar trebui să prevadă o perioadă mai mare de șase luni între data publicării unei măsuri sanitare sau fitosanitare care ar putea avea un impact asupra comerțului dintre părți și data la care măsura intră în vigoare, cu excepția cazului în care măsura este menită să abordeze o problemă urgentă legată de protecția sănătății sau a vieții oamenilor, a animalelor sau a plantelor ori a cazului în care măsura este de natură să faciliteze comerțul.
- (13) Fiecare parte pune la dispoziția celeilalte părți, la cerere, informații referitoare la toate măsurile sanitare sau fitosanitare legate de importul unui produs pe teritoriul său.

ARTICOLUL 6.10

Facilitarea comerțului

Proceduri de aprobare

- (1) Părțile recunosc că fiecare parte are dreptul de a elabora și a aplica proceduri de aprobare pentru a asigura atingerea nivelului adecvat de protecție sanitară și fitosanitară al părții importatoare, reducând în același timp la minimum efectele negative asupra comerțului.
- (2) Fiecare parte se asigură că toate procedurile de aprobare sanitare și fitosanitare care au un impact asupra comerțului dintre părți:
 - (a) sunt întreprinse și finalizate fără întârzieri nejustificate și
 - (b) nu se desfășoară într-un mod care ar constitui o discriminare arbitrară sau nejustificată împotriva celeilalte părți.
- (3) Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că produsele exportate către cealaltă parte respectă nivelul adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară al părții importatoare. În acest scop, partea exportatoare stabilește și efectuează măsuri de control adecvate, inclusiv inspecții la fața locului bazate pe riscuri, după caz. Partea importatoare poate solicita ca autoritatea competentă relevantă a părții exportatoare să demonstreze în mod obiectiv, într-o manieră considerată satisfăcătoare de către partea importatoare, că cerințele de import sunt îndeplinite.

(4) În cazul în care partea importatoare solicită ca un produs să fie aprobat înainte de import, aceasta pune la dispoziție cu promptitudine, la cererea părții exportatoare, informații referitoare la procedurile sanitare și fitosanitare de import. Partea importatoare se asigură, în special că:

- (a) durata normală de prelucrare pentru fiecare procedură este publicată sau că durata de prelucrare anticipată este comunicată la cerere părții exportatoare;
- (b) atunci când primește o cerere, autoritatea competentă a părții importatoare examinează cu promptitudine caracterul complet al documentației și informează partea exportatoare în mod precis și complet cu privire la toate elementele lipsă;
- (c) autoritatea competentă a părții importatoare transmite cât mai curând posibil rezultatele procedurii în mod precis și complet părții exportatoare, astfel încât să poată fi luate măsuri corective, dacă este necesar;
- (d) în măsura în care acest lucru este posibil, autoritatea competentă a părții importatoare avansează cu procedura chiar dacă din cerere lipsesc anumite elemente, dacă partea exportatoare solicită acest lucru; și
- (e) autoritatea competentă a părții importatoare informează partea exportatoare, la cerere, cu privire la stadiul procedurii, inclusiv oferind o explicație pentru eventualele întârzieri.

- (5) În cazul în care o parte solicită, pentru procesul de aprobare, o evaluare a riscurilor, partea respectivă pune la dispoziție această evaluare a riscurilor, în condiții normale, cu promptitudine și, în mod normal, în termen de un an de la data primirii informațiilor necesare pentru exportul produsului.
- (6) Fiecare parte depune eforturi pentru a aplica termene rezonabile pentru toate etapele proceselor sale de aprobare și inițiază cu promptitudine aceste procese la primirea unei cereri din partea celeilalte părți.
- (7) Fiecare parte evită duplicarea inutilă și sarcinile administrative inutile în ceea ce privește:
- (a) orice documentație, informație sau acțiune pe care o solicită solicitantului în cadrul proceselor sale de aprobare și
 - (b) orice informație pe care partea o evaluează în cadrul proceselor de aprobare.
- (8) Fiecare parte pune la dispoziție cu promptitudine orice modificare adusă proceselor sale de aprobare necesare sau cerințelor conexe. Cu excepția unor circumstanțe întemeiate care privesc nivelul său de protecție, fiecare parte prevede o perioadă de tranziție între publicarea oricăror modificări aduse proceselor sale de aprobare sau cerințelor conexe și intrarea în vigoare a acestora, pentru a permite celeilalte părți să se familiarizeze cu respectivele modificări și să se adapteze. Fiecare parte depune eforturi pentru a trata cererile depuse înainte de publicarea modificărilor și pentru a evita prelungirea procesului de aprobare a acestor cereri. În cazul în care modificarea proceselor de aprobare reduce sarcinile, intrarea în vigoare nu este întârziată în mod inutil.

(9) La cerere, fiecare parte furnizează celeilalte părți, în timp util, informații privind stadiul procedurii de aprobare.

Condiții fitosanitare specifice

(10) În conformitate cu standardele aplicabile convenite în temeiul CIPP, fiecare parte menține o informare adecvată cu privire la situația sa privind dăunătorii, care poate include programele de supraveghere, de eradicare și de limitare a răspândirii, precum și rezultatele acestora, pentru a sprijini clasificarea dăunătorilor și a justifica condițiile fitosanitare de import.

(11) Fiecare parte depune eforturi pentru a stabili și a actualiza o listă a dăunătorilor reglementați pentru produsele cu privire la care există o preocupare fitosanitară. Această listă include:

- (a) organismele dăunătoare de carantină care nu sunt prezente în nicio parte a teritoriului său;
- (b) organismele dăunătoare de carantină care sunt prezente, dar nu au o răspândire largă și care sunt sub control oficial și
- (c) organismele dăunătoare reglementate care nu sunt de carantină.

(12) Pentru plantele sau produsele vegetale cu privire la care există o preocupare fitosanitară, fiecare parte își limitează cerințele de import la măsurile care asigură absența dăunătorilor reglementați. Aceste cerințe de import se aplică întregului teritoriu al părții exportatoare, ținând seama de condițiile regionale.

(13) Transporturile de produse pentru care există măsuri fitosanitare sunt acceptate pe baza unor garanții adecvate furnizate de partea exportatoare fără programe de vămuire anticipată. Pe baza unei abordări sistemice, partea importatoare poate conferi activitățile conexe pentru comerțul cu produse autorității competente a părții exportatoare.

(14) Părțile adoptă numai măsuri fitosanitare justificate din punct de vedere tehnic, compatibile cu riscurile implicate legate de dăunători și care reprezintă măsurile cele mai puțin restrictive disponibile.

(15) În scopul punerii în aplicare a alineatelor (10)-(14), părțile țin seama de SIMF relevante.

Cerințe sanitare și fitosanitare specifice de import

(16) În cazul în care sunt disponibile mai multe măsuri sanitare sau fitosanitare pentru atingerea nivelului adecvat de protecție al părții importatoare, părțile instituie, la cererea părții exportatoare, un dialog tehnic pentru a evita perturbarea inutilă a comerțului și pentru a selecta soluția cea mai practică.

ARTICOLUL 6.11

Audituri

- (1) Pentru a determina capacitatea părții exportatoare de a furniza garanțiile necesare și de a respecta măsurile sanitare și fitosanitare ale părții importatoare, partea importatoare are dreptul de a audita, sub rezerva dispozițiilor prezentului articol, autoritățile competente și sistemele de inspecție asociate sau desemnate ale părții exportatoare.
- (2) Partea importatoare poate stabili că este necesară efectuarea unui audit ca instrument de evaluare a sistemelor oficiale de inspecție și certificare ale părții exportatoare. Un astfel de audit trebuie să urmeze o abordare sistemică bazată pe examinarea unui eșantion de proceduri, documente sau evidențe ale sistemului și, dacă este necesar, pe inspecții la fața locului ale instalațiilor care fac obiectul auditului.
- (3) Auditurile se concentrează în primul rând pe evaluarea eficacității sistemelor oficiale de inspecție și certificare, precum și a capacității părții exportatoare de a respecta cerințele sanitare și fitosanitare de import și măsurile de control conexe, și nu pe evaluarea anumitor unități sau instalații, pentru a determina capacitatea autorităților competente ale părții exportatoare de a deține și a menține controlul și de a furniza garanțiile necesare țării importatoare.

(4) La efectuarea unui audit, partea importatoare ține seama de orientările relevante ale Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC și acționează în conformitate cu standardele, orientările și recomandările internaționale relevante.

(5) Partea importatoare stabilește natura și frecvența auditurilor ținând seama de riscurile inerente ale produsului, de istoricul controalelor anterioare la import și de alte informații disponibile, cum ar fi auditurile și inspecțiile efectuate de autoritatea competentă a părții exportatoare.

(6) Fiecare parte depune eforturi pentru a reduce frecvența și numărul auditurilor. În cazul în care partea importatoare consideră că este necesar să efectueze un audit ca instrument de evaluare a sistemelor oficiale de inspecție și certificare ale părții exportatoare, precum și a capacității părții exportatoare de a respecta cerințele sanitare și fitosanitare de import și măsurile de control conexe, se aplică următoarele:

(a) pentru prima cerere de export referitoare la un anumit produs, partea importatoare efectuează un audit pe un eșantion reprezentativ al celeilalte părți și

(b) pentru orice cerere ulterioară de export referitoare la același produs, pentru a scurta durata procedurii de aprobare, partea importatoare efectuează un audit cu privire la partea exportatoare numai în circumstanțe justificate în mod corespunzător. În cazul în care partea importatoare efectuează un audit, aceasta furnizează o explicație părții exportatoare.

(7) Înainte de audit, autoritățile competente ale părții importatoare și ale părții exportatoare discută și stabilesc într-un plan de audit:

- (a) justificarea auditului, precum și obiectivele și domeniul de aplicare al acestuia;
- (b) criteriile sau cerințele pe baza cărora va fi evaluată partea exportatoare și
- (c) itinerarul și procedurile de efectuare a auditului.

Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, partea importatoare furnizează părții exportatoare un plan de audit cu cel puțin 30 de zile înainte de audit.

(8) Partea importatoare furnizează în scris părții exportatoare informații cu privire la rezultatele auditului prin intermediul unui raport de audit care conține constatări, concluzii și recomandări.

(9) Partea importatoare transmite proiectul de raport de audit părții exportatoare, în mod normal în termen de 30 de zile de la încheierea auditului.

(10) Partea importatoare oferă părții exportatoare posibilitatea de a prezenta observații cu privire la constatările auditului. Partea importatoare poate ține cont de aceste observații înainte de a-și formula concluziile și de a întreprinde orice acțiune. Partea importatoare prezintă părții exportatoare un raport final în scris, în mod normal în termen de două luni de la data primirii observațiilor respective.

(11) Partea exportatoare informează partea importatoare cu privire la orice măsuri corective luate pe baza constatărilor și concluziilor părții importatoare.

(12) Fiecare parte se asigură că există proceduri pentru a preveni divulgarea informațiilor confidențiale obținute în cursul unui audit al autorităților competente ale părții exportatoare, inclusiv proceduri de eliminare a informațiilor confidențiale dintr-un raport final de audit înainte ca raportul respectiv să fie pus la dispoziția publicului.

(13) Orice măsuri luate ca urmare a auditurilor trebuie să fie proporționale cu riscurile identificate și să nu fie mai restrictive pentru comerț decât este necesar pentru atingerea nivelului adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară al părții importatoare. În cazul în care se solicită acest lucru, se organizează consultări cu privire la situația respectivă, în conformitate cu articolul 6.19. Părțile iau în considerare orice informație furnizată prin intermediul acestor consultări.

(14) Fiecare parte suportă propriile cheltuieli legate de audit.

ARTICOLUL 6.12

Controale la import

(1) Fiecare parte se asigură că controalele sale la import sunt bazate pe riscuri, sunt efectuate fără întârzieri nejustificate și sunt aplicate în mod proporțional și nediscriminatoriu.

- (2) Fiecare parte se asigură că produsele exportate către cealaltă parte îndeplinesc cerințele sanitare și fitosanitare ale părții importatoare.
- (3) Fiecare parte pune la dispoziția celeilalte părți, la cerere, informații cu privire la procedurile sale de import, inclusiv cu privire la frecvența controalelor la import care vizează măsurile sanitare și fitosanitare și cu privire la factorii pe care îi consideră determinanți pentru riscurile asociate importurilor.
- (4) În cazul în care un control la import arată că un produs nu respectă cerințele de import relevante, partea importatoare:
- (a) își bazează acțiunea pe o evaluare a riscurilor implicate și se asigură că acțiunea nu este mai restrictivă pentru comerț decât este necesar pentru atingerea nivelului adecvat de protecție sanitară sau fitosanitară;
 - (b) informează importatorul sau reprezentantul acestuia cu privire la motivele neconformității, la temeiul juridic al acțiunii și, după caz, la locul de eliminare a transportului respectiv și
 - (c) oferă importatorului sau reprezentantului acestuia posibilitatea de a furniza informații suplimentare pentru a sprijini partea respectivă în luarea unei decizii.

(5) În cazul în care o parte interzice sau restricționează importul unei mărfi a celeilalte părți pe baza unui rezultat negativ al unui control la import, partea importatoare precizează în scris, prin canale normale, în conformitate cu legislația sa, la cererea autorității competente a părții exportatoare sau a operatorului responsabil de transport, motivul interdicției sau al restricției, temeiul juridic sau autorizarea pentru acțiunea respectivă și, după caz, informații privind locul de eliminare a transportului în cauză²².

(6) În cazul în care transportul respins este însoțit de un certificat sanitar sau fitosanitar, partea importatoare informează autoritatea competentă a părții exportatoare și furnizează toate informațiile corespunzătoare, inclusiv temeiul juridic al acțiunii, rezultatele de laborator și metodele detaliate. Partea importatoare păstrează documentația fizică și electronică cu privire la identificarea, colectarea, prelevarea de probe, transportul și depozitarea eșantionului de testare și la metodele analitice utilizate pe eșantionul de testare. De asemenea, partea importatoare informează importatorul sau reprezentantul acestuia cu privire la eliminarea transportului respectiv. În cazul interceptării unui dăunător, notificarea indică organismul dăunător la nivel de specie ori de câte ori este posibil.

(7) În cazul în care partea importatoare determină existența unui model semnificativ, susținut sau recurent de neconformitate cu o măsură sanitară sau fitosanitară, aceasta notifică neconformitatea părții exportatoare.

²² Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică o parte importatoare să elimine un transport în care se constată prezența unui agent patogen sau a unui organism dăunător infecțios care, dacă nu se iau măsuri urgente, se poate răspândi și poate aduce prejudicii vieții sau sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor-pe teritoriul părții respective.

(8) Fără a se aduce atingere alineatului (6), partea importatoare furnizează părții exportatoare, la cerere, informațiile disponibile cu privire la mărfurile din partea exportatoare despre care s-a constatat că nu sunt în conformitate cu o măsură sanitară sau fitosanitară a părții importatoare.

(9) Taxele impuse cu privire la orice procedură de verificare și de asigurare a respectării măsurilor sanitare sau fitosanitare nu trebuie să fie mai mari decât costul real al serviciului.

ARTICOLUL 6.13

Certificarea

(1) În cazul în care una dintre părți solicită un certificat sanitar sau fitosanitar pentru importul unei mărfi, acest certificat se bazează pe standardele internaționale ale Codex, CIPP și OMSA.

(2) Fiecare parte se asigură că certificatele sale, inclusiv atestările, sunt întocmite astfel încât să se evite impunerea unor sarcini inutile pentru comerțul dintre părți.

(3) Partea importatoare furnizează celeilalte părți cu promptitudine, la cerere, informații privind certificatele necesare pentru un anumit produs.

(4) Părțile își consolidează cooperarea în ceea ce privește elaborarea de modele de certificate în vederea reducerii sarcinilor administrative și a facilitării accesului pe piețele lor.

(5) Părțile promovează punerea în aplicare a certificării electronice și a altor tehnologii de facilitare a comerțului dintre ele.

(6) Fiecare parte acceptă schimbul de certificate originale fie printr-un sistem bazat pe hârtie, fie printr-o metodă securizată de transmitere a datelor electronice care oferă o garanție de certificare echivalentă. Partea exportatoare poate furniza o certificare oficială electronică dacă partea importatoare a stabilit că sunt oferite garanții de securitate echivalente, inclusiv utilizarea unei semnături digitale și garantarea autenticității documentului.

ARTICOLUL 6.14

Aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare

(1) Fără a se aduce atingere articolului 6.8, fiecare parte aplică propriile măsuri sanitare sau fitosanitare pe teritoriul celeilalte părți.

(2) Pentru a evita o discriminare arbitrară sau nejustificată, pe teritoriul părții exportatoare se aplică aceleași cerințe de import în cazul în care există condiții sanitare sau fitosanitare identice sau similare.

(3) Pentru prima cerere de export referitoare la un anumit produs, partea importatoare inițiază cu promptitudine procedura de aprobare pentru o cerere a celeilalte părți sau, după caz, a unui stat membru ori a unui grup de state membre ale Uniunii Europene. Procedura de aprobare urmează procedura prevăzută la articolul 6.10 și, în cazul unei cereri din partea unui grup de state membre în care există condiții sanitare sau fitosanitare identice sau similare, nu durează mai mult decât în cazul unei cereri din partea unui stat membru.

(4) Pentru o cerere de export ulterioară referitoare la același produs, partea importatoare aprobă cererea în termen de cel mult șase luni de la primirea acesteia, cu excepția cazurilor justificate în mod corespunzător. Cererile de informații se limitează la ceea ce este necesar și țin seama de informațiile aflate deja la dispoziția părții importatoare, cum ar fi informațiile privind cadrul legislativ și rapoartele de audit anterioare.

ARTICOLUL 6.15

Eliminarea măsurilor de control redundante

(1) Părțile recunosc că partea exportatoare este responsabilă de asigurarea faptului că unitățile, instalațiile și produsele eligibile pentru export îndeplinesc cerințele sanitare aplicabile ale părții importatoare.

(2) În cazul în care partea importatoare menține o listă a unităților sau a instalațiilor aprobate pentru importul unei anumite mărfi, aceasta aprobă, la cererea părții exportatoare însoțită de garanțiile adecvate, o unitate sau o instalație situată pe teritoriul părții exportatoare fără inspecția prealabilă a unității sau a instalației respective, sub rezerva următoarelor condiții și proceduri:

- (a) partea importatoare a autorizat importul mărfii pe baza unei evaluări a sistemului de control al condițiilor de sănătate animală și de siguranță alimentară aplicate de autoritățile competente ale părții exportatoare;
- (b) unitatea sau instalația în cauză a fost aprobată de către autoritatea competentă a părții exportatoare;
- (c) autoritatea competentă a părții exportatoare are autoritatea de a suspenda sau a retrage aprobarea unității sau a instalației în cauză și
- (d) partea exportatoare a furnizat informațiile relevante solicitate de partea importatoare.

(3) Partea importatoare include unitățile sau instalațiile pe lista unităților sau a instalațiilor aprobate în mod normal în termen de 45 de zile de la data primirii cererii din partea părții exportatoare. Lista este pusă la dispoziția publicului.

- (4) Partea importatoare are dreptul de a audita sistemul de control al părții exportatoare după aprobarea exportului. Aceste audituri pot include inspecția la fața locului a unui număr reprezentativ de unități sau instalații incluse pe lista unităților sau a instalațiilor aprobate sau a celor pentru care s-a solicitat aprobarea de către partea exportatoare. În cazul în care partea importatoare identifică, în urma auditului, cazuri grave recurente de neconformitate, aceasta poate suspenda recunoașterea sistemului de control al autorității competente a părții exportatoare.
- (5) În circumstanțe justificate în mod corespunzător, partea importatoare poate refuza aprobarea unităților sau a instalațiilor care sunt considerate neconforme cu cerințele sale. Într-un astfel de caz, partea importatoare notifică părții exportatoare refuzul de a aproba unități sau instalații și furnizează o justificare pentru acest refuz.
- (6) Partea importatoare poate efectua audituri în conformitate cu articolul 6.11 ca parte a procedurii de aprobare. Astfel de audituri se limitează la structura, organizarea și responsabilitățile autorității competente responsabile cu aprobarea unității sau a instalației respective și la garanțiile sanitare privind respectarea cerințelor părții importatoare. Auditurile respective pot include inspecția la fața locului a unui număr reprezentativ de unități sau instalații incluse pe lista unităților sau a instalațiilor aprobate sau a celor pentru care s-a solicitat aprobarea de către partea exportatoare.
- (7) Pe baza rezultatelor unor astfel de audituri, partea importatoare poate modifica lista unităților sau a instalațiilor.
- (8) Prezentul articol nu se aplică măsurilor referitoare la plante și produse vegetale.

ARTICOLUL 6.16

Măsuri de urgență

- (1) Partea importatoare poate, din motive întemeiate, să adopte cu titlu provizoriu măsurile de urgență necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor.
- (2) O parte care adoptă o măsură de urgență notifică cu promptitudine măsura respectivă în scris celeilalte părți. Partea care a adoptat o măsură de urgență ia în considerare toate informațiile furnizate de cealaltă parte.
- (3) După adoptarea unei măsuri de urgență, partea respectivă reexaminează justificarea acesteia, în mod normal în termen de șase luni, cu condiția ca informațiile relevante să fie disponibile, și informează cealaltă parte, la cerere, cu privire la rezultatele reexaminării. Partea respectivă nu menține măsura de urgență decât dacă problema urgentă sau riscul persistă. În cazul în care partea menține măsura de urgență, aceasta ar trebui reexaminată periodic.
- (4) Pentru a evita perturbările inutile ale comerțului, o parte care adoptă o măsură de urgență oferă soluția cea mai adecvată și proporțională pentru transporturile în curs între părți, ținând seama de riscul identificat.

ARTICOLUL 6.17

Cooperare

- (1) Părțile analizează, în conformitate cu prezentul capitol, opțiunile pentru continuarea cooperării și a schimbului de informații între părți cu privire la chestiuni sanitare și fitosanitare de interes reciproc. Aceste opțiuni pot include inițiative de facilitare a comerțului.
- (2) Părțile cooperează pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol și pot identifica împreună inițiative privind chestiunile sanitare și fitosanitare cu scopul de a elimina barierele inutile din calea comerțului dintre părți.
- (3) Părțile pot promova cooperarea în cadrul tuturor forurilor multilaterale, în special cu organismele internaționale de standardizare relevante.

ARTICOLUL 6.18

Schimb de informații

Fără a se aduce atingere altor dispoziții din prezentul capitol, o parte poate solicita celeilalte părți informații cu privire la aspectele care decurg din prezentul capitol. Partea solicitată depune eforturi pentru a furniza părții solicitante informațiile disponibile, într-un termen rezonabil și, dacă este posibil, prin mijloace electronice, în conformitate cu cerințele proprii privind confidențialitatea și viața privată.

ARTICOLUL 6.19

Consultări

- (1) Fiecare parte poate solicita consultări cu privire la preocupări specifice în materie de comerț legate de măsurile sanitare și fitosanitare.
- (2) Părțile desfășoară aceste consultări în termen de 30 de zile de la data primirii cererii, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.
- (3) Părțile depun eforturi pentru a furniza toate informațiile relevante necesare pentru a se găsi o soluție de comun acord prin care să se evite perturbarea inutilă a comerțului.

ARTICOLUL 6.20

Puncte de contact

- (1) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru punerea în aplicare a prezentului capitol și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia, inclusiv indicarea funcționarului responsabil.
- (2) Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificare a respectivelor date de contact.

ARTICOLUL 6.21

Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare

- (1) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare instituit în temeiul articolului 1.10 (Subcomitete și alte organisme instituite în temeiul părții III a prezentului acord) alineatul (1) litera (e):
- (a) oferă un forum care permite părților să înțeleagă mai bine chestiunile sanitare și fitosanitare legate de punerea în aplicare a prezentului capitol, inclusiv procesele de reglementare aferente măsurilor sanitare și fitosanitare;
 - (b) monitorizează punerea în aplicare a prezentului capitol și examinează orice aspect referitor la prezentul capitol, inclusiv toate chestiunile care pot să apară în legătură cu punerea sa în aplicare;
 - (c) oferă un forum pentru discutarea preocupărilor generate de aplicarea unor măsuri sanitare sau fitosanitare în vederea găsirii unor soluții reciproc acceptabile și a abordării cu promptitudine a oricăror chestiuni care ar putea crea obstacole inutile în calea comerțului dintre părți;
 - (d) face schimb de informații, expertiză și experiență în chestiuni sanitare și fitosanitare.
- (2) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare poate:
- (a) să identifice domenii de cooperare privind măsurile sanitare și fitosanitare care pot include asistență tehnică;

- (b) să promoveze cooperarea privind chestiunile sanitare și fitosanitare aflate în discuție în cadrul forurilor multilaterale, inclusiv în cadrul Comitetului pentru măsuri sanitare și fitosanitare al OMC și al organismelor internaționale de standardizare, și
- (c) să instituie, pentru a aborda chestiuni sanitare sau fitosanitare specifice, grupuri de lucru formate din reprezentanți la nivel de experți ai părților, care pot invita, în moduri ce urmează să fie stabilite, alți experți să participe, inclusiv din partea organizațiilor neguvernamentale.

CAPITOLUL 7

COOPERAREA PRIVIND BUNĂSTAREA ANIMALELOR ȘI REZISTENȚA LA ANTIMICROBIENE

ARTICOLUL 7.1

Obiective

Obiectivele prezentului capitol sunt de a oferi un cadru de dialog și cooperare pentru îmbunătățirea protecției și a bunăstării animalelor și ajungerea la o înțelegere comună în ceea ce privește standardele de bunăstare a animalelor, precum și de a consolida lupta împotriva dezvoltării rezistenței la antimicrobiene.

ARTICOLUL 7.2

Bunăstarea animalelor

- (1) Părțile recunosc că animalele sunt ființe sensibile.

(2) Părțile recunosc valoarea standardelor de bunăstare a animalelor ale Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor (OMSA) și depun eforturi pentru a îmbunătăți punerea lor în aplicare, respectându-și în același timp dreptul de a stabili nivelul măsurilor lor fondate pe date științifice pe baza standardelor OMSA privind bunăstarea animalelor.

(3) Părțile depun eforturi pentru a coopera în cadrul forurilor internaționale cu scopul de a promova dezvoltarea în continuare a bunelor practici în materie de bunăstare a animalelor și punerea lor în aplicare. Părțile recunosc valoarea unei colaborări sporite în materie de cercetare în domeniul bunăstării animalelor.

ARTICOLUL 7.3

Rezistența la antimicrobiene

(1) Părțile recunosc că rezistența la antimicrobiene reprezintă o amenințare gravă la adresa sănătății oamenilor și a animalelor. Utilizarea greșită a antimicrobienelor în producția animalieră, inclusiv utilizarea nonterapeutică, poate contribui la rezistența la antimicrobiene, care ar putea reprezenta un risc la adresa sănătății oamenilor și a animalelor. Părțile recunosc că natura amenințării necesită o abordare transnațională și de tip „O singură sănătate”²³.

(2) Părțile cooperează pentru a reduce utilizarea antimicrobienelor în producția animalieră și pentru a interzice utilizarea acestora ca produse de stimulare a creșterii, cu scopul de a combate rezistența la antimicrobiene, în conformitate cu abordarea „O singură sănătate”.

²³ „O singură sănătate”, astfel cum este definită de Organizația Mondială a Sănătății (OMS), este o abordare care combină politici din mai multe sectoare pentru a obține rezultate mai bune în materie de sănătate publică.

- (3) Părțile cooperează și urmează orientările, standardele, recomandările și acțiunile existente și viitoare elaborate în cadrul organizațiilor internaționale relevante, al inițiativelor și al planurilor naționale menite să promoveze utilizarea prudentă și responsabilă a antimicrobienelelor în zootehnie și în practicile veterinare.
- (4) Părțile promovează cooperarea în cadrul tuturor forurilor multilaterale, în special în cadrul organismelor internaționale de standardizare.

ARTICOLUL 7.4

Grupul de lucru comun privind bunăstarea animalelor și rezistența la antimicrobiene

- (1) Părțile depun eforturi pentru a face schimb de informații, expertiză și experiență în domeniul bunăstării animalelor și al combaterii rezistenței la antimicrobiene pentru punerea în aplicare a articolelor 7.2 și 7.3.
- (2) În acest scop, părțile instituie un grup de lucru privind bunăstarea animalelor și rezistența la antimicrobiene, care face schimb de informații cu Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare, după caz. Reprezentanții părților în cadrul grupului de lucru pot decide de comun acord să invite experți pentru anumite activități.

ARTICOLUL 7.5

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentului capitol.

CAPITOLUL 8

RECUNOAȘTEREA DREPTULUI PĂRȚILOR DE A REGLEMENTA SECTORUL ENERGETIC

ARTICOLUL 8.1

Recunoașterea dreptului părților de a reglementa sectorul energetic

- (1) Părțile confirmă respectarea deplină a suveranității lor respective, care include proprietatea și gestionarea tuturor hidrocarburilor din subsolul teritoriilor lor de către stat sau de către autoritățile publice relevante, precum și dreptul lor suveran de a reglementa aspectele abordate în prezentul capitol în conformitate cu legislația lor respectivă, în exercitarea deplină a proceselor lor democratice.
- (2) În cazul Mexicului, Uniunea Europeană, fără a aduce atingere drepturilor și căilor sale de atac disponibile în temeiul prezentului acord²⁴, recunoaște că:
- (a) Mexicul își rezervă dreptul suveran de a-și reforma Constituția (*Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos*) și legislația sa internă privind sectorul energetic, inclusiv hidrocarburile și energia electrică;

²⁴ Pentru mai multă certitudine, aceste drepturi și căi de atac le includ pe cele care decurg din obligațiile Mexicului în temeiul dispozițiilor din capitolul 10 (Investiții) și din anexele aferente.

- (b) Mexicul deține proprietatea directă, inalienabilă și imprescriptibilă asupra tuturor hidrocarburilor din subsolul teritoriului național, inclusiv din platforma continentală și din zona economică exclusivă situată în afara apelor teritoriale și adiacentă acestora, în straturi sau zăcăminte, indiferent de condițiile lor fizice, în temeiul Constituției Mexicului; și
- (c) Mexicul își rezervă dreptul suveran de a adopta sau de a menține măsuri privind sectorul energetic, inclusiv privind hidrocarburile și energia electrică.

CAPITOLUL 9

BARIERE TEHNICE ÎN CALEA COMERȚULUI

ARTICOLUL 9.1

Obiectiv

Prezentul capitol are ca obiectiv facilitarea comerțului cu mărfuri între părți prin prevenirea, identificarea și eliminarea barierelor tehnice inutile din calea comerțului, prin creșterea transparenței și promovarea unei cooperări sporite în materie de reglementare.

ARTICOLUL 9.2

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică elaborării, adoptării și aplicării standardelor, reglementărilor tehnice și procedurilor de evaluare a conformității, astfel cum au fost definite în anexa 1 la Acordul BTC, care pot avea un impact asupra comerțului cu mărfuri între părți.

- (2) Fără a se aduce atingere alineatului (1), prezentul capitol nu se aplică:
- (a) specificațiilor tehnice elaborate de entitățile contractante pentru propriile cerințe de producție sau de consum sau
 - (b) măsurilor sanitare și fitosanitare vizate de capitolul 6 (Măsuri sanitare și fitosanitare).
- (3) Toate trimiterile din prezentul capitol la standarde, reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității includ modificările la acestea și completările la normele sau la gama de produse vizate de acestea, cu excepția unor modificări și completări nesemnificative.

ARTICOLUL 9.3

Relația cu Acordul BTC

Articolele 2-9 și anexele 1 și 3 la Acordul BTC sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 9.4

Standarde internaționale

- (1) Părțile recunosc rolul important pe care standardele, ghidurile și recomandările internaționale îl pot avea în sprijinirea unei mai mari alinieri a reglementărilor și a bunelor practici de reglementare și în reducerea barierelor tehnice inutile din calea comerțului. În acest scop, părțile utilizează standardele internaționale relevante ca bază pentru reglementările lor tehnice, cu excepția cazului în care partea care elaborează reglementarea tehnică poate demonstra că aceste standarde internaționale ar fi ineficiente sau inadecvate pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.
- (2) Pe lângă obligațiile prevăzute la articolele 2 și 5 din Acordul BTC și în anexa 3 la acest acord, fiecare parte ia în considerare, printre altele, deciziile și recomandările adoptate de Comitetul OMC privind barierele tehnice în calea comerțului începând cu 1 ianuarie 1995²⁵.
- (3) Standardele elaborate de organizațiile internaționale, inclusiv cele enumerate în anexa 9-A (Standarde elaborate de organizații internaționale) sunt considerate standarde internaționale relevante, cu condiția ca, la elaborarea lor, organizațiile respective să fi respectat principiile și procedurile stabilite în Decizia Comitetului OMC privind barierele tehnice în calea comerțului referitoare la principiile pentru elaborarea de standarde, orientări și recomandări internaționale²⁶.

²⁵ Documentul OMC G/TBT/1/Rev. 13 din 8 martie 2017, cu eventualele revizui.

²⁶ Cuprinse în documentul OMC G/TBT/1/Rev. 13 din 8 martie 2017, cu eventualele revizui.

- (4) La cererea oricăreia dintre părți, Comitetul mixt poate, printr-o decizie, să actualizeze lista din anexa 9-A (Standarde elaborate de organizații internaționale).
- (5) În vederea armonizării standardelor la o scară cât mai largă, fiecare parte încurajează organismele de standardizare de pe teritoriul său, precum și organismele regionale de standardizare în care partea respectivă sau organismele de standardizare de pe teritoriul său sunt membre:
- (a) să participe, în limita resurselor de care dispun, la elaborarea standardelor internaționale de către organismele internaționale de standardizare relevante;
 - (b) să utilizeze standardele internaționale relevante ca bază pentru standardele pe care le elaborează, exceptând cazurile în care aceste standarde internaționale sunt ineficace sau inadecvate, de exemplu, din cauza unui nivel de protecție insuficient a factorilor climatici sau geografici esențiali sau a unor probleme tehnologice fundamentale;
 - (c) să evite duplicarea sau suprapunerea cu activitatea organismelor internaționale de standardizare;
 - (d) să revizuiască, la intervale regulate, standardele naționale și regionale care nu au la bază standarde internaționale relevante, pentru a spori convergența acestora cu standardele internaționale relevante;

- (e) să coopereze cu organismele de standardizare relevante ale celeilalte părți în cadrul activităților internaționale de standardizare pentru a se asigura că standardele, orientările și recomandările internaționale care ar putea deveni o bază pentru reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității nu creează obstacole inutile în calea comerțului internațional; această cooperare poate fi realizată în cadrul organismelor internaționale de standardizare sau la nivel regional;
 - (f) să încurajeze cooperarea bilaterală cu organismele de standardizare de pe teritoriul celeilalte părți, precum și cu organismele regionale de standardizare în care cealaltă parte sau organismele de standardizare de pe teritoriul său sunt membre;
 - (g) să pună la dispoziția publicului, prin intermediul unui site, programele lor de lucru, care conțin o listă a standardelor pe care le elaborează în prezent și a standardelor pe care le-au adoptat.
- (6) Articolul 9.6 din prezentul capitol și articolul 2 sau 5 din Acordul BTC se aplică unui proiect de reglementare tehnică sau unui proiect de procedură de evaluare a conformității, care face obligatoriu un standard prin încorporare sau trimitere.

ARTICOLUL 9.5

Proceduri de evaluare a conformității

- (1) Părțile recunosc că există diferite mecanisme pentru a facilita acceptarea rezultatelor evaluării conformității, printre care:
- (a) acordurile voluntare între organismele de evaluare a conformității de pe teritoriile părților;
 - (b) acordurile de acceptare reciprocă a rezultatelor procedurilor de evaluare a conformității cu privire la reglementări tehnice specifice, efectuate de organisme situate pe teritoriul celeilalte părți;
 - (c) utilizarea procedurilor de acreditare pentru recunoașterea organismelor de evaluare a conformității;
 - (d) desemnarea de către guvern sau, după caz, aprobarea organismelor de evaluare a conformității;
 - (e) recunoașterea de către o parte a rezultatelor organismelor de evaluare a conformității de pe teritoriul celeilalte părți și
 - (f) acceptarea declarației de conformitate a furnizorului de către partea importatoare.

(2) Recunoscând diferențele dintre procedurile de evaluare a conformității, aplicabile pe teritoriile lor:

- (a) Uniunea Europeană aplică, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, regimul declarației de conformitate a furnizorului și
- (b) Mexicul acceptă, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, drept garanție că un produs respectă cerințele reglementărilor tehnice ale Mexicului, inclusiv ale reglementărilor tehnice adoptate după intrarea în vigoare a prezentului acord, fără cerințe suplimentare, certificatele eliberate de organismele de evaluare a conformității de pe teritoriul Uniunii Europene, care au fost acreditate de o entitate de acreditare mexicană și aprobate de autoritatea competentă.

În acest sens, Mexicul acordă organismelor de evaluare a conformității de pe teritoriul Uniunii Europene un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă organismelor de evaluare a conformității de pe teritoriul său.

Nicio dispoziție a prezentului paragraf nu împiedică Mexicul să verifice rezultatele procedurilor individuale de evaluare a conformității, atât timp cât acest lucru nu necesită ca un produs să facă obiectul unor proceduri de evaluare a conformității pe teritoriul Mexicului care repetă procedurile de evaluare a conformității deja efectuate pe teritoriul Uniunii Europene, cu excepția cazurilor aleatorii sau rare în care acestea sunt efectuate în scopul supravegherii, al auditului sau ca răspuns la informații care indică o neconformitate.

(3) Fără a se aduce atingere alineatului (2), o parte poate introduce cerințe privind testarea sau certificarea obligatorie a produselor de către o terță parte dacă introducerea unor astfel de cerințe sau certificări este justificată de motive imperioase legate de protecția sănătății și a siguranței oamenilor.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică una dintre părți să impună, pentru anumite produse, efectuarea unei evaluări a conformității de către organismele guvernamentale desemnate de aceasta. În astfel de cazuri, partea respectivă:

(a) limitează taxele de evaluare a conformității la costul aproximativ al serviciilor furnizate și, la cererea unui solicitant de evaluare a conformității, explică limitarea cuantumului taxelor percepute la costul aproximativ al serviciilor furnizate;

(b) face publice taxele de evaluare a conformității și

(c) la cererea celeilalte părți și în plus față de obligațiile prevăzute la articolele 5.2.3, 5.2.4 și 5.2.8 din Acordul BTC, explică:

(i) scopul pentru care sunt necesare informațiile solicitate pentru evaluarea conformității și stabilirea taxelor;

(ii) modalitățile prin care partea respectivă asigură respectarea confidențialității informațiilor solicitate într-un mod care garantează protecția intereselor comerciale legitime și

(iii) procedura de examinare a plângerilor privind funcționarea procedurii de evaluare a conformității.

(5) Fiecare parte publică online, de preferință pe un singur site:

(a) orice proceduri, criterii și alte condiții pe care le poate utiliza ca bază pentru a determina dacă organismele de evaluare a conformității sunt competente să primească acreditare, aprobare, desemnare sau altă recunoaștere, dacă este cazul, inclusiv recunoașterea acordată în temeiul unui acord de recunoaștere reciprocă, și

(b) o listă a organismelor pe care le-a aprobat, desemnat sau recunoscut în alt mod pentru efectuarea unei astfel de evaluări a conformității și informațiile relevante privind domeniul de aplicare al aprobării, al desemnării sau al altei recunoașteri a fiecărui organism.

(6) O parte poate prezenta celeilalte părți o cerere motivată de a purta negocieri în vederea încheierii unui acord de recunoaștere reciprocă privind acceptarea reciprocă a rezultatelor procedurilor de evaluare a conformității pentru un anumit sector. În cazul în care cealaltă parte refuză să poarte astfel de negocieri, aceasta explică motivele deciziei sale.

(7) Articolul 9.7 se aplică, *mutatis mutandis*, procedurilor de evaluare a conformității.

(8) În cazul în care o parte impune efectuarea unei proceduri de evaluare a conformității, aceasta:

- (a) selectează proceduri de evaluare a conformității proporționale cu riscurile implicate, astfel cum au fost stabilite pe baza unei evaluări a riscurilor, și
- (b) la cerere, furnizează celeilalte părți informații cu privire la criteriile utilizate pentru procedurile de evaluare a conformității pentru anumite produse.

(9) În cazul în care una dintre părți impune o procedură de evaluare a conformității de către o parte terță și nu a rezervat această sarcină unui organism guvernamental, astfel cum se prevede la alineatul (4), partea respectivă:

- (a) utilizează, de preferință, acreditarea pentru recunoașterea organismelor de evaluare a conformității;
- (b) utilizează în mod optim standardele internaționale pentru acreditare și evaluarea conformității, precum și acordurile internaționale care implică organismele de acreditare ale părților, de exemplu prin intermediul mecanismelor Cooperării Internaționale pentru Acreditarea Laboratoarelor (ILAC) și ale Forumului internațional de acreditare (IAF);
- (c) aderă sau, după caz, încurajează organismele sale de evaluare a conformității să adere la orice acord sau aranjament internațional funcțional pentru armonizarea sau facilitarea acceptării rezultatelor generate de evaluările conformității;

- (d) se asigură că, în cazul în care pentru un anumit produs sau set de produse au fost desemnate mai multe organisme de evaluare a conformității, operatorii economici au posibilitatea de a alege dintre acestea pentru efectuarea procedurii de evaluare a conformității;
- (e) se asigură că nu există conflicte de interese între organismele de acreditare și organismele de evaluare a conformității și
- (f) permite organismelor de evaluare a conformității să se bazeze pe testele sau inspecțiile efectuate de organismele de evaluare a conformității de pe teritoriul celeilalte părți în legătură cu evaluarea conformității. Nicio dispoziție a prezentului paragraf nu se interpretează ca interzicând unei părți să impună respectivelor organisme de evaluare a conformității de pe teritoriul celeilalte părți să îndeplinească aceleași cerințe pe care trebuie să le îndeplinească propriul său organism de evaluare a conformității.

ARTICOLUL 9.6

Transparență

(1) În conformitate cu normele și procedurile sale și fără a aduce atingere capitolului 28 (Bune practici în materie de reglementare), atunci când elaborează reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității care pot avea un efect semnificativ asupra comerțului, fiecare parte, cu excepția cazului în care apar sau există riscul să apară probleme urgente legate de siguranță, sănătate, protecția mediului sau securitatea națională:

- (a) permite persoanelor celeilalte părți să participe la procesul său de consultare publică în condiții nu mai puțin favorabile decât cele acordate propriilor persoane și

- (b) publică rezultatele procesului de consultare pe un site oficial.
- (2) Fiecare parte depune eforturi pentru a lua în considerare metode de asigurare a unei transparențe suplimentare în elaborarea reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității, inclusiv în ceea ce privește utilizarea instrumentelor electronice și informarea publicului sau consultările publice.
- (3) Dacă este cazul, fiecare parte încurajează organismele neguvernamentale, inclusiv organismele de standardizare, de pe teritoriul său să respecte alineatele (1) și (2).
- (4) Fiecare parte se asigură că orice document care stabilește o reglementare tehnică sau o procedură de evaluare a conformității conține suficiente detalii pentru a informa în mod adecvat persoanele interesate și cealaltă parte cu privire la posibilitatea și modul în care interesele lor comerciale ar putea fi afectate.
- (5) Fiecare parte publică online, de preferință pe un singur site sau în monitorul oficial, toate propunerile de reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității noi sau modificate ale nivelurilor centrale și subcentrale ale administrației, precum și versiunile finale ale acestora, pe care părțile trebuie să le notifice sau să le publice în conformitate cu Acordul BTC²⁷.
- (6) Fiecare parte se asigură că reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității pe care le-a adoptat sunt publicate pe un site în mod gratuit.

²⁷ Pentru mai multă certitudine, o parte poate respecta această obligație prin asigurarea faptului că măsurile propuse și versiunile lor finale sunt publicate pe site-ul oficial al OMC sau sunt accesibile în alt mod prin intermediul acestuia.

- (7) Fiecare parte publică propuneri de noi reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității, care sunt în conformitate cu conținutul tehnic al standardelor, orientărilor sau recomandărilor internaționale relevante, dacă există, și care ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului, cu excepția cazurilor prevăzute la articolele 2.10 și 5.7 din Acordul BTC.
- (8) Fiecare parte depune eforturi pentru a publica propuneri de noi reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității ale administrațiilor subcentrale sau locale, după caz, care sunt în conformitate cu conținutul tehnic al standardelor, orientărilor și recomandărilor internaționale relevante, dacă există, și care ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului, în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 2.9 sau 5.6 din Acordul BTC.
- (9) Pentru a determina dacă o propunere de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului și, prin urmare, trebuie notificată în conformitate cu dispozițiile relevante ale Acordului BTC care sunt încorporate în prezentul acord în temeiul articolului 9.3, o parte ia în considerare, printre altele, deciziile și recomandările relevante adoptate de Comitetul OMC privind barierele tehnice în calea comerțului începând cu 1 ianuarie 1995, astfel cum se menționează la articolul 9.4 alineatul (2).
- (10) Fiecare parte furnizează, la cererea celeilalte părți, informații privind obiectivele, temeiul juridic și justificarea pentru o reglementare tehnică sau o procedură de evaluare a conformității pe care partea a adoptat-o sau își propune să o adopte.

(11) Fiecare parte acordă o perioadă de cel puțin 60 de zile de la data la care a transmis către Registrul central de notificări al OMC propunerile de reglementări tehnice și de proceduri de evaluare a conformității, în care cealaltă parte să prezinte observații scrise, cu excepția cazului în care apar sau există riscul să apară probleme urgente legate de siguranță, sănătate, protecția mediului sau securitatea națională. Fiecare parte ia în considerare orice solicitare rezonabilă a celeilalte părți de prelungire a perioadei de prezentare a observațiilor. Fiecare parte care este în măsură să prelungească perioada de prezentare a observațiilor după termenul de 60 de zile, de exemplu la 90 de zile, este încurajată să facă acest lucru.

(12) Fiecare parte depune eforturi pentru a acorda suficient timp între sfârșitul perioadei de prezentare a observațiilor și adoptarea reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității notificate, pentru examinarea observațiilor primite și pregătirea răspunsurilor la acestea.

(13) Dacă una dintre părți primește de la cealaltă parte observații scrise privind propunerea sa de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității, aceasta:

(a) la cererea celeilalte părți, discută observațiile scrise cu participarea autorității sale de reglementare competente într-un moment în care observațiile respective pot fi luate în considerare și

(b) răspunde în scris la observații până cel târziu la data publicării reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității.

(14) Fiecare parte publică pe un site răspunsurile sale la observațiile primite, dacă este posibil cel târziu la data publicării reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității adoptate.

- (15) Fiecare parte notifică textul final al unei reglementări tehnice sau al unei proceduri de evaluare a conformității, în momentul adoptării sau publicării textului, ca addendum la notificarea inițială a măsurii propuse, notificate în temeiul articolului 2.9, 3.2, 5.6 sau 7.2 din Acordul BTC.
- (16) Cel târziu la data publicării unei reglementări tehnice finale sau a unei proceduri de evaluare a conformității care ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului, fiecare parte pune la dispoziția publicului online:
- (a) o explicație a obiectivelor și a modului în care versiunea finală a reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității le îndeplinește și
 - (b) rezultatele evaluării impactului prevăzute la articolul 9.7, dacă este efectuată, în conformitate cu normele și procedurile sale.
- (17) În sensul articolelor 2.12 și 5.9 din Acordul BTC, prin „interval rezonabil” se înțelege în mod normal o perioadă de cel puțin șase luni, cu excepția cazului în care această durată ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.
- (18) Fiecare parte depune eforturi pentru a acorda un interval de mai mult de șase luni între publicarea versiunii finale a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității și intrarea lor în vigoare, cu excepția cazului în care această durată ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.

ARTICOLUL 9.7

Reglementări tehnice

- (1) Fiecare parte efectuează, în conformitate cu propriile norme și proceduri, o evaluare a impactului în materie de reglementare al reglementărilor tehnice planificate.
- (2) Fiecare parte evaluează soluțiile cu sau fără caracter de reglementare disponibile ca alternativă la reglementarea tehnică propusă, care pot îndeplini obiectivele legitime ale părții, în conformitate cu articolul 2.2 din Acordul BTC.
- (3) În cazul în care o parte nu a utilizat standardele internaționale ca bază pentru reglementările sale tehnice, aceasta identifică, la cererea celeilalte părți, orice abatere substanțială de la standardele internaționale relevante și explică motivele pentru care standardele respective au fost considerate inadecvate sau ineficace pentru obiectivul urmărit și furnizează dovezile științifice sau tehnice pe care se bazează această evaluare.
- (4) În plus față de articolul 2.3 din Acordul BTC, fiecare parte revizuieste reglementările tehnice în vederea creșterii convergenței acestora cu standardele internaționale relevante. Fiecare parte ia în considerare, printre altele, orice evoluție nouă a standardelor internaționale relevante și dacă circumstanțele care au dus la divergențe față de un standard internațional relevant continuă să existe.

ARTICOLUL 9.8

Cooperare în materie de reglementare

- (1) Părțile recunosc că există o gamă largă de mecanisme de cooperare în materie de reglementare care pot contribui la eliminarea sau evitarea creării de bariere tehnice în calea comerțului.
- (2) Fiecare parte poate propune celeilalte părți activități specifice de cooperare în materie de reglementare în domeniile vizate de prezentul capitol. Propunerile respective se transmit punctului de contact desemnat în temeiul articolului 9.11 și constau în:
 - (a) schimburi de informații privind abordările și practicile de reglementare;
 - (b) inițiative de aliniere în continuare a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității cu standardele internaționale relevante sau
 - (c) consiliere și asistență tehnică cu privire la termenele și condițiile stabilite de comun acord pentru îmbunătățirea practicilor legate de elaborarea, punerea în aplicare și revizuirea reglementărilor tehnice, a standardelor și a procedurilor de evaluare a conformității, precum și a metrologiei.

Cealaltă parte examinează propunerea cu atenție și răspunde într-un termen rezonabil.

- (3) Părțile încurajează cooperarea între organizațiile lor, publice sau private, responsabile cu standardizarea, evaluarea conformității, acreditarea și metrologia cu privire la chestiunile vizate de prezentul capitol.
- (4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca obligând oricare dintre părți:
- (a) să se abată de la procedurile interne de pregătire și adoptare a măsurilor de reglementare;
 - (b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică; sau
 - (c) să obțină un anumit rezultat în materie de reglementare.

ARTICOLUL 9.9

Marcare și etichetare

- (1) În sensul prezentului articol și în conformitate cu alineatul (1) din anexa 1 la Acordul BTC, o reglementare tehnică poate include sau se poate referi exclusiv la cerințele privind marcarea și etichetarea aplicate unui produs, unui proces sau unei metode de producție.

- (2) Părțile reafirmă că reglementările lor tehnice care includ sau se referă exclusiv la marcare sau etichetare sunt conforme cu articolul 2 din Acordul BTC.
- (3) În cazul în care una dintre părți impune marcarea sau etichetarea obligatorie a produselor, partea respectivă:
- (a) depune eforturi pentru a solicita numai informații care sunt relevante pentru consumatorii sau utilizatorii produsului ori pentru indicarea conformității produsului cu cerințele tehnice obligatorii;
 - (b) nu impune aprobarea, înregistrarea sau certificarea prealabilă a etichetelor sau a marcajelor produselor ori plata vreunei taxe ca o condiție prealabilă pentru introducerea pe piața sa a unor produse care respectă, de altfel, cerințele sale tehnice obligatorii, cu excepția cazului în care acest lucru este necesar având în vedere riscul pe care îl prezintă produsele pentru viața sau sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, pentru mediu sau pentru securitatea națională;
 - (c) în cazul în care partea impune utilizarea unui număr unic de identificare de către operatorii economici, emite numărul respectiv operatorilor economici ai celeilalte părți, fără întârzieri nejustificate și în mod nediscriminatoriu;
 - (d) cu condiția ca elementele enumerate mai jos să nu inducă în eroare, să nu fie contradictorii sau să nu genereze confuzie în legătură cu informațiile solicitate în partea care importă mărfurile, partea permite:
 - (i) informații furnizate în alte limbi, pe lângă limba obligatorie pe teritoriul părții care importă mărfurile;

- (ii) nomenclaturi, pictograme, simboluri sau grafică acceptate la nivel internațional; și
 - (iii) informații suplimentare, pe lângă cele obligatorii pe teritoriul părții care importă mărfurile;
- (e) acceptă ca etichetarea, inclusiv etichetarea suplimentară și corecturile aduse etichetării, să aibă loc după import, dar înainte de a oferi produsul spre vânzare, ca alternativă la etichetarea la locul de origine, cu excepția cazului în care o astfel de etichetare trebuie efectuată la locul de origine din motive de sănătate sau siguranță publică sau ca urmare a unei cerințe legate de o indicație geografică a părții exportatoare, și
- (f) depune eforturi pentru a accepta etichete nepermanente sau detașabile sau includerea de informații relevante pentru marcarea sau etichetarea în documentația de însoțire, mai degrabă decât pe etichete atașate fizic pe produs, cu excepția cazului în care o astfel de etichetare este necesară din motive de sănătate sau siguranță publică.

ARTICOLUL 9.10

Schimb de informații și discuții

- (1) O parte poate solicita celeilalte părți să furnizeze informații cu privire la orice aspect vizat de prezentul capitol. Cealaltă parte furnizează informațiile respective într-un termen rezonabil.

(2) O parte poate solicita celeilalte părți să discute despre orice preocupare care apare în legătură cu prezentul capitol, inclusiv despre orice proiect sau propunere de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității a celeilalte părți, dacă consideră că respectiva reglementare tehnică sau procedură de evaluare a conformității ar putea avea un efect negativ semnificativ asupra comerțului dintre părți. Cererea se formulează în scris și precizează:

- (a) preocuparea în cauză;
- (b) dispozițiile prezentului capitol la care se referă preocuparea și
- (c) motivele cererii, inclusiv o descriere a preocupării părții solicitante.

(3) Pentru mai multă certitudine, o parte poate solicita, de asemenea, celeilalte părți să discute despre orice preocupare care apare în legătură cu prezentul capitol cu privire la reglementările tehnice sau procedurile de evaluare a conformității ale administrațiilor regionale sau locale, după caz, la nivelul direct inferior celui al administrației centrale și care ar putea avea un efect semnificativ asupra comerțului.

(4) Părțile discută despre preocuparea în cauză în termen de 60 de zile de la data solicitării, în persoană sau prin videoconferință ori teleconferință, și depun eforturi pentru a soluționa problema în cel mai scurt timp. În cazul în care partea solicitantă consideră că preocuparea este urgentă, aceasta poate solicita ca discuțiile să aibă loc într-un termen mai scurt. Partea solicitată examinează această cerere într-un spirit pozitiv. Părțile depun toate eforturile pentru a ajunge la o soluție reciproc avantajoasă privind chestiunea.

- (5) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, discuțiile și orice informații schimbate în cursul discuțiilor nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor părților în temeiul prezentului acord, al Acordului OMC sau al oricărui alt acord la care au aderat ambele părți.
- (6) Cererile de informații sau discuții se transmit prin intermediul punctului de contact desemnat în temeiul articolului 9.11.

ARTICOLUL 9.11

Puncte de contact

- (1) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea cooperării și a coordonării, în temeiul prezentului capitol, și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificări ale respectivelor date de contact.
- (2) Punctele de contact colaborează pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol și cooperarea dintre părți cu privire la toate aspectele legate de BTC. Punctele de contact răspund în special de:
- (a) organizarea schimbului de informații și a discuțiilor menționate la articolul 9.10 alineatul (6);

- (b) examinarea promptă a oricărei chestiuni puse în discuție de către cealaltă parte în legătură cu elaborarea, adoptarea, aplicarea sau asigurarea respectării standardelor, a reglementărilor tehnice sau a procedurilor de evaluare a conformității;
- (c) organizarea de discuții, la cererea unei părți, cu privire la orice chestiune care decurge din prezentul capitol;
- (d) schimbul de informații în cadrul forurilor neguvernamentale, regionale și multilaterale privind evoluțiile în materie de standarde, reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității și
- (e) facilitarea identificării posibilelor nevoi de asistență tehnică.

ARTICOLUL 9.12

Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului

Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului instituit în temeiul articolului 1.10 (Subcomitete și alte organisme instituite în temeiul părții III a prezentului acord):

- (a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol;
- (b) consolidează cooperarea cu privire la elaborarea și îmbunătățirea standardelor, a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității;

- (c) stabilește domenii prioritare de interes reciproc pentru activitățile viitoare din cadrul prezentului capitol și ia în considerare propuneri de noi inițiative;
- (d) monitorizează și discută evoluțiile din cadrul Acordului BTC și
- (e) întreprinde orice alte acțiuni despre care părțile consideră că le vor sprijini în punerea în aplicare a prezentului capitol și a Acordului BTC.

CAPITOLUL 10

INVESTIȚII

SECȚIUNEA A

Dispoziții generale

ARTICOLUL 10.1

Definiții

- (1) În sensul prezentului capitol:
 - (a) „investiție reglementată” înseamnă o investiție care este deținută sau controlată, direct sau indirect, de un investitor al unei părți pe teritoriul celeilalte părți, efectuată în conformitate cu legislația aplicabilă și care există la data intrării în vigoare a prezentului acord sau care este stabilită ulterior;
 - (b) „activitate economică” înseamnă o activitate cu caracter industrial, comercial sau profesional sau o activitate artizanală, inclusiv furnizarea de servicii, cu excepția activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale;

- (c) „întreprindere” înseamnă o întreprindere astfel cum este definită la articolul 1.3 (Definiții cu aplicabilitate generală) sau o sucursală ori o reprezentanță a acesteia²⁸;
- (d) „întreprindere a Uniunii Europene” sau „întreprindere a Mexicului” înseamnă o întreprindere înființată în conformitate cu legislația Uniunii Europene sau a statelor sale membre ori cu legislația Mexicului și implicată în operațiuni comerciale substanțiale²⁹ pe teritoriul Uniunii Europene sau, respectiv, pe teritoriul Mexicului³⁰;

companiile maritime stabilite în afara Uniunii Europene sau în afara Mexicului și controlate de resortisanți ai unui stat membru al Uniunii Europene sau, respectiv, ai Mexicului beneficiază, de asemenea, de dispozițiile prezentului capitol, cu excepția secțiunilor C (Protecția investițiilor) și D (Soluționarea litigiilor legate de investiții), în cazul în care navele lor sunt înregistrate în conformitate cu legislația unui stat membru al Uniunii Europene sau a Mexicului, după caz, și arborează pavilionul respectivului stat membru al Uniunii Europene sau al Mexicului;

²⁸ În cazul Mexicului, o reprezentanță nu este considerată întreprindere, cu excepția cazului în care este înființată ca sucursală.

²⁹ În concordanță cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), Uniunea Europeană consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru al Uniunii Europene, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „operațiuni comerciale substanțiale”.

³⁰ Pentru mai multă certitudine, o sucursală sau o reprezentanță a unei întreprinderi dintr-o țară terță nu este considerată a fi o întreprindere a Uniunii Europene sau o întreprindere a Mexicului.

- (e) „stabilire” înseamnă înființarea, inclusiv achiziționarea³¹ unei întreprinderi în Uniunea Europeană sau în Mexic;
- (f) „investitor al unei părți” înseamnă o parte, o persoană fizică sau o întreprindere a unei părți, alta decât o sucursală sau o reprezentanță, care intenționează să efectueze, efectuează sau a efectuat deja o investiție pe teritoriul celeilalte părți;
- (g) „investitor al unei țări terțe” înseamnă un investitor care intenționează să efectueze, efectuează sau a efectuat o investiție pe teritoriul unei părți și care nu este un investitor al unei părți;
- (h) „exploatare” înseamnă conducerea, gestionarea, menținerea, utilizarea, beneficierea, vânzarea sau o altă formă de cedare a unei investiții;
- (i) „venituri” înseamnă sumele generate de o investiție și includ în special, deși nu exclusiv, profiturile, dobânzile, dividendele, câștigurile de capital, redevențele, plățile legate de drepturile de proprietate intelectuală, plățile în natură, comisioanele de gestiune și alte comisioane care decurg din investiția respectivă³².

³¹ Termenul „achiziționare” include participarea la capitalul unei întreprinderi în vederea stabilirii sau menținerii unor legături economice durabile.

³² Pentru mai multă certitudine, veniturile care sunt reinvestite trebuie tratate ca investiții atât timp cât respectă definiția investiției din cadrul prezentului articol.

(2) În sensul prezentului capitol, „investiție” înseamnă toate tipurile de active care sunt deținute sau controlate, direct sau indirect, de un investitor, care sunt dobândite în așteptarea unui avantaj economic sau a altor scopuri comerciale ori sunt utilizate în aceste scopuri și care prezintă caracteristicile unei investiții, inclusiv o anumită durată, angajarea de capital sau de alte resurse, așteptarea obținerii unui câștig sau a unui profit ori asumarea riscurilor. Formele pe care le poate lua o investiție includ:

- (a) o întreprindere;
- (b) părți sociale, acțiuni și alte forme de participare la capital în cadrul unei întreprinderi;
- (c) obligațiuni, obligațiuni negarantate, împrumuturi și alte instrumente de datorie ale unei întreprinderi³³;
- (d) dobânzi care decurg din:
 - (i) concesiuni, licențe, autorizații, permise și alte drepturi similare conferite în temeiul dreptului intern;

³³ Unele forme de datorii, cum ar fi obligațiunile, împrumuturile, obligațiunile negarantate și obligațiunile pe termen lung, sunt mai susceptibile de a avea caracteristicile unei investiții, în timp ce pentru alte forme de datorii sunt mai puțin susceptibile de a avea astfel de caracteristici.

- (ii) contracte la cheie, de construcție, de management, de producție, de concesiune sau de finanțare participativă cu participare la profit și alte contracte similare;
- (e) drepturi de proprietate intelectuală;
- (f) alte bunuri corporale sau necorporale, mobile sau imobile, bunuri și drepturi de proprietate conexe, cum ar fi închirierile, drepturile de retenție și gajurile³⁴; ori
- (g) creanțe asupra unor sume de bani care implică tipul de dobânzi prevăzut la literele (a)-(f), cu excepția creanțelor asupra unor sume de bani care decurg exclusiv din:
 - (i) contracte comerciale pentru vânzarea de mărfuri sau servicii de către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul unei părți către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul celeilalte părți sau

³⁴ Pentru mai multă certitudine, cota de piață, accesul pe piață, câștigurile preconizate și oportunitățile de a obține profit nu sunt, în sine, investiții.

- (ii) acordarea unui credit în legătură cu o tranzacție comercială, cum ar fi finanțarea comerțului, cu excepția împrumuturilor în temeiul literei (c).

Termenul „investiție” nu include un ordin sau o hotărâre pronunțată în cadrul unei acțiuni judiciare sau administrative.

O modificare a formei în care sunt investite sau reinvestite activele nu le afectează caracterul de investiții, cu condiția ca forma pe care o ia o investiție sau reinvestiție să își mențină conformitatea cu definiția investiției.

ARTICOLUL 10.2

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de³⁵:
 - (a) administrațiile sau autoritățile centrale, regionale sau locale ale părții respective și
 - (b) orice persoană, inclusiv o întreprindere de stat sau orice alt organism neguvernamental, în exercitarea competențelor delegate de administrațiile sau autoritățile centrale, regionale sau locale.

³⁵ Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol se referă la măsurile luate de entitățile enumerate la literele (a) și (b) care sunt adoptate sau menținute direct sau indirect prin instruirea, conducerea sau controlul altor entități cu privire la măsurile respective.

(2) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor luate de una dintre părți dacă acestea sunt reglementate de capitolul 18 (Servicii financiare).

ARTICOLUL 10.3

Dreptul de reglementare

Părțile își afirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi sănătatea publică, serviciile sociale, educația publică, siguranța, mediul, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor, promovarea și protejarea diversității culturale sau concurența.

ARTICOLUL 10.4

Relația cu alte capitole

(1) În cazul în care apare o neconcordanță între prezentul capitol și capitolul 18 (Servicii financiare), capitolul 18 prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.

(2) O cerință a unei părți ca un furnizor de servicii al celeilalte părți să constituie o obligațiune sau o altă formă de garanție financiară, ca o condiție pentru furnizarea transfrontalieră a unui serviciu, nu este suficientă pentru ca prezentul capitol să se aplice măsurilor adoptate sau menținute de partea respectivă cu privire la respectiva furnizare a serviciului. Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de partea respectivă cu privire la obligațiunea sau garanția financiară constituită, în cazul în care o astfel de obligațiune sau garanție financiară este o investiție reglementată.

SECȚIUNEA B

Liberalizarea investițiilor

ARTICOLUL 10.5

Domeniu de aplicare

- (1) Prezenta secțiune se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte care au un impact asupra stabilirii unei întreprinderi sau a exploatării unei investiții de către un investitor al celeilalte părți pe teritoriul său.
- (2) Prezenta secțiune nu se aplică:
- (a) activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale pe teritoriul părții respective;

- (b) achiziției publice a unui bun sau a unui serviciu achiziționat în scopuri guvernamentale, și nu în vederea revânzării comerciale sau a utilizării pentru producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu destinat vânzării comerciale, indiferent dacă achiziția respectivă este o „achiziție reglementată” în sensul articolului 21.1 (Definiții);
- (c) serviciilor audiovizuale;
- (d) cabotajului maritim național³⁶;
- (e) serviciilor aeriene sau serviciilor conexe în sprijinul serviciilor aeriene³⁷, altele decât următoarele:
 - (i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;

³⁶ În cazul Uniunii Europene, fără a se aduce atingere domeniului de activități care pot fi considerate cabotaj în temeiul legislației naționale relevante, cabotajul maritim național include, în temeiul prezentului capitol, transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct dintr-un stat membru al Uniunii Europene și un alt port sau punct din același stat membru al Uniunii Europene, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat într-un stat membru al Uniunii Europene. În cazul Mexicului, cabotajul maritim național în temeiul prezentului capitol include navigația pe care o efectuează orice navă pe mare, între porturi sau localități situate în zonele maritime mexicane și pe țărmurile mexicane.

³⁷ Pentru mai multă certitudine, „serviciile aeriene sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene” includ, de asemenea, următoarele servicii: închirierea de aeronave cu echipaj, serviciile de exploatare a aeroporturilor și serviciile furnizate folosind o aeronavă al cărei scop principal nu este transportul de mărfuri sau pasageri – cum ar fi zboruri de stingere a incendiilor, pregătire pentru zbor, turism, stropirea culturilor, cartografie aeriană, topografie aeriană, fotografiere, salturi cu parașuta, remorcarea planoarelor, transport cu elicopterul pentru exploatare forestiere și construcții și alte servicii aeriene agricole, industriale și de inspecție.

(ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;

(iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare; și

(iv) serviciile de handling la sol.

(3) Articolele 10.6-10.8 nu se aplică subvențiilor³⁸ sau granturilor acordate de o parte, inclusiv împrumuturilor, garanțiilor și asigurărilor care beneficiază de sprijin guvernamental.

(4) Articolele 10.6-10.10 nu se aplică serviciilor noi prevăzute în anexa VII (Înțelegerea asupra noilor servicii neclasificate în Clasificarea centrală provizorie a produselor a Organizației Națiunilor Unite 1991).

(5) Fără a se aduce atingere articolului 10.54, prezentul capitol nu este obligatoriu pentru o parte în ceea ce privește un act sau un fapt care a avut loc sau o situație care a încetat să existe înainte de data intrării în vigoare a prezentului acord.

³⁸ Pentru mai multă certitudine, subvențiile sunt reglementate de capitolul 24 (Subvenții).

ARTICOLUL 10.6

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, în ceea ce privește accesul pe piață prin stabilirea sau exploatarea de către investitori ai celeilalte părți sau de către întreprinderi care constituie investiții reglementate, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni teritoriale, o măsură³⁹ care:

- (a) limitează numărul de întreprinderi care pot desfășura o anumită activitate economică, sub formă de contingente numerice, monopoluri sau drepturi exclusive ori sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (b) limitează valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor, sub forma contingentelor numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (c) limitează numărul total de operațiuni sau cantitatea totală a producției, exprimate în unități numerice determinate, sub forma contingentelor sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

³⁹ Alineatul (2) literele (a), (b) și (c) nu se referă la măsurile adoptate sau menținute pentru a limita producția unui produs agricol sau pescăresc.

- (d) restricționează sau impune anumite tipuri de entitate juridică sau de întreprindere comună prin care un investitor al celeilalte părți poate desfășura o activitate economică sau
- (e) limitează numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector sau pe care le poate angaja o întreprindere și care sunt necesare pentru și direct legate de desfășurarea unei activități economice, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 10.7

Tratamentul național

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor acestora care constituie investiții reglementate un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor investitori și întreprinderilor acestora, în ceea ce privește stabilirea pe teritoriul său.
- (2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și investițiilor reglementate ale acestora un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor investitori și investițiilor acestora, în ceea ce privește exploatarea pe teritoriul său.

(3) Tratatamentul care trebuie acordat de o parte în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă, în ceea ce privește o administrație de nivel regional din Mexic, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către acel nivel regional al administrației pentru investitorii Mexicului și pentru investițiile acestora pe teritoriul administrației regionale în cauză.

(4) Tratatamentul care trebuie acordat de o parte în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă, în ceea ce privește o administrație a unui stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația respectivă investitorilor proprii și investițiilor acestora pe teritoriul său.

ARTICOLUL 10.8

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor acestora care constituie investiții reglementate un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, investitorilor și întreprinderilor unei țări terțe în ceea ce privește stabilirea pe teritoriul său.

(2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și investițiilor reglementate ale acestora un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, investitorilor și investițiilor unei țări terțe în ceea ce privește exploatarea investițiilor pe teritoriul său.

(3) Alineatele (1) și (2) nu se interpretează ca obligând una dintre părți să acorde investitorilor celeilalte părți avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi în vederea desfășurării unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

(4) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la prezentul articol nu include tratamentul acordat investitorilor dintr-o țară terță și investițiilor acestora prin dispoziții privind soluționarea litigiilor legate de investiții prevăzute în prezentul acord sau în alte acorduri internaționale încheiate între una dintre părți și o țară terță. Dispozițiile de fond din alte acorduri internaționale nu constituie în sine „tratament” conform alineatelor (1) și (2) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol. Măsurile aplicate în temeiul acestor dispoziții pot constitui un tratament în temeiul prezentului articol.

ARTICOLUL 10.9

Cerințe privind performanța

(1) În legătură cu stabilirea unei întreprinderi sau cu exploatarea unei investiții a unui investitor al unei părți sau al unei țări terțe pe teritoriul unei părți, partea respectivă nu impune, nu aplică nicio cerință sau angajament⁴⁰:

(a) de a exporta un anumit nivel sau procent de bunuri sau servicii;

⁴⁰ Pentru mai multă certitudine, o condiție care prevede primirea sau continuarea primirii unui avantaj menționat la alineatul (2) nu constituie o cerință sau un angajament în sensul alineatului (1).

- (b) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
- (c) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;
- (d) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu investiția respectivă;
- (e) de a restricționa vânzările pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care investiția respectivă le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută;
- (f) de a oferi acces sau a transfera o anumită tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe protejate către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul său;
- (g) de a furniza în mod exclusiv de pe teritoriul părții respective către o anumită piață regională sau către piața mondială bunuri sau servicii produse de investiția în cauză;
- (h) de a amplasa sediul investitorului respectiv pentru o anumită piață regională sau pentru piața mondială pe teritoriul său sau
- (k) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.

(2) Părțile nu condiționează primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea unei întreprinderi sau cu exploatarea unei investiții a unui investitor al unei părți sau al unei țări terțe pe teritoriul său, de respectarea vreunei cerințe:

- (a) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
- (b) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său sau de a achiziționa bunuri de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;
- (c) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu investiția respectivă;
- (d) de a restricționa vânzările pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care investiția respectivă le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută; sau
- (e) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.

(3) Nicio dispoziție a alineatului (2) nu se interpretează ca împiedicând o parte să condiționeze primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu o investiție a unui investitor al unei părți sau al unei țări terțe, de respectarea unei cerințe de a amplasa producția, de a furniza un serviciu, de a forma sau angaja lucrători, de a construi sau de a extinde anumite instalații ori de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare pe teritoriul său.

- (4) Alineatul (1) litera (f) nu se aplică dacă:
- (a) cerința este impusă sau executarea angajamentului este cerută de o instanță, un tribunal administrativ sau o autoritate de concurență pentru a remedia o practică determinată în urma unui proces judiciar sau administrativ a fi o încălcare a legislației concurenței a părții respective sau
 - (b) o parte autorizează utilizarea unui drept de proprietate intelectuală în conformitate cu articolele 31 și 31a din Acordul TRIPS sau măsuri care impun divulgarea unor informații proprietate care intră sub incidența articolului 39 din Acordul TRIPS și sunt conforme cu acesta.
- (5) Alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și alineatul 2 literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor de calificare pentru bunuri sau servicii în ceea ce privește participarea la promovarea exportului și programele de ajutor extern.
- (6) Alineatul (2) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor impuse de o parte importatoare cu privire la conținutul bunurilor necesar pentru a beneficia de tarife preferențiale sau de contingente preferențiale.
- (7) Pentru mai multă certitudine, alineatele (1) și (2) nu se aplică niciunui alt angajament sau cerință decât cele prevăzute la alineatele respective.

(8) Prezentul articol nu împiedică punerea în aplicare a niciunui angajament sau cerință între părți private, altele decât părțile, în cazul în care o parte nu a impus sau nu a solicitat angajamentul sau cerința respectivă.

(9) Prezentul articol nu aduce atingere angajamentelor asumate de o parte în temeiul Acordului OMC.

ARTICOLUL 10.10

Membrii echipei de conducere și consiliul de administrație

(1) O parte nu impune obligația ca o întreprindere de pe teritoriul său care constituie o investiție reglementată să numească în funcții de conducere persoane fizice de o anumită cetățenie.

(2) Niciuna dintre părți nu impune obligația ca o întreprindere, care este o investiție reglementată, a celeilalte părți să aibă un consiliu de administrație compus din resortisanți sau rezidenți de pe teritoriul său sau dintr-o combinație a acestora.

ARTICOLUL 10.11

Cerințe formale

Fără a se aduce atingere articolelor 10.7 și 10.8, o parte poate solicita unui investitor al celeilalte părți sau investiției reglementate a acestuia să furnizeze informații de rutină în ceea ce privește investiția respectivă, exclusiv în scopuri informative sau statistice. Partea respectivă protejează informațiile confidențiale împotriva oricărei divulgări care ar aduce prejudicii poziției competitive a investitorului sau investiției reglementate. Nicio dispoziție a prezentului alineat nu se interpretează ca împiedicând una dintre părți să obțină sau să dezvăluie în alt mod informații referitoare la aplicarea echitabilă și cu bună-credință a legislației proprii.

ARTICOLUL 10.12

Măsuri neconforme și excepții

- (1) Articolele 10.7-10.10 nu se aplică:
 - (a) unei măsuri neconforme existente care este menținută de o parte la nivelul:
 - (i) Uniunii Europene, astfel cum figurează în lista sa din anexa I (Rezerve privind măsurile existente);

- (ii) unei administrații centrale, astfel cum este prevăzută de partea respectivă în lista sa din anexa I (Rezerve privind măsurile existente);
 - (iii) unei administrații regionale, astfel cum este prevăzută de partea respectivă în lista sa din anexa I (Rezerve privind măsurile existente); sau
 - (iv) unei administrații locale;
- (b) continuării sau reînnoirii cu promptitudine a unei măsuri neconforme menționate la litera (a) sau
- (c) unei modificări a unei măsuri neconforme menționate la litera (a), în cazul în care modificarea nu reduce conformitatea măsurii, în forma existentă imediat înainte de modificare, cu articolele 10.7-10.10.
- (2) Articolele 10.7-10.10 nu se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în lista sa din anexa II (Rezerve privind măsurile viitoare).
- (3) În temeiul unei măsuri adoptate după data intrării în vigoare a prezentului acord și care face obiectul listei sale din anexa II (Rezerve privind măsurile viitoare), niciuna dintre părți nu solicită, direct sau indirect, unui investitor al celeilalte părți, pe motive de cetățenie, să vândă sau să cedeze în alt mod o investiție existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.

- (4) Articolul 10.6 nu se aplică unei măsuri pe care o parte o adoptă sau o menține în ceea ce privește sectoarele sau subsectoarele angajate, prevăzute în lista sa din anexa III (Angajamente privind accesul pe piață).
- (5) Articolele 10.7 și 10.8 nu se aplică niciunei măsuri care constituie o excepție, o scutire sau o derogare de la articolul 3 sau 4 din Acordul TRIPS, astfel cum se prevede la articolele 3-5 din acordul respectiv.
- (6) Fără a se aduce atingere alineatelor (1)-(5), în termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, Mexicul poate transmite Uniunii Europene un proiect de decizie a Consiliului mixt de modificare a anexelor I (Rezerve privind măsurile existente), II (Rezerve privind măsurile viitoare) și III (Angajamente și limitări specifice privind accesul pe piață):
- (a) în apendicele I-B-2 (Lista Mexicului. Rezerve aplicabile la nivel subcentral) la anexa I (Rezerve privind măsurile existente) și apendicele III-B-2 (Lista Mexicului. Limitări aplicabile la nivel subcentral) la anexa III (Angajamente și limitări specifice privind accesul pe piață), orice măsuri neconforme existente menținute la nivelul subfederal al administrației și

- (b) în apendicele I-B-1 (Lista Mexicului. Rezerve aplicabile la nivel central) la anexa I (Rezerve privind măsurile existente) și apendicele II-B (Lista Mexicului. Rezerve aplicabile la nivel central) la anexa II (Rezerve privind măsurile viitoare), cerințele sale de performanță.

Uniunea Europeană examinează proiectul respectiv în termen de trei luni și se consultă cu Mexicul cu privire la orice aspecte conexe. După consultare, Consiliul mixt adoptă modificările anexelor menționate la prezentul alineat. Anexele modificate se aplică de la data adoptării modificărilor.

SECȚIUNEA C

Protecția investițiilor

ARTICOLUL 10.13

Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune se aplică oricărei măsuri adoptate sau menținute de o parte care are un impact asupra:

- (a) investițiilor reglementate sau

- (b) investitorilor unei părți în ceea ce privește o investiție reglementată.

ARTICOLUL 10.14

Investiții și obiective și măsuri de reglementare

- (1) Dispozițiile prezentei secțiuni nu se interpretează ca un angajament al unei părți de a nu aduce modificări cadrului juridic și de reglementare aplicabil pe teritoriul său, inclusiv într-un mod care ar putea avea un impact asupra exploatării investițiilor reglementate sau a așteptărilor investitorului referitoare la profituri.
- (2) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentei secțiuni nu se interpretează ca împiedicând o parte să întrerupă acordarea unei subvenții⁴¹ sau să solicite rambursarea ei în cazul în care această acțiune a fost dispusă de o instanță competentă, de un tribunal administrativ sau de o altă autoritate competentă, sau ca impunând părții respective obligația de a despăgubi investitorul în consecință.

⁴¹ În cazul Uniunii Europene, termenul „subvenție” include orice ajutor acordat de un stat membru al Uniunii Europene sau prin intermediul resurselor de stat ale unui stat membru care denaturează sau riscă să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri și are un impact asupra schimburilor comerciale dintre statele membre ale Uniunii Europene.

- (3) Pentru mai multă certitudine, decizia unei părți de a nu acorda, reînnoi sau menține o subvenție sau un grant nu constituie o încălcare a prezentei secțiuni dacă decizia respectivă se ia:
- (a) în absența unui angajament specific în temeiul legii sau a unui contract de a emite, reînnoi sau menține subvenția sau grantul în cauză;
 - (b) în conformitate cu clauzele sau condițiile pentru acordarea, reînnoirea sau menținerea subvenției sau a grantului sau
 - (c) în conformitate cu alineatul (2).

ARTICOLUL 10.15

Tratamentul investitorilor și al investițiilor reglementate

- (1) Fiecare parte acordă pe teritoriul său investițiilor reglementate ale celeilalte părți și investitorilor, în ceea ce privește investițiile reglementate ale acestora, un tratament corect și echitabil, precum și protecție și securitate depline, în conformitate cu alineatele următoare.

(2) O parte încalcă obligația de tratament corect și echitabil menționată la alineatul (1) dacă o măsură sau o serie de măsuri constituie⁴²:

- (a) denegarea de dreptate în cadrul procedurilor penale, civile sau administrative;
- (b) o încălcare fundamentală a garanțiilor procedurale;
- (c) un caracter arbitrar evident, inclusiv discriminare specifică din motive vădit abuzive, cum ar fi sexul, rasa sau convingerile religioase;

⁴² Pentru mai multă certitudine, pentru a determina dacă o măsură sau o serie de măsuri constituie o încălcare a tratamentului corect și echitabil, tribunalul ia în considerare, printre altele, următoarele:

- (a) în ceea ce privește alineatul (2) literele (a) și (b), dacă măsura sau seria de măsuri implică abateri grave care aduc atingere competenței judiciare; simplul fapt că a fost respinsă sau a eșuat în alt mod contestarea de către un investitor a măsurii atacate în cadrul unei proceduri interne nu constituie în sine o denegare de dreptate în sensul alineatului (2) litera (a);
- (b) în ceea ce privește alineatul (2) litera (c), dacă măsura sau seria de măsuri nu a fost în mod vădit întemeiată pe argumente sau fapte sau dacă a fost în mod vădit întemeiată pe motive nelegitime, cum ar fi prejudecata sau favorizarea unei părți; doar ilegalitatea sau doar aplicarea inconsecventă sau discutabilă a unei politici sau proceduri nu constituie, în sine, un caracter arbitrar evident în sensul alineatului (2) litera (c); în schimb, respingerea totală și nejustificată a unui act cu putere de lege ori a unei norme administrative, o măsură nejustificată sau un comportament care vizează în mod specific investitorul sau investiția reglementată a acestuia cu scopul de a cauza prejudicii pot constitui un caracter arbitrar evident în sensul alineatului (2) litera (c) și
- (c) în ceea ce privește alineatul (2) litera (d), dacă o parte a acționat *ultra vires* și dacă episoadele de presupusă hărțuire sau constrângere au fost repetate și susținute.

- (d) hărțuire, constrângere sau abuz de putere sau
 - (e) o încălcare a oricăror elemente suplimentare ale obligației de tratament corect și echitabil care au fost adoptate de părți în conformitate cu alineatul (7).
- (3) Se consideră că o parte încalcă obligația de protecție și securitate depline menționată la alineatul (1) dacă o măsură sau o serie de măsuri nu asigură securitatea fizică a investitorilor și a investițiilor reglementate ale acestora.
- (4) Atunci când evaluează o presupusă încălcare în temeiul prezentului articol, tribunalul poate lua în considerare dacă o parte a adresat o solicitare specifică unui investitor de a induce o investiție reglementată, care a creat o încredere legitimă și pe care investitorul s-a bazat în luarea deciziei de a efectua sau de a menține investiția reglementată, dar pe care partea și-a retras-o ulterior. Simplul fapt că o parte întreprinde sau nu întreprinde o acțiune care ar putea fi incompatibilă cu așteptările legitime ale unui investitor al unei părți nu constituie o încălcare a prezentului articol, chiar dacă investiția reglementată suferă pierderi sau prejudicii ca urmare a acțiunii sau a lipsei acesteia.
- (5) Determinarea existenței unei încălcări a unei alte dispoziții a prezentului acord sau a unui acord internațional separat nu stabilește, în sine, că a avut loc o încălcare a prezentului articol.

(6) Faptul că o măsură încalcă dreptul intern al unei părți nu constituie, în sine, o încălcare a prezentului articol. Pentru a constata dacă măsura încalcă prezentul articol, tribunalul ia în considerare dacă o parte a acționat în mod inconsecvent cu alineatele (1)-(4).

(7) La cererea uneia dintre părți, părțile reexaminează conținutul obligației de a asigura un tratament corect și echitabil. Subcomitetul pentru servicii și investiții, instituit în temeiul articolului 1.10 (Subcomitete și alte organisme instituite în temeiul părții III a prezentului acord) poate elabora analize în acest sens și le poate prezenta Comitetului mixt. Comitetul mixt analizează oportunitatea unei recomandări de modificare a acordului, în conformitate cu articolul 2.4 (Modificare) din partea IV a prezentului acord.

ARTICOLUL 10.16

Transferuri

(1) Fiecare parte permite ca toate transferurile legate de o investiție reglementată să fie efectuate în mod liber, fără restricții sau întârzieri, la intrarea și ieșirea de pe teritoriul său. Aceste transferuri includ:

(a) aporturi de capital, cum ar fi fondurile principale și suplimentare pentru menținerea, dezvoltarea sau majorarea investiției reglementate;

- (b) profituri, dividende, câștiguri de capital, dobânzi, plăți de redevențe, comisioane de administrare și alte venituri;
 - (c) venituri din vânzarea integrală sau parțială a investiției reglementate sau din lichidarea parțială sau totală a acesteia;
 - (d) plăți efectuate în cadrul unui contract încheiat de investitorul unei părți sau al unei investiții reglementate, inclusiv plățile efectuate în temeiul unui acord de împrumut;
 - (e) venituri și alte remunerații ale personalului angajat din străinătate care prestează activități legate de o investiție reglementată;
 - (f) plățile efectuate în temeiul articolelor 10.17 și 10.18; și
 - (g) plăți de daune-interese, în temeiul unei hotărâri pronunțate de tribunal în temeiul secțiunii D.
- (2) Fiecare parte permite ca veniturile în natură aferente unei investiții reglementate să fie realizate astfel cum au fost autorizate sau specificate într-un acord scris între partea respectivă și o investiție reglementată sau un investitor al celeilalte părți.

- (3) Fiecare parte permite transferurile legate de o investiție reglementată, care urmează să fie efectuate la cursul de schimb al pieței care prevalează pentru moneda respectivă la data transferului.
- (4) Fără a se aduce atingere alineatului (2), o parte poate restricționa transferurile de venituri în natură legate de o investiție reglementată în circumstanțe în care altfel ar putea restricționa aceste transferuri în temeiul prezentului acord.

ARTICOLUL 10.17

Compensarea pierderilor

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți, ale căror investiții reglementate suferă pierderi cauzate de un război sau un alt conflict armat, o revoluție, o stare de urgență națională, o insurecție, o revoltă sau orice alt eveniment similar, în ceea ce privește restituirea, despăgubirea, compensarea sau o altă formă de reparație, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor investitori sau investitorilor unei țări terțe, oricare dintre acestea este mai favorabil.

(2) Fără a se aduce atingere alineatului (1), investitorilor unei părți li se acordă o restituire sau o compensație adecvată și eficace dacă, în una dintre situațiile menționate la alineatul respectiv, suferă pierderi pe teritoriul celeilalte părți ca urmare:

- (a) a rechiziționării investiției reglementate sau a unei părți a acesteia de către forțele sau autoritățile sale sau
- (b) a distrugerii investiției lor reglementate sau a unei părți a acesteia de către forțele sau autoritățile sale, care nu a fost impusă de necesitatea situației.

(3) Plățile care rezultă din compensații, în conformitate cu alineatul (2), sunt liber convertibile și transferabile.

ARTICOLUL 10.18

Expropriere și compensare

(1) O parte nu expropriează sau nu naționalizează o investiție reglementată fie direct, fie indirect, prin intermediul unor măsuri cu un efect echivalent exproprierii sau naționalizării (denumite în continuare „expropriere”), cu excepția:

- (a) celor care deserveșc un scop public;

- (b) celor efectuate în mod nediscriminatoriu;
 - (c) celor efectuate în schimbul plății unei compensații prompte, adecvate și efective în conformitate cu alineatele (2)-(4) și
 - (d) celor care asigură respectarea garanțiilor procedurale.
- (2) Alineatul (1) se interpretează în conformitate cu anexa 10-A (Expropriere).
- (3) Compensația menționată la alineatul (1) trebuie:
- (a) se fie plătită fără întârziere;
 - (b) să fie echivalentă cu valoarea justă de piață a investiției expropriate în perioada imediat anterioară datei la care a avut loc exproprierea;
 - (c) să nu reflecte nicio modificare de valoare care are loc, deoarece exproprierea avută în vedere a devenit cunoscută anterior;
 - (d) să fie pe deplin realizabilă și liber transferabilă, fără întârziere, în țara desemnată de investitor și

- (e) să includă dobânda la o rată rezonabilă din punct de vedere comercial de la data exproprierii până la data plății.
- (4) Criteriile de evaluare includ valoarea bazată pe continuitatea activității, valoarea activelor, inclusiv valoarea fiscală declarată a activelor corporale, precum și alte criterii, după caz, pentru determinarea valorii de piață juste.
- (5) Compensația se plătește în moneda țării al cărei resortisant este investitorul sau într-o monedă liber convertibilă.
- (6) Prezentul articol nu se aplică eliberării licențelor obligatorii acordate în legătură cu drepturile de proprietate intelectuală, în conformitate cu Acordul TRIPS, sau revocării, limitării sau creării de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care această eliberare, revocare, limitare sau creare este conformă cu capitolul 25 (Proprietatea intelectuală) și cu Acordul TRIPS⁴³.

⁴³ Pentru mai multă certitudine, termenul „revocare” referitor la drepturile de proprietate intelectuală include anularea sau suprimarea acestor drepturi, iar termenul „limitare” referitor la drepturile de proprietate intelectuală include exceptări de la aceste drepturi.

ARTICOLUL 10.19

Subrogare

(1) În cazul în care o parte sau agenția desemnată de aceasta efectuează o plată în temeiul unei garanții, al unui contract de asigurare sau al unei alte forme de despăgubire pe care a încheiat-o în legătură cu o investiție reglementată, cealaltă parte recunoaște subrogarea sau transferul oricărui drept sau al oricărei creanțe a investitorului în temeiul prezentului capitol cu privire la investiția reglementată. Partea sau agenția desemnată de aceasta are dreptul, în temeiul subrogării, să își exercite drepturile și să execute creanțele investitorului respectiv. Dreptul sau creanța subrogat(ă) sau transferat(ă) nu trebuie să fie mai mare decât dreptul sau creanța inițial(ă) a(l) investitorului respectiv.

(2) În cazul în care o parte sau agenția desemnată de parte a efectuat o plată către investitorul său și a preluat drepturile și creanțele investitorului, investitorul respectiv, cu excepția cazului în care este autorizat să acționeze în numele părții sau al agenției desemnate de partea care efectuează plata, nu urmărește aceste drepturi și creanțe împotriva celeilalte părți.

SECȚIUNEA D

Soluționarea litigiilor legate de investiții

ARTICOLUL 10.20

Definiții

În sensul prezentei secțiuni:

- (1) „reclamant” înseamnă o persoană fizică sau o întreprindere a unei părți, alta decât o sucursală sau o reprezentanță, care a realizat o investiție reglementată și care intenționează să introducă sau a introdus o cerere în temeiul prezentei secțiuni, acționând:
 - (a) în nume propriu sau
 - (b) în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local pe care o deține sau o controlează⁴⁴;
- (2) „părțile la litigiu” înseamnă reclamantul și pârâtul;

⁴⁴ Pentru mai multă certitudine, se consideră că o cerere introdusă în temeiul literei (b) se referă la un litigiu dintre un stat contractant și un resortisant al unui alt stat contractant în sensul articolului 25 alineatul (1) din Convenția ICSID.

- (3) „parte la litigiu” înseamnă fie reclamantul, fie pârâtul;
- (4) „ICSID” înseamnă Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții instituit prin Convenția ICSID;
- (5) „Norme privind mecanismul suplimentar ICSID” înseamnă Normele privind Facilitatea suplimentară pentru administrarea procedurilor de către Secretariatul Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții;
- (6) „Convenția ICSID” înseamnă Convenția pentru soluționarea diferendelor cu privire la investiții dintre state și resortisanții altor state, încheiată la Washington la 18 martie 1965;
- (7) „întreprindere stabilită pe plan local” înseamnă o persoană juridică stabilită pe teritoriul unei părți și deținută sau controlată de un investitor al celeilalte părți;
- (8) „Convenția de la New York” înseamnă Convenția Organizației Națiunilor Unite pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiată la New York la 10 iunie 1958;
- (9) „parte care nu participă la litigiu” înseamnă fie Mexicul, dacă partea pârâtă este Uniunea Europeană sau un stat membru al Uniunii Europene, fie Uniunea Europeană, dacă partea pârâtă este Mexicul;

(10) „pârât” înseamnă Mexicul sau, în cazul Uniunii Europene, fie Uniunea Europeană, fie statul membru în cauză al Uniunii Europene, astfel cum este stabilit în temeiul articolului 10.24;

(11) „finanțare de către o terță parte” înseamnă orice finanțare asigurată de o persoană fizică sau juridică care nu este parte la litigiu, dar care încheie un acord cu una dintre părțile la litigiu cu scopul de a finanța parțial sau integral costul procedurilor în schimbul unei remunerații a cărei sumă este în funcție de rezultatul litigiului sau sub forma unei donații sau a unui grant;

(12) „Regulile de arbitraj UNCITRAL” înseamnă regulile de arbitraj ale Comisiei Organizației Națiunilor Unite pentru Dreptul Comercial Internațional, aprobate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 15 decembrie 1976 și revizuite în 2010.

ARTICOLUL 10.21

Domeniu de aplicare

- (1) Prezenta secțiune se aplică litigiilor dintre o parte și un reclamant al celeilalte părți care rezultă dintr-o presupusă încălcare a articolului 10.7 alineatul (2), a articolului 10.8 alineatul (2)⁴⁵ sau a secțiunii C și care se presupune că provoacă pierderi sau prejudicii reclamantului sau întreprinderii sale stabilite pe plan local.
- (2) Anexa 10-B (Datoria publică) se aplică cererilor legate de restructurarea datoriei unei părți.
- (3) Tribunalul și tribunalul de apel constituite în temeiul prezentei secțiuni nu soluționează cererile care nu intră în domeniul de aplicare al prezentei secțiuni.

⁴⁵ Pentru mai multă certitudine, în sensul prezentei secțiuni, părțile înțeleg că articolul 10.7 alineatul (2) și articolul 10.8 alineatul (2) nu reglementează achiziționarea unei întreprinderi în Uniunea Europeană sau în Mexic în vederea stabilirii sau menținerii unor legături economice durabile, inclusiv în cazul în care o astfel de achiziție se realizează printr-o participare la capital sau printr-o majorare a participației la capitalul unei întreprinderi.

ARTICOLUL 10.22

Consultări

- (1) În măsura în care este posibil, un litigiu este soluționat pe cale amiabilă. O astfel de soluționare poate fi convenită în orice moment, inclusiv după introducerea cererii în temeiul articolului 10.26.
- (2) Dacă părțile la litigiu nu convin o perioadă mai lungă, vor avea loc consultări în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii de consultări în temeiul alineatului (5).
- (3) Dacă părțile la litigiu nu convin altfel, locul de desfășurare a consultărilor este:
 - (a) Ciudad de Mexico, în cazul în care măsurile contestate sunt măsuri puse în aplicare de Mexic;
 - (b) Bruxelles, în cazul în care măsurile contestate includ o măsură pusă în aplicare de Uniunea Europeană; sau
 - (c) capitala statului membru al Uniunii Europene, în cazul în care măsurile contestate sunt exclusiv măsuri adoptate de statul membru respectiv.
- (4) Dacă părțile la litigiu sunt de acord, consultările pot avea loc prin videoconferință sau prin alte mijloace, după caz.

- (5) Reclamantul prezintă celeilalte părți o cerere de consultări în care precizează:
- (a) numele și adresa reclamantului și, în cazul în care cererea este introdusă în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local, numele, adresa și locul de stabilire sau de constituire, după caz, ale întreprinderii stabilite pe plan local;
 - (b) dispozițiile menționate la articolul 10.21 alineatul (1) despre care se presupune că au fost încălcate;
 - (c) temeiul juridic și factual al fiecărei cereri, inclusiv măsura sau măsurile despre care se presupune că încalcă dispozițiile menționate la articolul 10.21 alineatul (1);
 - (d) obiectul cererii și valoarea estimată a daunelor pretinse; și
 - (e) elemente de probă care să stabilească faptul că reclamantul este un investitor al celeilalte părți și că deține sau controlează investiția reglementată și, dacă acesta acționează în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local, că deține sau controlează întreprinderea stabilită pe plan local.

În cazul în care o cerere de consultări este introdusă de mai mulți reclamanți sau în numele mai multor întreprinderi stabilite pe plan local, informațiile de la literele (a) și (e) se transmit pentru fiecare reclamant sau pentru fiecare întreprindere stabilită pe plan local, după caz.

(6) Cerințele privind cererea de consultări prevăzute la alineatul (5) sunt îndeplinite cu o specificitate suficientă pentru a permite pârâtului să procedeze în mod eficient la consultări și să își pregătească apărarea.

(7) Cererea de consultări se introduce în termen de trei ani de la data la care reclamantul sau, după caz, întreprinderea stabilită pe plan local a aflat sau ar fi trebuit să afle pentru prima dată despre presupusa încălcare și despre faptul că reclamantul sau, după caz, întreprinderea stabilită pe plan local a suferit pierderi sau prejudicii ca urmare a presupusei încălcări.

(8) Fără a se aduce atingere alineatului (7), în cazul în care cererea de consultări se referă la o măsură sau mai multe măsuri ale Uniunii Europene sau ale unui stat membru al Uniunii Europene, iar termenul menționat la alineatul (7) a expirat în timp ce reclamantul sau, după caz, întreprinderea stabilită pe plan local derula proceduri referitoare la aceeași măsură sau aceleași măsuri în fața unui tribunal sau a unei instanțe judecătorești în temeiul legislației uneia dintre părți, cererea de consultări se introduce:

(a) în termen de doi ani de la data la care reclamantul sau, după caz, întreprinderea stabilită pe plan local încetează să deruleze o astfel de procedură în fața unui tribunal sau a unei instanțe în temeiul legislației unei părți; și

(b) în orice caz, în termen de cel mult 10 ani de la data la care reclamantul sau, după caz, întreprinderea stabilită pe plan local a acestuia a luat cunoștință sau ar fi trebuit să ia cunoștință pentru prima dată de măsura sau măsurile despre care se presupune că încalcă dispozițiile menționate la articolul 10.21 alineatul (1) și de pierderea sau prejudiciul despre care se presupune că a fost suferit(ă) ca urmare a acesteia (acestora).

(9) O cerere de consultări privind o presupusă încălcare de către Uniunea Europeană sau de către un stat membru al Uniunii Europene se trimite Uniunii Europene. În cazul în care reclamantul identifică în cererea sa de consultări o măsură sau mai multe măsuri ale unui stat membru al Uniunii Europene, aceasta este trimisă și statului membru în cauză.

(10) În cazul în care investitorul nu a introdus o cerere în temeiul articolului 10.26 în termen de 18 luni de la introducerea cererii de consultări, se consideră că investitorul și-a retras cererea de consultări și, după caz, comunicarea prin care solicită stabilirea pârâtului în temeiul articolului 10.24 și nu poate introduce o cerere în temeiul prezentei secțiuni cu privire la aceeași măsură sau aceleași măsuri. Acest termen poate fi prelungit cu acordul părților care participă la consultări.

ARTICOLUL 10.23

Mediere

(1) Părțile la litigiu pot conveni, în orice moment, să recurgă la mediere.

(2) Recurgerea la mediere nu aduce atingere poziției juridice sau drepturilor oricăreia dintre părțile la litigiu în temeiul prezentului capitol și este reglementată de normele convenite de părțile la litigiu, inclusiv, dacă sunt disponibile, de orice norme privind medierea adoptate de Consiliul mixt.

(3) Mediatorul este numit de comun acord de părțile la litigiu. De asemenea, părțile la litigiu pot solicita împreună președintelui tribunalului să numească mediatorul.

(4) Părțile la litigiu depun eforturi pentru a soluționa litigiul în termen de 60 de zile de la numirea mediatorului.

(5) În cazul în care părțile la litigiu sunt de acord să recurgă la mediere, termenele prevăzute la articolul 10.22 alineatele (7) și (8), la articolul 10.48 alineatul (7) și la articolul 10.49 alineatul (3) se suspendă de la data la care părțile la litigiu au convenit să recurgă la mediere până la data la care una dintre părțile la litigiu decide să încheie procedura de mediere. Decizia uneia dintre părțile la litigiu de a încheia procedura de mediere este transmisă prin intermediul unei comunicări în scris mediatorului și celeilalte părți la litigiu.

ARTICOLUL 10.24

Stabilirea pârâtului în litigiile cu Uniunea Europeană sau cu un stat membru al Uniunii Europene

(1) În cazul în care litigiul nu poate fi soluționat în termen de 90 de zile de la depunerea cererii de consultări, cererea se referă la o presupusă încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 10.21 alineatul (1) de către Uniunea Europeană sau de către un stat membru al Uniunii Europene, iar reclamantul intenționează să introducă o cerere în temeiul articolului 10.26, reclamantul transmite Uniunii Europene o comunicare prin care solicită stabilirea pârâtului.

- (2) Comunicarea menționată la alineatul (1) trebuie să identifice măsura sau măsurile cu privire la care reclamantul intenționează să introducă o cerere. În cazul în care este identificată o măsură a unui stat membru al Uniunii Europene, comunicarea este trimisă și statului membru în cauză.
- (3) După ce a luat o decizie, Uniunea Europeană informează reclamantul, în termen de 60 de zile de la primirea comunicării menționate la alineatul (1), cu privire la identitatea pârâtului, și anume dacă acesta este Uniunea Europeană sau un stat membru al Uniunii Europene.
- (4) În cazul în care reclamantul nu a fost informat cu privire la stabilirea pârâtului în termen de 60 de zile de la transmiterea comunicării menționate la alineatul (1), pârâtul este:
- (a) statul membru, dacă măsura sau măsurile identificate în comunicare sunt exclusiv măsuri ale unui stat membru al Uniunii Europene; sau
 - (b) Uniunea Europeană, dacă măsura sau măsurile identificate în comunicare includ măsuri ale Uniunii Europene.
- (5) Reclamantul poate introduce o cerere în temeiul articolului 10.26 pe baza deciziei privind stabilirea pârâtului în temeiul alineatului (3), iar dacă reclamantului nu i-a fost comunicată o astfel de decizie în termen de 60 de zile, în conformitate cu alineatul (4).

(6) În cazul în care pârâtul este Uniunea Europeană sau un stat membru al Uniunii Europene, în temeiul alineatului (3) sau (4), nici Uniunea Europeană, nici statul membru al Uniunii Europene nu pot să afirme inadmisibilitatea cererii sau lipsa de competență a tribunalului sau să se opună în alt mod cererii sau hotărârii pe motiv că pârâtul nu a fost stabilit în mod corespunzător în temeiul alineatului (3) sau identificat în mod corespunzător în conformitate cu alineatului (4).

(7) Tribunalul și tribunalul de apel sunt obligate să respecte decizia privind stabilirea pârâtului adoptată în temeiul alineatului (3), iar dacă reclamantului nu i-a fost comunicată o astfel de decizie în termen de 60 de zile, identificarea în conformitate cu alineatul (4).

(8) Nicio dispoziție a prezentului acord sau a normelor aplicabile de soluționare a litigiilor menționate la articolul 10.26 alineatul (2) nu împiedică schimbul tuturor informațiilor referitoare la un litigiu între Uniunea Europeană și statul membru în cauză.

ARTICOLUL 10.25

Cerințe procedurale și de altă natură pentru introducerea unei cereri către Tribunal

(1) Un reclamant poate introduce o cerere în temeiul articolului 10.26 numai în cazul în care reclamantul:

(a) transmite pârâtului, odată cu depunerea cererii, acordul său scris cu privire la soluționarea litigiului de către tribunal, în conformitate cu procedurile stabilite în prezenta secțiune;

- (b) permite trecerea unui interval de cel puțin 180 de zile de la data depunerii cererii de consultări și, dacă este cazul, a unui interval de cel puțin 90 de zile de la data depunerii comunicării prin care solicită stabilirea pârâtului;
- (c) a transmis o comunicare prin care solicită stabilirea pârâtului în conformitate cu articolul 10.24, dacă este cazul;
- (d) a îndeplinit cerințele referitoare la cererea de consultări;
- (e) identifică în cererea sa numai măsura sau măsurile despre care se presupune a constitui o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 10.21 alineatul (1) care au fost identificate în cererea sa de consultări;
- (f) retrage sau întrerupe orice procedură existentă în fața unui tribunal sau a unei instanțe în temeiul dreptului intern sau internațional cu privire la o măsură sau la măsuri presupuse a constitui o încălcare menționată în cererea sa;
- (g) renunță în scris la dreptul său de a iniția orice procedură în fața unui tribunal sau a unei instanțe în temeiul dreptului intern sau internațional cu privire la o măsură sau la măsuri presupuse a constitui o încălcare menționată în cererea sa și

(h) declară că nu va executa nicio hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni înainte ca aceasta să devină definitivă în temeiul articolului 10.48 alineatul (8) sau (9) ori al articolului 10.49 alineatul (2) și că nu va sesiza un tribunal sau o instanță națională sau internațională pentru a contesta o hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni sau pentru a cere reexaminarea, anularea sau revizuirea acesteia și nici nu va iniția o altă procedură similară.

(2) În cazul în care cererea introdusă în temeiul articolului 10.26 vizează pierderile sau prejudiciile suferite de o întreprindere stabilită pe plan local sau un interes într-o întreprindere stabilită pe plan local, pe care reclamantul o deține sau o controlează în mod direct sau indirect, cerințele de la prezentul articol alineatul (1) literele (f) și (g) se aplică atât reclamantului, cât și întreprinderii stabilite pe plan local. Cerința de a retrage sau de a întrerupe procedurile existente în temeiul prezentului articol alineatul (1) litera (f) se aplică, de asemenea:

- (a) dacă cererea este înaintată de un reclamant care acționează în nume propriu tuturor persoanelor care, direct sau indirect, au o participație în capitalurile proprii ale reclamantului sau sunt controlate de acesta și susțin că au suferit aceleași pierderi sau prejudicii⁴⁶ ca și reclamantul ori
- (b) dacă cererea este înaintată de un reclamant care acționează în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local tuturor persoanelor care, direct sau indirect, au o participație în capitalurile proprii sau sunt controlate de întreprinderea stabilită pe plan local și susțin că au suferit aceleași pierderi sau prejudicii ca și întreprinderea stabilită pe plan local.

⁴⁶ Pentru mai multă certitudine, aceeași pierdere sau același prejudiciu menționat(ă) la prezentul paragraf și la litera (b) înseamnă pierderea sau prejudiciul care rezultă din aceeași măsură sau aceleași măsuri și pe care persoana intenționează să le recupereze în aceeași calitate ca și reclamantul. De exemplu, dacă reclamantul acționează în calitate de acționar, această dispoziție ar viza și o persoană afiliată care urmărește, de asemenea, recuperarea în calitate de acționar.

(3) Cerințele de la alineatul (1) literele (f) și (g) și de la alineatul (2) nu se aplică în ceea ce privește o întreprindere stabilită pe plan local dacă pârâtul sau statul gazdă al reclamantului a privat reclamantul de controlul asupra întreprinderii stabilite pe plan local sau a împiedicat în alt mod întreprinderea stabilită pe plan local să îndeplinească cerințele respective.

(4) La cererea pârâtului, tribunalul își declină competența în cazul în care reclamantul sau, după caz, întreprinderea stabilită pe plan local nu îndeplinește oricare dintre cerințele prevăzute la alineatele (1) și (2).

(5) Renunțarea prevăzută la alineatul (1) litera (g) încetează să se aplice dacă cererea este respinsă pe motiv de nerespectare a cerințelor de cetățenie pentru depunerea unei cereri în temeiul prezentei secțiuni.

(6) În cazul în care pârâtul este Uniunea Europeană sau un stat membru al Uniunii Europene, alineatul (1) literele (f) și (g) nu împiedică reclamantul să solicite măsuri provizorii de protecție în fața tribunalelor sau a instanțelor judecătorești ale pârâtului. În cazul în care pârâtul este Mexicul, alineatul (1) literele (f) și (g) nu împiedică reclamantul să solicite măsuri provizorii de protecție sau să inițieze ori să continue o procedură în vederea obținerii unei ordonanțe președințiale, a unei hotărâri declarative sau a unei alte măsuri extraordinare, care nu implică plata de daune-interese, în fața oricăror tribunale sau instanțe judecătorești ale pârâtului.

(7) Pentru mai multă certitudine, un investitor nu poate introduce o cerere în temeiul prezentei secțiuni dacă investiția a fost efectuată prin falsificare, ascundere, corupție sau comportament fraudulos care constituie un abuz de procedură.

(8) Niciuna dintre părți nu poate introduce o cerere în temeiul prezentei secțiuni.

ARTICOLUL 10.26

Introducerea unei cereri la tribunal

(1) În cazul în care un litigiu nu a fost soluționat prin consultări, poate fi introdusă o cerere de către:

(a) un reclamant în nume propriu sau

(b) un reclamant în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local pe care o deține sau pe care o controlează direct sau indirect.

Pentru mai multă certitudine, o întreprindere stabilită pe plan local nu poate introduce o cerere împotriva părții în care este stabilită.

(2) Reclamantul introduce cererea în temeiul oricăreia dintre următoarele norme de soluționare a litigiilor:

(a) Convenția ICSID și Regulamentul de procedură al ICSID pentru procedurile de arbitraj;

(b) Normele privind mecanismul suplimentar ICSID în cazul în care nu se aplică condițiile prevăzute la litera (a) pentru introducerea unei cereri;

(c) Regulile de arbitraj UNCITRAL sau

(d) orice alte norme asupra cărora convin părțile la litigiu.

(3) În cazul în care reclamantul propune norme în temeiul alineatului (2) litera (d), pârâtul trebuie să răspundă în termen de 20 de zile de la primirea propunerii. În cazul în care părțile la litigiu nu au convenit asupra normelor respective în termen de 30 de zile de la primirea propunerii, investitorul poate introduce o cerere în temeiul normelor prevăzute la alineatul (2) litera (a), (b) sau (c).

(4) În cazul în care se introduce o cerere în temeiul alineatului (2) litera (b), (c) sau (d), părțile la litigiu pot conveni asupra locului de desfășurare a procedurii. În cazul în care părțile la litigiu nu reușesc să ajungă la un acord, formațiunea tribunalului care soluționează cererea stabilește locul în conformitate cu normele aplicabile de soluționare a litigiilor, cu condiția ca locul să fie situat pe teritoriul unui stat care este stat contractant al Convenției de la New York.

(5) Normele de soluționare a litigiilor aplicabile în conformitate cu alineatul (2) sunt cele în vigoare la data la care cererea este înaintată tribunalului în temeiul prezentei secțiuni, sub rezerva normelor specifice prevăzute în prezenta secțiune. Consiliul mixt poate adopta norme de completare a normelor aplicabile de soluționare a litigiilor, iar astfel de norme sunt obligatorii pentru tribunal și pentru tribunalul de apel.

(6) Se consideră că o cerere pentru soluționarea litigiilor este introdusă în temeiul prezentei secțiuni atunci când cererea sau notificarea de inițiere a procedurii este primită în conformitate cu normele aplicabile de soluționare a litigiilor.

(7) Fiecare parte comunică celeilalte părți locul în care un reclamant trebuie să transmită notificările și celelalte documente în temeiul prezentei secțiuni. Fiecare parte se asigură că informațiile respective sunt disponibile public.

ARTICOLUL 10.27

Proceduri paralele

Dacă o cerere este depusă în temeiul prezentei secțiuni și al capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) sau al unui alt acord internațional și dacă există un potențial de suprapunere a despăgubirilor sau cealaltă cerere internațională ar putea avea un impact semnificativ asupra soluționării cererii depuse în temeiul prezentei secțiuni, de îndată ce este posibil după audierea părților la litigiu, tribunalul suspendă judecata sau se asigură în alt mod că acțiunea introdusă în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) sau al unui alt acord internațional este luată în considerare în hotărârea, ordinul sau sentința sa.

ARTICOLUL 10.28

Acordul cu privire la soluționarea litigiului de către tribunal

(1) Pârâtul își dă acordul cu privire la soluționarea litigiului de către tribunal în conformitate cu procedurile prevăzute în prezenta secțiune.

(2) Acordul menționat la alineatul (1) și introducerea unei cereri la tribunal în temeiul prezentei secțiuni sunt considerate ca îndeplinind cerințele prevăzute în:

- (a) articolul 25 din Convenția ICSID și secțiunea C capitolul II din Normele privind mecanismul suplimentar ICSID în ceea ce privește acordul scris al părților la litigiu și
- (b) articolul II din Convenția de la New York, pentru un acord în scris.

ARTICOLUL 10.29

Finanțarea de către o terță parte

(1) O parte la litigiu care beneficiază de finanțare din partea unui terț comunică celeilalte părți la litigiu și formațiunii tribunalului care soluționează cererea sau, dacă nu se constituie respectiva formațiune, președintelui tribunalului, numele și adresa finanțatorului terț.

(2) Această comunicare se face la momentul depunerii cererii sau, dacă acordul de finanțare este încheiat ori donația sau grantul este acordat(ă) după depunerea cererii, de îndată ce este posibil după încheierea acordului de finanțare sau după acordarea donației sau a grantului.

ARTICOLUL 10.30

Tribunalul

- (1) Se constituie un tribunal pentru soluționarea cererilor introduse în temeiul articolului 10.26.
- (2) La intrarea în vigoare a prezentului acord, Consiliul mixt numește nouă membri ai tribunalului. Trei dintre membri trebuie să fie resortisanți ai unui stat membru al Uniunii Europene, trei trebuie să fie resortisanți ai Mexicului și trei trebuie să fie resortisanți ai unor țări terțe⁴⁷.
- (3) Consiliul mixt poate decide creșterea sau reducerea numărului de membri cu multipli de trei. Numirile suplimentare trebuie să fie făcute pe aceeași bază prevăzută la alineatul (2).
- (4) Membrii trebuie să dețină calificările necesare pentru numirea ca judecător la Curtea Internațională de Justiție sau să fie juriști cu competență recunoscută. Aceștia trebuie să posede o expertiză confirmată în drept public internațional. Este de dorit ca ei să dețină competențe în special în dreptul internațional în materie de investiții, în dreptul comercial internațional și în soluționarea litigiilor care decurg din investiții internaționale sau din acordurile comerciale internaționale sau din negocieri comerciale.

⁴⁷ Părțile depun eforturi pentru a numi membri reprezentativi pentru diversele condiții socioeconomice și tradiții juridice.

(5) Membrii tribunalului sunt numiți pentru un mandat de cinci ani. Cu toate acestea, în cazul a patru dintre cele nouă persoane numite imediat după intrarea în vigoare a prezentului acord, care urmează să fie stabilite prin tragere la sorți, mandatul are o durată de șapte ani. De îndată ce devin vacante, locurile vor fi reocupate. O persoană desemnată pentru a înlocui o persoană al cărei mandat nu a expirat va ocupa postul pe durata rămasă din mandatul predecesorului său. O persoană care îndeplinește o funcție în cadrul unei formațiuni a tribunalului la expirarea mandatului poate, cu autorizarea președintelui tribunalului, după consultarea celorlalți membri ai formațiunii, să îndeplinească în continuare funcția respectivă până la încheierea procedurilor acestei formațiuni și, exclusiv în acest scop, poate fi considerată în continuare membru al tribunalului.

(6) Tribunalul judecă cauzele în formațiuni compuse din trei membri, dintre care unul trebuie să fie resortisant al unui stat membru al Uniunii Europene, unul resortisant al Mexicului și unul resortisant al unei țări terțe. Formațiunea este prezidată de membrul care este resortisant al unei țări terțe.

(7) Fără a se aduce atingere alineatului (6) și dacă părțile la litigiu convin astfel, cauza este judecată de o formațiune compusă dintr-un singur membru, care este resortisant al unei țări terțe, selectat de președintele tribunalului.

(8) În termen de 90 de zile de la depunerea unei cereri în temeiul articolului 10.26, președintele tribunalului numește, în conformitate cu procedurile de lucru adoptate în temeiul alineatului (10), membrul sau membrii care compun formațiunea tribunalului însărcinată să judece cauza, prin rotație, asigurându-se că alcătuirea formațiunii este aleatorie și imprevizibilă și, în același timp, oferind șanse egale tuturor membrilor de a fi selectați.

- (9) Președintele și vicepreședintele tribunalului sunt responsabili cu aspectele organizatorice și sunt numiți pentru un mandat de doi ani prin tragere la sorți dintre membrii tribunalului care sunt resortisanți ai unor țări terțe. Președinții își exercită funcțiile prin rotație, prin tragere la sorți de către președintele Consiliului mixt. Procedurile de lucru adoptate în temeiul alineatului (10) prevăd normele necesare pentru soluționarea unei indisponibilități temporare a președintelui.
- (10) Tribunalul își adoptă propriile proceduri de lucru, după consultarea părților.
- (11) Membrii trebuie să fie disponibili în orice moment și în termen scurt și să fie la curent cu activitățile legate de soluționarea litigiilor în temeiul prezentului acord.
- (12) Pentru asigurarea disponibilității membrilor, aceștia primesc un onorariu lunar care urmează să fie stabilit printr-o decizie a Consiliului mixt. Pentru fiecare zi lucrată în exercitarea atribuțiilor de președinte al tribunalului, președintele primește un onorariu echivalent cu onorariul stabilit în temeiul articolului 10.31 alineatul (11) pentru președintele tribunalului de apel.
- (13) Onorariul lunar și onorariile zilnice menționate la alineatul (12) sunt plătite de ambele părți, ținând cont de nivelul de dezvoltare al fiecăreia, într-un cont gestionat de secretariatul ICSID. În cazul în care una dintre părți omite să plătească aceste onorarii, cealaltă parte poate alege să plătească. Orice astfel de plată restantă rămâne datorată, împreună cu dobânda aferentă. Subcomitetul pentru servicii și investiții reexaminează periodic cuantumul și repartizarea onorariilor menționate anterior și poate recomanda ajustări relevante în vederea luării unei decizii de către Consiliul mixt.

(14) Cu excepția cazului în care Consiliul mixt adoptă o decizie în temeiul alineatului (15), cuantumul celorlalte onorarii și cheltuieli ale membrilor din cadrul unei formațiuni a tribunalului este stabilit în conformitate cu regulamentul 14 alineatul (1) din Regulamentele administrative și financiare ale Convenției ICSID în vigoare la data depunerii cererii și este repartizat de tribunal între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 10.48 alineatul (5).

(15) Consiliul mixt poate decide transformarea permanentă a onorariului lunar și a celorlalte onorarii și cheltuieli într-un salariu normal. În acest caz, membrii își exercită funcțiile cu normă întreagă, iar Consiliul mixt stabilește salariul acestora și aspectele organizatorice conexe. În acest caz, membrii nu pot exercita nicio altă activitate profesională, remunerată sau nu, cu excepția cazului în care președintele tribunalului acordă în mod excepțional o derogare.

(16) Secretariatul ICSID asigură secretariatul tribunalului și îi furnizează un sprijin adecvat. Cheltuielile aferente acestui sprijin se repartizează de către tribunal între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 10.48 alineatul (5).

ARTICOLUL 10.31

Tribunalul de apel

(1) Se înființează un tribunal de apel permanent pentru judecarea apelurilor împotriva hotărârilor pronunțate de tribunal.

(2) La intrarea în vigoare a prezentului acord, Consiliul mixt numește șase membri ai tribunalului de apel. Doi dintre membri trebuie să fie resortisanți ai unui stat membru al Uniunii Europene, doi trebuie să fie resortisanți ai Mexicului și doi trebuie să fie resortisanți ai unor țări terțe. În acest scop, fiecare parte propune trei candidați, dintre care doi pot fi resortisanți ai părții respective, iar unul trebuie să fie resortisant al altei țări.

(3) Consiliul mixt poate decide să mărească numărul de membri cu multipli de trei. Numirile suplimentare trebuie să fie făcute pe aceeași bază prevăzută la alineatul (2).

(4) Membrii trebuie să dețină calificările necesare pentru numirea ca judecător la Curtea Internațională de Justiție sau să fie juriști cu competență recunoscută. Aceștia trebuie să dețină o expertiză demonstrată în dreptul internațional public și în domeniul vizat de prezentul capitol. Este de dorit ca ei să dețină o expertiză în dreptul comercial internațional și în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale de investiții sau din acorduri comerciale internaționale.

(5) Membrii sunt numiți pentru un mandat de cinci ani. Cu toate acestea, în cazul a trei dintre cele șase persoane numite imediat după intrarea în vigoare a prezentului acord, care urmează să fie stabilite prin tragere la sorți, mandatul are o durată de șapte ani. De îndată ce devin vacante, locurile vor fi reocupate. O persoană desemnată pentru a înlocui o persoană al cărei mandat nu a expirat va ocupa postul pe durata rămasă din mandatul predecesorului său. O persoană care îndeplinește o funcție în cadrul unei formațiuni a tribunalului de apel la expirarea mandatului poate, cu autorizarea președintelui tribunalului de apel, după consultarea celorlalți membri ai formațiunii, să îndeplinească în continuare funcția respectivă până la încheierea procedurilor acestei formațiuni și, exclusiv în acest scop, poate fi considerată în continuare membru al tribunalului de apel.

- (6) Tribunalul de apel judecă apelurile în formațiuni compuse din trei membri, dintre care unul trebuie să fie resortisant al unui stat membru al Uniunii Europene, unul resortisant al Mexicului și unul resortisant al unei țări terțe. Formațiunea este prezidată de membrul care este resortisant al unei țări terțe.
- (7) Președintele tribunalului de apel numește, în conformitate cu procedurile de lucru adoptate în temeiul alineatului (9), membrii care compun formațiunea tribunalului de apel care judecă fiecare cauză, prin rotație, asigurându-se că alcătuirea fiecărei formațiuni este aleatorie și imprevizibilă și, în același timp, oferind șanse egale tuturor membrilor de a fi selectați.
- (8) Președintele tribunalului de apel este responsabil cu aspectele organizatorice și este numit pentru un mandat de doi ani prin tragere la sorți dintre membrii tribunalului care sunt resortisanți ai unor țări terțe. Președinții își exercită funcțiile printr-un sistem de rotație prin tragere la sorți de către președintele Consiliului mixt. Procedurile de lucru adoptate în temeiul alineatului (9) prevăd normele necesare pentru soluționarea unei indisponibilități temporare a președintelui.
- (9) Tribunalul de apel își elaborează propriile proceduri de lucru, după consultarea părților.
- (10) Membrii trebuie să fie disponibili în orice moment și în termen scurt și să fie la curent cu celelalte activități legate de soluționarea litigiilor în temeiul prezentului acord.

(11) Membrii tribunalului de apel primesc un onorariu lunar, pentru a asigura disponibilitatea acestora, și primesc un onorariu pentru fiecare zi lucrată în calitate de membru, care urmează să fie stabilită prin decizia Consiliului mixt. Președintele tribunalului de apel primește un onorariu pentru fiecare zi lucrată în exercitarea funcțiilor de președinte al tribunalului de apel.

(12) Onorariul lunar și onorariile zilnice menționate la alineatul (11) sunt plătite de ambele părți, ținând cont de nivelul de dezvoltare al fiecăreia, într-un cont gestionat de secretariatul ICSID. În cazul în care una dintre părți omite să plătească aceste onorarii, cealaltă parte poate alege să plătească. Orice astfel de plată restantă rămâne datorată, împreună cu dobânda aferentă. Subcomitetul pentru servicii și investiții reexaminează periodic cuantumul și repartizarea onorariilor menționate anterior și poate recomanda ajustări relevante în vederea luării unei decizii de către Consiliul mixt.

(13) Consiliul mixt poate decide transformarea permanentă a onorariului lunar și a onorariilor zilnice într-un salariu normal. În acest caz, membrii tribunalului de apel își exercită funcțiile cu normă întreagă, iar Consiliul mixt stabilește salariul acestora și aspectele organizatorice conexe. În acest caz, membrii nu pot exercita nicio altă activitate profesională, remunerată sau nu, cu excepția cazului în care președintele tribunalului de apel acordă în mod excepțional o derogare.

(14) Secretariatul ICSID asigură secretariatul tribunalului de apel și îi furnizează un sprijin adecvat. Cheltuielile aferente acestui sprijin se repartizează de către tribunalul de apel între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 10.48 alineatul (5).

ARTICOLUL 10.32

Principii etice

(1) Membrii tribunalului și membrii tribunalului de apel sunt aleși din rândul unor persoane a căror independență este mai presus de orice îndoială. Aceștia nu trebuie să aibă nicio legătură cu niciun guvern⁴⁸. Nu trebuie să accepte instrucțiuni de la niciun guvern și de la nicio organizație cu privire la aspecte legate de vreun litigiu în temeiul prezentei secțiuni. Aceștia nu participă la soluționarea unor litigii care ar putea crea un conflict de interese direct sau indirect. În acțiunile lor, membrii trebuie să respecte dispozițiile anexei 10-D (Codul de conduită pentru membrii tribunalului, membrii tribunalului de apel și mediatori). În plus, la numire, aceștia se abțin să acționeze în calitate de avocat sau de expert sau de martor numit de o parte în orice litigiu aflat pe rol sau nou în materie de protecție a investițiilor, în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord sau drept intern.

⁴⁸ Pentru mai multă certitudine, simplul fapt că o persoană este angajată de o universitate publică sau că un fost angajat al administrației publice primește o pensie din partea guvernului sau are o legătură de familie cu un funcționar public nu este, în sine, un motiv pentru a considera că are o legătură cu un guvern.

(2) În cazul în care o parte la litigiu consideră că un membru numit în cadrul unei formațiuni nu îndeplinește cerințele de la alineatul (1), aceasta trimite președintelui tribunalului sau președintelui tribunalului de apel, după caz, o cerere de recuzare a numirii membrului respectiv. Cererea de recuzare se transmite în termen de 15 zile de la data la care componența formațiunii tribunalului sau a tribunalului de apel a fost comunicată părții la litigiu sau în termen de 15 zile de la data la care faptele relevante au fost aduse la cunoștința acesteia, în cazul în care faptele respective nu puteau fi cunoscute, în mod rezonabil, în momentul constituirii formațiunii. Cererea de recuzare indică motivele care stau la baza recuzării.

(3) Dacă, în termen de 15 zile de la data cererii de recuzare, membrul recuzat alege să nu demisioneze din formațiunea respectivă, președintele tribunalului sau, după caz, președintele tribunalului de apel, după audierea părților la litigiu și după ce a oferit membrului în cauză posibilitatea de a formula observații, emite o decizie în termen de 45 de zile de la primirea cererii de recuzare și înștiințează imediat părțile la litigiu și pe ceilalți membri ai formațiunii.

(4) În cazul cererilor de recuzare a numirii președintelui tribunalului în cadrul unei formațiuni, decizia este luată de președintele tribunalului de apel și invers.

(5) La recomandarea motivată a președintelui tribunalului sau la inițiativa lor comună, părțile pot, printr-o decizie a Consiliului mixt, să revoce un membru al tribunalului sau al tribunalului de apel în cazul în care comportamentul acestuia este incompatibil cu obligațiile prevăzute la alineatul (1) și îl fac inapt să mențină în continuare statutul de membru al tribunalului sau al tribunalului de apel. În cazul în care este vorba despre comportamentul președintelui tribunalului de apel, președintele tribunalului emite recomandarea motivată. Articolul 10.30 alineatul (2) și articolul 10.31 alineatul (2) se aplică, *mutatis mutandis*, pentru ocuparea posturilor vacante care pot apărea în temeiul prezentului alineat.

ARTICOLUL 10.33

Mecanismul multilateral de soluționare a litigiilor

(1) Părțile ar trebui să coopereze în vederea instituirii unui mecanism multilateral de soluționare a litigiilor legate de investiții.

(2) La intrarea în vigoare între părți a unui acord internațional care prevede un astfel de mecanism multilateral aplicabil litigiilor legate de prezentul acord, aplicarea părților relevante din prezenta secțiune se suspendă, iar Consiliul mixt poate adopta o decizie care să precizeze eventualele aranjamente tranzitorii.

ARTICOLUL 10.34

Legea aplicabilă

- (1) Tribunalul stabilește dacă măsura sau măsurile care fac obiectul cererii încalcă oricare dintre dispozițiile menționate la articolul 10.21 alineatul (1) invocate de reclamant.
- (2) Atunci când se pronunță, tribunalul aplică dispozițiile prezentului acord și, după caz, alte norme și principii de drept internațional aplicabile între părți. Acesta interpretează dispozițiile prezentului acord în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului internațional public, codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor.
- (3) Pentru mai multă certitudine, la determinarea consecvenței unei măsuri cu dispozițiile menționate la articolul 10.21 alineatul (1), tribunalul ia în considerare, după caz, dreptul intern al unei părți ca element de fapt. În acest scop, tribunalul urmărește interpretarea obișnuită acordată dreptului intern de către instanțele sau autoritățile părții respective și orice sens dat dreptului intern de către tribunal nu este obligatoriu pentru instanțele judecătorești sau autoritățile părții respective.
- (4) Pentru mai multă certitudine, tribunalul nu are competența de a determina legalitatea unei măsuri, presupusă a constitui o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 10.21 alineatul (1), în conformitate cu dreptul intern al unei părți la litigiu.

(5) În cazul în care una dintre părți are îndoieli cu privire la chestiuni de interpretare referitoare la prezentul capitol, aceasta poate solicita Consiliului mixt să examineze chestiunea. Consiliul mixt poate adopta decizii de interpretare a oricărei dispoziții în cauză. Orice astfel de interpretare este obligatorie pentru tribunal și pentru tribunalul de apel. Consiliul mixt poate decide că o interpretare are efect obligatoriu cu începere de la o anumită dată.

(6) În cazul în care un pârât susține în apărare că măsura presupusă a fi o încălcare a uneia dintre dispozițiile menționate la articolul 10.21 alineatul (1) intră în domeniul de aplicare al unei măsuri neconforme prevăzute în anexa I (Rezerve privind măsurile existente) sau în anexa II (Rezerve privind măsurile viitoare), tribunalul solicită, la cererea pârâtului, interpretarea Consiliului mixt cu privire la această chestiune. Consiliul mixt înaintează tribunalului orice decizie privind interpretarea sa în temeiul articolului 1.7 (Funcțiile specifice ale Consiliului mixt) în termen de 90 de zile de la transmiterea cererii.

(7) O decizie prezentată de Consiliul mixt în temeiul alineatului (6) este obligatorie pentru tribunal, iar orice decizie sau hotărâre pronunțată de tribunal trebuie să fie conformă cu decizia respectivă. În cazul în care Consiliul mixt nu emite o decizie în termen de 90 de zile, tribunalul decide cu privire la chestiunea respectivă.

ARTICOLUL 10.35

Antieludare

Pentru mai multă certitudine, tribunalul își declină competența dacă litigiul a luat naștere sau era previzibil cu un grad mare de probabilitate în momentul în care reclamantul a dobândit dreptul de proprietate sau controlul asupra investiției care face obiectul litigiului și, de asemenea, tribunalul stabilește, pe baza împrejurărilor de fapt ale cauzei, că reclamantul a dobândit dreptul de proprietate sau controlul asupra investiției cu scopul principal de a introduce o cerere în temeiul prezentei secțiuni. Posibilitatea de a-și declina competența în astfel de circumstanțe nu aduce atingere altor obiecții legate de competență care pot fi luate în considerare de tribunal.

ARTICOLUL 10.36

Cereri vădit neîntemeiate

(1) În termen de cel mult 30 de zile de la constituirea formațiunii tribunalului și, în orice caz, înainte de prima sesiune a acesteia sau în termen de 30 de zile de la data la care pârâtul a luat cunoștință de faptele pe care se întemeiază obiecția, pârâtul poate formula o obiecție susținând că cererea este vădit neîntemeiată.

- (2) Nu se prezintă o obiecție în temeiul alineatului (1) dacă pârâtul a formulat o obiecție în temeiul articolului 10.37.
- (3) Pârâtul precizează cât mai exact posibil motivele care stau la baza obiecției.
- (4) La primirea unei obiecții în temeiul prezentului articol, tribunalul suspendă procedura pe fond și stabilește un calendar pentru a examina o astfel de obiecție în concordanță cu programul său pentru analizarea oricărei alte chestiuni preliminare.
- (5) După ce a dat părților la litigiu posibilitatea de a prezenta observații, la prima sa sesiune sau cât mai curând după aceea, tribunalul pronunță o decizie sau o hotărâre, precizând motivele acesteia. În acest sens, tribunalul pleacă de la premisa că faptele invocate sunt adevărate.
- (6) Prezentul articol nu aduce atingere autorității tribunalului de a aborda alte obiecții cu titlu preliminar sau dreptului pârâtului de a prezenta obiecții, în cursul procedurii, susținând că o cerere este lipsită de temei juridic.

ARTICOLUL 10.37

Cereri neîntemeiate de drept

- (1) Fără a aduce atingere competenței tribunalului de a aborda alte obiecții cu titlu preliminar sau dreptului unui pârât de a prezenta astfel de obiecții la momentul oportun, tribunalul instrumentează și soluționează cu titlu preliminar orice obiecție prezentată de pârât care susține, de drept, că o cerere sau orice parte a acesteia, prezentată în temeiul articolului 10.26, nu este o cerere pentru care poate fi pronunțată o sentință în favoarea reclamantului în temeiul prezentei secțiuni, chiar dacă s-a plecat de la premisa că faptele invocate sunt adevărate.
- (2) O obiecție în temeiul alineatului (1) se depune la tribunal nu mai târziu de termenul stabilit de tribunal pentru ca pârâtul să își prezinte cererea reconvențională sau memoriul în apărare.
- (3) În cazul în care o obiecție a fost prezentată în temeiul articolului 10.36, tribunalul poate, ținând cont de circumstanțele obiecției respective, să refuze, în conformitate cu procedurile stabilite la prezentul articol, instrumentarea unei obiecții prezentate în temeiul alineatului (1).
- (4) La primirea unei obiecții în temeiul alineatului (1) și, dacă este cazul, după emiterea unei decizii de a nu respinge o obiecție în temeiul alineatului (3) și cu excepția cazului în care consideră că obiecția este vădit nefondată, tribunalul suspendă orice procedură pe fond, stabilește un calendar pentru examinarea obiecției, în conformitate cu orice calendar pe care l-a stabilit pentru examinarea oricărei alte chestiuni preliminare, și emite o decizie sau o hotărâre cu privire la obiecție, precizând motivele acesteia.

ARTICOLUL 10.38

Transparența procedurii

(1) Tribunalul pune cu promptitudine la dispoziția publicului toate comunicările către tribunal depuse de părțile la litigiu, precum și toate ordinele, deciziile și hotărârile pronunțate de tribunal sau, după caz, de președintele tribunalului, cu excepția informațiilor protejate care constau în:

- (a) informații comerciale confidențiale⁴⁹;
- (b) informații privilegiate care sunt protejate prin lege împotriva punerii la dispoziția publicului și
- (c) informații a căror divulgare ar obstrucționa aplicarea legii.

⁴⁹ Pentru mai multă certitudine, informațiile comerciale confidențiale cuprind informații care nu se află în domeniul public și care descriu, conțin sau dezvăluie în alt mod secrete comerciale sau informații financiare, comerciale, științifice sau tehnice care au fost tratate în mod consecvent ca informații confidențiale de către partea la litigiu la care se referă, inclusiv, dar fără a se limita la informații privind prețurile, costurile, planurile strategice și de marketing, date privind cotele de piață și evidențe contabile sau financiare.

- (2) Tribunalul organizează audieri publice și stabilește, prin consultare cu părțile la litigiu, aspectele logistice corespunzătoare. În cazul în care intenționează să utilizeze în cadrul unei audieri informații care constituie informații protejate, o parte la litigiu informează tribunalul în acest sens. Tribunalul ia măsurile adecvate pentru a proteja aceste informații împotriva divulgării, ceea ce poate include închiderea audierii pe durata discutării informațiilor respective.
- (3) Observațiile scrise menționate la alineatul (1) includ memoriul, cererea reconvențională, răspunsul, memoriul în duplică și orice alte observații prezentate de o parte la litigiu în cursul procedurii, de exemplu o cerere de recuzare în temeiul articolului 10.32 alineatul (2) sau cererea de conexare în temeiul articolului 10.47.
- (4) Procesele-verbale sau transcrierile audierilor, dacă sunt disponibile, sunt puse la dispoziția publicului sub rezerva ocultării informațiilor protejate menționate la alineatul (1).
- (5) Fiecare parte pune la dispoziția publicului, în timp util și înainte de alcătuirea unei formațiuni a tribunalului, cererea de consultări menționată la articolul 10.22, comunicarea prin care s-a solicitat stabilirea pârâtului și decizia privind stabilirea pârâtului menționate la articolul 10.24, sub rezerva ocultării informațiilor protejate. În acest scop, reclamantul prezintă o versiune publică a cererii sale de consultări și a comunicării prin care a solicitat stabilirea pârâtului, care nu conține informațiile protejate, de preferință în același timp, dar în termen de cel mult 15 zile de la transmiterea versiunii care nu este destinată publicului. În cazul în care reclamantul nu furnizează o astfel de versiune publică, se consideră că a fost de acord să pună la dispoziția publicului documentele prezentate.

(6) Tribunalul poate pune la dispoziția publicului toate probele, la cerere, după consultarea părții la litigiu relevante, pentru a împiedica punerea la dispoziția publicului a informațiilor protejate și după ce a acordat părții respective un termen rezonabil pentru a oculta, dacă este necesar, părțile relevante ale probelor.

(7) În sensul alineatului (1), fiecare parte la litigiu are responsabilitatea de a furniza tribunalului versiuni oculte ale comunicărilor sale scrise în termen de 30 de zile de la depunerea lor sau în orice alt termen stabilit de tribunal. Tribunalul poate examina versiunile oculte ale părților la litigiu și poate aprecia dacă informațiile oculte trebuie protejate. După consultarea părților la litigiu, tribunalul decide cu privire la orice obiecție referitoare la calificarea sau ocultarea informațiilor despre care se pretinde că sunt protejate. În cazul în care tribunalul stabilește că informațiile dintr-o comunicare nu trebuie să fie oculte sau că nu trebuie împiedicată punerea la dispoziția publicului a unei comunicări, orice parte la litigiu, care a efectuat în mod voluntar comunicarea, este autorizată să retragă din evidențele procedurii întreaga comunicare sau părți din aceasta.

(8) Tribunalul consultă părțile la litigiu cu privire la posibilitatea ca un ordin, o decizie sau o hotărâre pronunțată de tribunal să conțină informații protejate în temeiul alineatului (1) literele (a), (b) sau (c) înainte de publicarea sa.

(9) În cazul în care o parte la litigiu nu solicită tribunalului să păstreze confidențialitatea informațiilor protejate dintr-o anumită comunicare, ordin, decizie sau hotărâre în termen de 30 de zile de la comunicare sau de la consultarea părții la litigiu, în conformitate cu alineatele (6) și (8), sau în orice alt termen stabilit de tribunal, se consideră că partea în cauză a fost de acord să pună la dispoziția publicului respectiva comunicare, ordin, decizie sau hotărâre.

(10) Tribunalul poate pune la dispoziția publicului comunicările menționate la prezentul articol prin transmiterea lor către registrul menționat în Regulile UNCITRAL privind transparența în arbitrajul dintre investitor și stat, inițiat în baza unui tratat.

(11) Nicio dispoziție a prezentei secțiuni nu implică obligația pârâtului de a nu pune la dispoziția publicului informațiile a căror divulgare este impusă prin legislația sa aplicabilă.

ARTICOLUL 10.39

Măsuri de protecție provizorii

(1) Tribunalul poate dispune o măsură de protecție provizorie pentru a proteja drepturile unei părți la litigiu sau pentru a se asigura de competența deplină a tribunalului, inclusiv un ordin de a păstra elementele de probă aflate în posesia sau sub controlul unei părți la litigiu.

(2) Tribunalul nu dispune sechestrarea bunurilor și nici nu împiedică aplicarea unei măsuri presupuse a constitui o încălcare menționată la articolul 10.26. În sensul prezentului alineat, un ordin include o recomandare.

ARTICOLUL 10.40

Suspendarea acțiunii

În cazul în care, în urma introducerii unei cereri în temeiul prezentei secțiuni, reclamantul nu ia nicio măsură în cadrul acțiunii în cursul unei perioade de 180 de zile consecutive sau al unei perioade convenite de părțile la litigiu, se consideră că reclamantul și-a retras cererea și a suspendat acțiunea. Tribunalul, la cererea pârâtului și după notificarea părților la litigiu, ia act de suspendarea acțiunii printr-un ordin și pronunță o hotărâre cu privire la cheltuielile de judecată. După pronunțarea unui astfel de ordin, tribunalul nu mai are competență. Reclamantul nu poate introduce ulterior o cerere cu privire la aceeași chestiune care decurge din aceeași măsură sau aceleași măsuri.

ARTICOLUL 10.41

Garanție pentru cheltuieli de judecată

- (1) Pentru mai multă certitudine, tribunalul poate dispune, la cerere, ca reclamantul să depună o garanție pentru totalitatea sau o parte a cheltuielilor de judecată, în cazul în care există motive întemeiate să se creadă că reclamantul ar putea să se afle în imposibilitatea de a respecta o hotărâre privind cheltuielile de judecată pronunțată împotriva sa.
- (2) În cazul în care garanția pentru cheltuieli de judecată nu este depusă integral în termen de 30 de zile de la pronunțarea unui ordin în temeiul alineatului (1) sau în orice alt termen stabilit de tribunal, tribunalul informează părțile la litigiu în acest sens. Tribunalul poate dispune suspendarea sau închiderea procedurii.

ARTICOLUL 10.42

Partea care nu participă la litigiu

- (1) În termen de 30 de zile de la primire sau imediat după soluționarea unui litigiu având ca obiect informații protejate⁵⁰, pârâul furnizează părții care nu participă la litigiu:
- (a) cererea de consultări menționată la articolul 10.22, comunicarea prin care s-a solicitat stabilirea pârâului menționată la articolul 10.24 și cererea menționată la articolul 10.26;

⁵⁰ Pentru mai multă certitudine, termenul „informații protejate” trebuie înțeles astfel cum este definit la articolul 10.38 și determinat în conformitate cu acesta.

(b) la cerere:

- (i) memorii, memoriale, note informative, cereri și alte documente prezentate tribunalului de o parte la litigiu;
- (ii) comunicări scrise prezentate tribunalului de către terți în temeiul articolului 10.43;
- (iii) procese-verbale sau transcrieri ale audierilor tribunalului, în cazul în care sunt disponibile; și
- (iv) ordine, hotărâri și decizii ale tribunalului și

(c) la cerere și pe cheltuiala părții care nu participă la litigiu, toate sau o parte dintre elementele de probă care au fost prezentate tribunalului, inclusiv probele anexate la documentele menționate la literele (a) și (b).

(2) Partea care nu participă la litigiu are dreptul de a participa la o audiere organizată în temeiul prezentei secțiuni și de a prezenta observații orale și scrise tribunalului cu privire la interpretarea prezentului acord. Tribunalul se asigură că părților la litigiu li se acordă o posibilitate rezonabilă de a prezenta observații cu privire la orice comunicare a părții care nu participă la litigiu.

ARTICOLUL 10.43

Intervenții ale unor terți

(1) După consultarea părților la litigiu, tribunalul poate accepta și examina comunicările scrise depuse în calitate de *amicus curiae* cu privire la o chestiune de fapt sau de drept care face obiectul litigiului.

(2) Fiecare comunicare depusă în calitate de *amicus curiae* se face în scris și în limba procedurii, cu excepția cazului în care părțile la litigiu convin altfel. Fiecare comunicare trebuie să identifice autorul, să dezvăluie orice afiliere, directă sau indirectă, cu orice parte la litigiu și să identifice orice persoană, guvern sau altă entitate care a furnizat sau va furniza orice asistență financiară sau de altă natură pentru pregătirea comunicării. În plus, autorul comunicării furnizează elemente de probă cu privire la orice afiliere, directă sau indirectă, cu oricare dintre părțile la litigiu și precizează natura interesului în litigiu.

(3) În cazul în care acceptă comunicări în temeiul alineatelor (1) și (2), tribunalul oferă părților la litigiu posibilitatea de a răspunde la acestea.

ARTICOLUL 10.44

Rapoarte ale experților

Fără a aduce atingere numirii altor tipuri de experți, în cazul în care acest lucru este autorizat de normele aplicabile menționate la articolul 10.26 alineatul (2), tribunalul, la cererea unei părți la litigiu sau din proprie inițiativă, după consultarea părților la litigiu, poate numi unul sau mai mulți experți care să îi raporteze în scris cu privire la orice aspect științific factic, cum ar fi aspectele referitoare la mediu, la sănătate sau la siguranță, ori cu privire la alte aspecte semnalate de o parte la litigiu în cadrul procedurii, sub rezerva termenelor și condițiilor care pot fi convenite de părțile la litigiu.

ARTICOLUL 10.45

Despăgubiri sau alte compensații

Pârâtul nu invocă și tribunalul nu acceptă ca apărare, cerere reconvențională, drept de a compensa sau pentru orice alt motiv faptul că reclamantul sau întreprinderea stabilită pe plan local în numele căreia este introdusă cererea a primit sau va primi despăgubiri sau alte compensații pentru presupusele prejudicii, integral sau parțial, în baza unui contract de asigurare sau de garanție.

ARTICOLUL 10.46

Rolul părților

- (1) O parte nu intențează o procedură la nivel internațional cu privire la o cerere introdusă în temeiul articolului 10.26 decât dacă cealaltă parte nu se conformează hotărârii pronunțate în litigiul respectiv.
- (2) Alineatul (1) nu exclude posibilitatea soluționării litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) cu privire la o măsură cu aplicare generală, chiar dacă se presupune că măsura respectivă a încălcat prezentul acord în ceea ce privește o anumită investiție în legătură cu care a fost introdusă o cerere în temeiul articolului 10.26 și nu aduce atingere articolului 10.42.
- (3) Alineatul (1) nu exclude schimburile informale cu scopul unic de a facilita soluționarea litigiului.

ARTICOLUL 10.47

Conexare

- (1) În cazul în care două sau mai multe cereri care au fost introduse separat în temeiul articolului 10.26 au în comun o chestiune de drept sau de fapt și derivă din aceleași evenimente sau circumstanțe, o parte la litigiu sau părțile la litigiu, în solidar, pot să solicite constituirea unei formațiuni separate a tribunalului în temeiul prezentului articol și ca formațiunea respectivă să emită un ordin de conexare (denumit în continuare „cerere de conexare”).
- (2) Partea la litigiu care solicită conexarea emite mai întâi o notificare către părțile la litigiu care vor intra sub incidența ordinului.
- (3) În cazul în care părțile la litigiu menționate la alineatul (2) au ajuns la un acord cu privire la ordinul de conexare care urmează să fie solicitat, acestea pot prezenta o cerere de conexare comună. În cazul în care respectivele părți la litigiu nu au ajuns la un acord cu privire la cererea de conexare în termen de 30 de zile de la notificare, o parte la litigiu poate prezenta o cerere de conexare.
- (4) Cererea de conexare este înaintată, în scris, președintelui tribunalului și tuturor părților la litigiu care vor intra sub incidența ordinului și precizează:
 - (a) numele și adresele părților la litigiu care se doresc a intra sub incidența ordinului;

- (b) sfera de aplicare a conexării solicitate și
 - (c) motivele pentru care s-a solicitat dispunerea ordinului.
- (5) O cerere de conexare care implică mai mult de un pârât necesită acordul tuturor pârâților.
- (6) Regulile aplicabile procedurii prevăzute la prezentul articol sunt stabilite după cum urmează:
- (a) dacă toate cererile pentru care se solicită un ordin de conexare au fost introduse în scopul soluționării litigiului în conformitate cu aceleași reguli menționate la articolul 10.26 alineatul (2), se aplică aceste reguli;
 - (b) dacă cererile pentru care se solicită ordinul de conexare nu au fost introduse pentru soluționarea litigiului în conformitate cu aceleași reguli menționate la articolul 10.26 alineatul (2):
 - (i) reclamanții pot conveni asupra regulilor aplicabile menționate la articolul 10.26 alineatul (2) sau
 - (ii) dacă reclamanții nu pot conveni asupra regulilor aplicabile în termen de 30 de zile de la primirea cererii de conexare de către președintele tribunalului, se aplică Regulile de arbitraj UNCITRAL, sub rezerva normelor specifice prevăzute în prezenta secțiune.

(7) După primirea unei cereri de conexare și în conformitate cu cerințele articolului 10.30 alineatul (8), președintele tribunalului constituie o nouă formațiune (denumită în continuare „formațiunea însărcinată cu conexarea”) a Tribunalului, care are competență asupra tuturor sau asupra unora dintre cereri, integral sau parțial, care fac obiectul cererii de conexare.

(8) În cazul în care, după audierea părților la litigiu, o formațiune însărcinată cu conexarea consideră că cererile introduse în temeiul articolului 10.26 au în comun o chestiune de drept sau de fapt și derivă din aceleași evenimente sau circumstanțe, iar conexarea ar fi soluția cea mai bună pentru a deservi obiectivele de soluționare echitabilă și eficientă a cererilor, inclusiv obiectivul de coerență a hotărârilor, formațiunea însărcinată cu conexarea poate, printr-un ordin, să își exercite competența asupra unora sau a tuturor cererilor, integral sau parțial.

(9) În cazul în care o formațiune însărcinată cu conexarea și-a exercitat competența în temeiul alineatului (8), un reclamant care a introdus o cerere în temeiul articolului 10.26 și a cărei cerere nu a fost conexată poate prezenta tribunalului o cerere scrisă prin care să solicite includerea într-un ordin de consolidare, cu condiția ca cererea să fie în conformitate cu cerințele stabilite la alineatul (4). Formațiunea însărcinată cu conexarea emite un astfel de ordin dacă consideră că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (8) și că emiterea ordinului nu ar împovăra în mod nejustificat și nu ar prejudicia în mod injust părțile la litigiu și nu ar perturba în mod nejustificat procedura.

(10) La cererea unei părți la litigiu, formațiunea însărcinată cu conexarea poate dispune, până la pronunțarea deciziei în temeiul alineatului (8), ca procedura formațiunii tribunalului numite în temeiul articolului 10.30 să fie suspendată, cu excepția cazului în care tribunalul respectiv și-a suspendat deja procedura.

(11) O formațiune a tribunalului numită în temeiul articolului 10.30 cedează competența de instrumentare a cererilor introduse sau a unor părți ale acestora asupra cărora își exercită competența o formațiune însărcinată cu conexarea.

(12) Hotărârea formațiunii însărcinate cu conexarea cu privire la cererile introduse sau la părțile acestora pentru care și-a exercitat competența este obligatorie pentru formațiunea tribunalului numită în temeiul articolului 10.30 în ceea ce privește respectivele cereri sau părți ale acestora.

(13) Un reclamant poate retrage o cerere introdusă în temeiul articolului 10.26 care face obiectul conexării, iar cererea în cauză nu poate fi introdusă din nou în temeiul aceluiași articol.

(14) La solicitarea unui reclamant, o formațiune însărcinată cu conexarea poate lua măsuri pentru a păstra confidențialitatea unor informații protejate menționate la articolul 10.38 alineatul (1) ale reclamantului respectiv în raport cu alți reclamanți. Aceste măsuri pot consta în transmiterea către ceilalți reclamanți a unor versiuni oculte ale documentelor care conțin informații protejate sau în desfășurarea anumitor părți ale audierii cu ușile închise.

ARTICOLUL 10.48

Hotărârea

(1) În cazul în care concluzionează că pârâtul a încălcat una dintre dispozițiile menționate la articolul 10.21 alineatul (1) invocate de reclamant, tribunalul poate, la cererea reclamantului și după audierea părților la litigiu, să pronunțe o hotărâre în care acordă, separat sau în combinație, numai:

- (a) despăgubiri bănești și orice dobânzi aplicabile; și
- (b) restituirea proprietății, caz în care hotărârea prevede faptul că pârâtul poate plăti despăgubiri bănești și orice dobânzi aplicabile, stabilite într-un mod compatibil cu articolul 10.18, în locul restituirii.

(2) Sub rezerva dispozițiilor de la alineatul (1), dacă o cerere este introdusă în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local și se pronunță o hotărâre în favoarea întreprinderii respective, hotărârea trebuie să prevadă că:

- (a) orice restituire a proprietății se realizează către întreprinderea stabilită pe plan local;

- (b) orice despăgubiri bănești și dobânzi aplicabile se plătesc întreprinderii stabilite pe plan local și
- (c) hotărârea se pronunță fără a aduce atingere niciunui drept pe care o persoană l-ar putea avea în temeiul legislației unei părți în ceea ce privește facilitatea prevăzută în hotărâre.
- (3) Pentru mai multă certitudine, tribunalul nu poate acorda alte măsuri reparatorii decât cele menționate la alineatul (1) și nici nu poate dispune abrogarea, încetarea sau modificarea măsurii sau a măsurilor în cauză.
- (4) Despăgubirile bănești nu depășesc cuantumul pierderii suferite de reclamant sau, după caz, de întreprinderea stabilită pe plan local ca urmare a încălcării dispozițiilor menționate la articolul 10.21 alineatul (1), din care se scad eventualele despăgubiri sau compensații anterioare acordate deja de partea în cauză. Tribunalul nu dispune acordarea de daune-interese punitive. Pentru mai multă certitudine, dacă un investitor introduce o cerere în temeiul articolului 10.26 alineatul (1) litera (a), acesta poate recupera numai pierderile sau prejudiciile pe care le-a suferit în calitate de investitor al unei părți.

(5) Tribunalul dispune ca partea care a căzut în pretenții să suporte cheltuielile de judecată. În situații excepționale, tribunalul poate repartiza aceste cheltuieli între părțile la litigiu, dacă stabilește că repartizarea este adecvată circumstanțelor cazului. Alte cheltuieli rezonabile, inclusiv cheltuielile rezonabile de reprezentare și asistență juridică, sunt suportate de partea la litigiu care cade în pretenții, exceptând situațiile în care tribunalul stabilește că această repartizare nu este rezonabilă în circumstanțele cazului. Atunci când analizează caracterul rezonabil al cheltuielilor sau al repartizării acestora, tribunalul poate, de asemenea, să ia în considerare dacă cheltuielile care trebuie rambursate părții la litigiu care are câștig de cauză ar depăși în mod excesiv cheltuielile suportate de partea la litigiu care cade în pretenții. În cazul în care s-a obținut câștig de cauză doar pentru anumite capete de cerere, cheltuielile de judecată și celelalte cheltuieli rezonabile se ajustează proporțional cu numărul sau amploarea capetelor de cerere pentru care s-a obținut câștig de cauză. Tribunalul de apel dispune cu privire la cheltuieli în conformitate cu prezentul articol.

(6) În termen de cel mult un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord, Consiliul mixt adoptă norme suplimentare privind taxele pentru a stabili valoarea maximă a cheltuielilor cu reprezentarea și asistența juridică, care pot fi suportate de anumite categorii de părți la litigiu care au căzut în pretenții, ținând seama de resursele financiare ale acestora.

(7) Tribunalul și părțile la litigiu depun toate eforturile pentru a se asigura că procesul de soluționare a litigiilor se desfășoară în timp util. Tribunalul ar trebui să pronunțe hotărârea în termen de 30 de luni de la data introducerii cererii în temeiul articolului 10.26. În cazul în care tribunalul are nevoie de timp suplimentar pentru a pronunța hotărârea, acesta furnizează părților la litigiu motivele întârzierii.

(8) O hotărâre devine definitivă dacă s-au scurs 90 de zile după ce a fost pronunțată și niciuna dintre părțile la litigiu nu a contestat-o la tribunalul de apel.

(9) Oricare dintre părțile la litigiu poate contesta hotărârea în temeiul articolului 10.49. În acest caz, dacă tribunalul de apel modifică sau inversează hotărârea tribunalului și trimite cauza spre rejudecare tribunalului, tribunalul este obligat să respecte constatările tribunalului de apel și, după audierea părților la litigiu, dacă este cazul, își revizuieste hotărârea pentru a reflecta constatările și concluziile tribunalului de apel. Tribunalul trebuie să încerce să pronunțe hotărârea revizuită în termen de 90 de zile de la primirea sesizării din partea tribunalului de apel. Hotărârea revizuită devine definitivă la 90 de zile de la emiterea sa.

ARTICOLUL 10.49

Procedura de apel

- (1) O parte la litigiu poate contesta o hotărâre la tribunalul de apel în termen de 90 de zile de la emiterea acesteia. Motivele de apel sunt următoarele:
- (a) o eroare a tribunalului în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dreptului aplicabil;
 - (b) o eroare vădită a tribunalului în ceea ce privește aprecierea faptelor, inclusiv aprecierea dreptului intern relevant; sau
 - (c) motivele prevăzute la articolul 52 din Convenția ICSID, în măsura în care acestea nu intră sub incidența prezentului alineat literele (a) și (b).
- (2) În cazul în care tribunalul de apel respinge apelul, hotărârea devine definitivă. Tribunalul de apel poate, de asemenea, să respingă apelul în regim de urgență atunci când este evident că acesta este vădit neîntemeiat, caz în care hotărârea devine definitivă. În cazul în care apelul este întemeiat, tribunalul de apel modifică sau inversează, în întregime sau parțial, constatările și concluziile juridice ale hotărârii. Decizia precizează cu exactitate modul în care a modificat sau inversat constatările și concluziile relevante ale tribunalului.

- (3) Ca regulă generală, procedura de apel nu trebuie să depășească 180 de zile de la data la care o parte la litigiu introduce apelul până la data la care tribunalul de apel își pronunță decizia. În cazul în care tribunalul de apel consideră că nu poate pronunța decizia în termen de 180 de zile, acesta informează în scris părțile la litigiu cu privire la motivele întârzierii și indică termenul în care estimează că o va pronunța. În niciun caz procedura nu ar trebui să depășească 270 de zile.
- (4) Tribunalul de apel poate dispune ca partea la litigiu care introduce un apel să depună o garanție pentru toate sau o parte din cheltuielile procedurii de apel.
- (5) Dispozițiile articolelor 10.23, 10.27, 10.29, 10.34, 10.38, 10.39, 10.40, 10.42 și 10.43 se aplică *mutatis mutandis* în ceea ce privește procedura de apel.
- (6) Consiliul mixt poate adopta norme care să ofere orientări tribunalului de apel cu privire la modul de desfășurare a procedurii de apel în cazul disjunerii procedurilor în fața tribunalului.

ARTICOLUL 10.50

Executarea hotărârilor

- (1) O hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni nu este executorie înainte să devină definitivă în temeiul articolului 10.48 alineatul (8) sau (9) ori al articolului 10.49. O hotărâre definitivă pronunțată în temeiul prezentei secțiuni de tribunal sau de tribunalul de apel este obligatorie pentru părțile la litigiu și nu poate face obiectul unui apel, al unei reexaminări, al unei anulări sau al oricărei căi de atac⁵¹.
- (2) O parte recunoaște o hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni ca fiind obligatorie și asigură executarea obligației pecuniare pe teritoriul său ca și cum ar fi o hotărâre definitivă a unei instanțe a părții respective.
- (3) Executarea hotărârii este reglementată de legile și angajamentele internaționale referitoare la executarea hotărârilor sau sentințelor care sunt în vigoare în locul în care se solicită executarea.
- (4) Pentru mai multă certitudine, articolul 2.11 din partea IV a prezentului acord nu împiedică recunoașterea, executarea și asigurarea respectării hotărârilor pronunțate în temeiul prezentei secțiuni.

⁵¹ Pentru mai multă certitudine, acest lucru nu împiedică o parte la litigiu să solicite tribunalului să revizuiască sau să interpreteze o hotărâre în conformitate cu normele aplicabile de soluționare a litigiilor, în cazul în care această posibilitate este disponibilă în temeiul normelor respective.

(5) În sensul articolului 1 din Convenția de la New York, hotărârile definitive pronunțate în temeiul prezentei secțiuni sunt hotărâri arbitrale referitoare la cereri care se consideră că decurg dintr-o relație sau o tranzacție comercială.

(6) Pentru mai multă certitudine și sub rezerva dispozițiilor de la alineatul (1), dacă o cerere a fost supusă procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul articolului 10.26 alineatul (2) litera (a), o hotărâre definitivă pronunțată în temeiul prezentei secțiuni este considerată a fi o hotărâre în sensul secțiunii 6 din capitolul IV din Convenția ICSID.

ARTICOLUL 10.51

Comunicarea documentelor

Cererile de consultări, notificările și alte documente adresate unei părți se trimit la locurile desemnate pentru partea respectivă în anexa 10-E sau la succesorii acesteia. O parte pune cu promptitudine la dispoziția publicului și notifică celeilalte părți orice modificare a locului menționat în anexa respectivă.

SECȚIUNEA E

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 10.52

Refuzul acordării de beneficii

O parte poate refuza acordarea beneficiilor prevăzute în prezentul capitol unui investitor al celeilalte părți, care este o întreprindere a părții respective, și investițiilor aparținând investitorului în cauză, în cazul în care:

- (a) un investitor al unei țări terțe deține sau controlează întreprinderea și
- (b) partea care refuză acordarea de avantaje adoptă sau menține, cu privire la țara terță respectivă sau cu privire la persoanele fizice sau întreprinderile din țara terță respectivă, o măsură care interzice tranzacțiile cu acea întreprindere sau care ar fi încălcată sau eludată în cazul în care beneficiile prevăzute în prezentul capitol ar fi acordate investitorului respectiv sau investițiilor sale.

ARTICOLUL 10.53

Denunțare

- (1) În cazul în care prezentul acord este denunțat în temeiul articolului 2.13 din partea IV a prezentului acord, articolul 10.7 alineatul (2), articolul 10.8 alineatul (2), articolul 10.12 și secțiunile C, D și E din prezentul capitol, precum și orice alte dispoziții relevante ale prezentului acord continuă să se aplice pentru o perioadă suplimentară de cinci ani de la data denunțării, în ceea ce privește investițiile reglementate realizate înainte de data denunțării prezentului acord.
- (2) Perioada menționată la alineatul (1) se prelungește cu o singură perioadă suplimentară de cinci ani, cu condiția să nu fie în vigoare niciun alt acord privind protecția investițiilor între părți.
- (3) Prezentul articol nu se aplică în cazul în care aplicarea provizorie a prezentului acord încetează și acordul nu intră în vigoare.

ARTICOLUL 10.54

Relația cu alte acorduri

(1) De la data intrării în vigoare a prezentului acord, acordurile dintre statele membre ale Uniunii Europene și Mexic enumerate în anexa 10-C, inclusiv drepturile și obligațiile care decurg din acestea⁵², încetează să producă efecte și sunt înlocuite și anulate de prezentul acord.

(2) În cazul în care aplicarea provizorie a prezentului acord în conformitate cu articolul 2.5 alineatul (4) din partea IV a prezentului acord vizează prezenta secțiune și secțiunile C și D din prezentul capitol, aplicarea acordurilor enumerate în anexa 10-C, precum și a drepturilor și obligațiilor care decurg din acestea se suspendă de la data aplicării provizorii. În cazul în care aplicarea provizorie a prezentului acord încetează și acordul nu intră în vigoare, suspendarea încetează, iar acordurile enumerate în anexa 10-C produc efecte de la data la care aplicarea provizorie încetează.

⁵² Pentru mai multă certitudine, dispozițiile privind denunțarea în temeiul articolului 10.53 înlocuiesc dispozițiile corespondente privind denunțarea acordurilor enumerate în anexa 10-C (Acordurile dintre statele membre ale Uniunii Europene și Mexic) la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(3) Fără a se aduce atingere alineatelor (1) și (2), se poate introduce o cerere în temeiul unui acord enumerat în anexa 10-C în conformitate cu normele și procedurile stabilite în acordul respectiv, cu condiția ca:

- (a) cererea să decurgă dintr-o presupusă încălcare a acordului respectiv care a avut loc înainte de data suspendării acestuia în temeiul alineatului (2) sau, dacă acordul încetează să mai producă efecte în temeiul alineatului (1), înainte de data intrării în vigoare a prezentului acord și
- (b) să nu fi trecut mai mult de trei ani de la data suspendării acordului respectiv în temeiul alineatului (2) sau, dacă acordul încetează să mai producă efecte în temeiul alineatului (1), de la data intrării în vigoare a prezentului acord până la data introducerii cererii.

(4) Fără a se aduce atingere alineatului (2), dacă aplicarea provizorie a prezentului acord, inclusiv a dispozițiilor prezentului capitol specificate la alineatul (2), încetează și prezentul acord nu intră în vigoare, poate fi introdusă o cerere în temeiul prezentului capitol, în conformitate cu normele și procedurile stabilite în prezentul capitol, cu condiția ca:

- (a) cererea să decurgă dintr-o presupusă încălcare a prezentului capitol care a avut loc în timpul perioadei de aplicare provizorie a prezentului acord și
- (b) să nu fi trecut mai mult de trei ani de la data încetării aplicării provizorii a prezentului acord până la data introducerii cererii.

(5) În sensul prezentului articol, definiția expresiei „intrarea în vigoare a prezentului acord” prevăzută la articolul 2.5 alineatul (7) din partea IV nu se aplică.

ARTICOLUL 10.55

Subcomitetul pentru servicii și investiții

Subcomitetul pentru servicii și investiții instituit în temeiul articolului 1.10:

- (a) oferă un forum pentru consultări între părți cu privire la chestiuni legate de prezentul capitol, inclusiv:
 - (i) dificultățile care ar putea apărea în punerea în aplicare a prezentului capitol;
 - (ii) posibile îmbunătățiri ale prezentului capitol, în special având în vedere experiența și evoluțiile din cadrul altor foruri internaționale și din cadrul altor acorduri încheiate de părți; și
 - (iii) la cererea unei părți, punerea în aplicare a unei soluții stabilite de comun acord în ceea ce privește un litigiu în temeiul secțiunii D; și
- (b) pregătește deciziile care urmează să fie adoptate sau acțiunile care trebuie întreprinse de Consiliul mixt în temeiul prezentului capitol.

CAPITOLUL 11

COMERȚUL TRANSFRONTALIER CU SERVICII

ARTICOLUL 11.1

Definiții

- (1) În sensul prezentului capitol:
 - (a) „comerț transfrontalier cu servicii” sau „furnizare transfrontalieră de servicii” înseamnă furnizarea unui serviciu:
 - (i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți; sau
 - (ii) pe teritoriul unei părți către un consumator de servicii al celeilalte părți;
 - (b) „întreprindere” înseamnă o întreprindere astfel cum este definită la articolul 1.3 sau o sucursală ori o reprezentanță a acesteia;

- (c) „întreprindere a Uniunii Europene” sau „întreprindere a Mexicului” înseamnă o întreprindere înființată în conformitate cu legislația Uniunii Europene sau a statelor sale membre ori cu legislația Mexicului și implicată în operațiuni comerciale substanțiale⁵³ pe teritoriul Uniunii Europene sau, respectiv, pe teritoriul Mexicului⁵⁴;

companiile maritime stabilite în afara Uniunii Europene sau în afara Mexicului și controlate de resortisanți ai unui stat membru al Uniunii Europene sau, respectiv, ai Mexicului beneficiază, de asemenea, de dispozițiile prezentului capitol dacă navele lor sunt înregistrate în conformitate cu legislația unui stat membru al Uniunii Europene sau a Mexicului, după caz, și arborează pavilionul respectivului stat membru al Uniunii Europene sau al Mexicului;

- (d) „serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă, pentru fiecare parte, orice serviciu care nu este furnizat nici pe bază comercială, nici în concurență cu unul sau mai mulți furnizori de servicii; și

⁵³ În concordanță cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), Uniunea Europeană consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru al Uniunii Europene, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „operațiuni comerciale substanțiale”.

⁵⁴ Pentru mai multă certitudine, o sucursală sau o reprezentanță a unei întreprinderi dintr-o țară terță nu este considerată a fi o întreprindere a Uniunii Europene sau o întreprindere a Mexicului.

- (e) „furnizor de servicii al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau o întreprindere a unei părți, alta decât o sucursală sau o reprezentanță, care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu.

ARTICOLUL 11.2

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de oricare dintre părți care au efecte asupra comerțului transfrontalier cu servicii desfășurat de furnizorii de servicii ai celeilalte părți. Aceste măsuri includ măsurile care au un impact asupra:
- (a) producerii, distribuției, comercializării, vânzării sau furnizării unui serviciu;
 - (b) achiziționării, utilizării sau plății unui serviciu;
 - (c) accesului, în legătură cu furnizarea unui serviciu, la servicii pe care una dintre părți le solicită a fi oferite publicului, în general, inclusiv în domeniile rețelilor de distribuție, transport sau telecomunicații, precum și utilizării unor asemenea servicii; și
 - (d) furnizării oricărei forme de garanție financiară, inclusiv a unei obligațiuni, ca o condiție pentru furnizarea unui serviciu.

- (2) Prezentul capitol nu se aplică:
- (a) serviciilor audiovizuale;
 - (b) cabotajului maritim național⁵⁵;
 - (c) măsurilor luate de una dintre părți, în cazul în care acestea sunt vizate de capitolul 18;
 - (d) serviciilor furnizate în exercitarea autorității guvernamentale;

⁵⁵ În cazul Uniunii Europene, fără a se aduce atingere domeniului de activități care pot fi considerate cabotaj în temeiul legislației naționale relevante, cabotajul maritim național include, în temeiul prezentului capitol, transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct dintr-un stat membru al Uniunii Europene și un alt port sau punct din același stat membru al Uniunii Europene, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat într-un stat membru al Uniunii Europene. În cazul Mexicului, cabotajul maritim național în temeiul prezentului capitol include navigația pe care o efectuează orice navă pe mare, între porturi sau localități situate în zonele maritime mexicane și pe țărmurile mexicane.

- (e) achiziției publice a unui bun sau a unui serviciu achiziționat în scopuri guvernamentale, și nu în vederea revânzării comerciale sau a utilizării pentru producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu destinat vânzării comerciale, indiferent dacă achiziția respectivă este o „achiziție reglementată” în sensul articolului 21.1;
- (f) subvențiilor⁵⁶ sau granturilor acordate de o parte, inclusiv împrumuturilor, garanțiilor și asigurărilor care beneficiază de sprijin guvernamental; și
- (g) serviciilor aeriene sau serviciilor conexe în sprijinul serviciilor aeriene⁵⁷, altele decât:
 - (i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata căroră aeronava respectivă este retrasă din exploatare;
 - (ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;

⁵⁶ Pentru mai multă certitudine, subvențiile sunt reglementate de capitolul 24 (Subvenții).

⁵⁷ Pentru mai multă certitudine, „serviciile aeriene sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene” includ, de asemenea: închirierea de aeronave cu echipaj, serviciile de exploatare a aeroporturilor și serviciile furnizate folosind o aeronavă al cărei scop principal nu este transportul de mărfuri sau pasageri – cum ar fi zboruri de stingere a incendiilor, pregătire pentru zbor, turism, stropirea culturilor, cartografie aeriană, topografie aeriană, fotografiere, salturi cu parașuta, remorcarea planoarelor, transport cu elicopterul pentru exploatare forestiere și construcții și alte servicii aeriene agricole, industriale și de inspecție.

- (iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare; și
 - (iv) serviciile de handling la sol.
- (3) Articolele 11.4-11.7 nu se aplică serviciilor noi prevăzute în anexa VII.

ARTICOLUL 11.3

Dreptul de reglementare

Părțile își afirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi sănătatea publică, serviciile sociale, educația publică, siguranța, mediul, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor, promovarea și protejarea diversității culturale sau concurența.

ARTICOLUL 11.4

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subformațiuni teritoriale, măsuri care impun limitări privind:

- (a) numărul de furnizori de servicii, sub formă de contingente numerice, monopoluri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (b) valoarea totală a tranzacțiilor cu servicii sau a activelor sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice; sau
- (c) numărul total de operațiuni cu servicii sau cantitatea totală de servicii produse, exprimată în unități numerice determinate, sub forma contingentelor sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 11.5

Prezența locală

Niciuna dintre părți nu impune unui furnizor de servicii al celeilalte părți să stabilească sau să mențină o reprezentanță sau orice formă de întreprindere sau să fie rezident pe teritoriul său ca o condiție pentru furnizarea transfrontalieră a serviciilor.

ARTICOLUL 11.6

Tratamentul național

- (1) Fiecare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor servicii și propriilor furnizori de servicii.
- (2) Tratamentul care trebuie acordat de Mexic în temeiul alineatului (1) este, în ceea ce privește o administrație de nivel regional din Mexic, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către acel nivel regional al administrației propriilor servicii și propriilor furnizori de servicii.

(3) Tratatul care trebuie acordat de Uniunea Europeană în temeiul alineatului (1) este, în ceea ce privește o administrație a unui stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația respectivă propriilor servicii și propriilor furnizori de servicii.

ARTICOLUL 11.7

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, serviciilor și furnizorilor de servicii dintr-o țară terță.

(2) Alineatul (1) nu se interpretează ca obligând una dintre părți să acorde serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi în vederea desfășurării unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

ARTICOLUL 11.8

Măsuri neconforme și excepții

- (1) Articolele 11.5-11.7 nu se aplică:
 - (a) eventualelor măsuri neconforme existente ale unei părți care sunt menținute de:
 - (i) Uniunea Europeană, astfel cum figurează în lista sa din anexa I;
 - (ii) o administrație națională, astfel cum este prevăzută de partea respectivă în lista sa din anexa I;
 - (iii) o administrație regională, astfel cum este prevăzută de partea respectivă în lista sa din anexa I; sau
 - (iv) o administrație locală;
 - (b) continuării sau reînnoirii cu promptitudine a unei măsuri neconforme menționate la litera (a) sau

- (c) unei modificări a unei măsuri neconforme menționate la litera (a), în cazul în care modificarea nu reduce conformitatea măsurii, în forma existentă imediat înainte de modificare, cu articolele 11.5-11.7.
- (2) Articolele 11.5-11.7 nu se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în lista sa din anexa II.
- (3) Articolul 11.4 nu se aplică unei măsuri luate de una dintre părți în ceea ce privește sectoarele sau subsectoarele angajate, prevăzute în anexa III.
- (4) În termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, Mexicul poate transmite Uniunii Europene un proiect de decizie a Consiliului mixt de modificare a apendicelui I-B-2 la anexa I și a apendicelui III-B-2 la anexa III cu orice măsuri neconforme existente menținute la nivelul subfederal al administrației.

Uniunea Europeană examinează proiectul respectiv în termen de trei luni și se consultă cu Mexicul cu privire la orice aspecte conexe. După consultare, Consiliul mixt adoptă modificările anexelor menționate la prezentul alineat. Anexele modificate se aplică de la data adoptării modificărilor.

ARTICOLUL 11.9

Refuzul acordării de beneficii

O parte poate refuza acordarea beneficiilor prevăzute în prezentul capitol unui furnizor de servicii al celeilalte părți, care este o întreprindere a părții respective, și serviciilor furnizorului respectiv, în cazul în care:

- (a) o persoană dintr-o țară terță deține sau controlează întreprinderea și
- (b) partea care refuză acordarea de beneficii adoptă sau menține, cu privire la țara terță respectivă sau cu privire la întreprinderile sau persoanele fizice din țara terță respectivă, o măsură care interzice tranzacțiile cu acea întreprindere sau care ar fi încălcată sau eludată în cazul în care beneficiile prevăzute în prezentul capitol ar fi acordate întreprinderii în cauză.

CAPITOLUL 12

PREZENȚA TEMPORARĂ A PERSOANELOR FIZICE ÎN SCOPURI DE AFACERI

ARTICOLUL 12.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „întreprinzător” înseamnă, în ceea ce privește Mexicul, un resortisant al Uniunii Europene care intră pe teritoriul Mexicului fără scopul de a stabili o reședință temporară sau permanentă, pentru:
 - (i) a derula schimburi comerciale cu bunuri sau a furniza servicii;
 - (ii) a institui, a dezvolta sau a gestiona o investiție de capital străin;
 - (iii) a desfășura contacte de afaceri și negocieri pentru vânzarea de bunuri și servicii sau pentru activități similare;

- (iv) a furniza servicii specializate pentru instalarea, repararea, întreținerea, supravegherea sau formarea lucrătorilor, convenite în prealabil sau avute în vedere într-un contract de transfer de tehnologie, brevete și mărci, pentru vânzarea de echipamente sau utilaje comerciale ori industriale sau orice alt proces de producție al unei întreprinderi stabilite pe teritoriul uneia dintre părți, pe durata contractului de garanție, a vânzării sau a activităților de service;
 - (v) a participa la adunările sau sesiunile consiliului de administrație al unei întreprinderi stabilite legal în Mexic sau
 - (vi) a promova bunuri sau servicii, a consilia clienți, a primi comenzi, a negocia contracte și a expune, a participa sau a asista la congrese, târguri, convenții sau alte evenimente similare;
- (b) „persoane aflate în vizită de afaceri în scopuri de investiții” înseamnă persoane fizice care ocupă un post de conducere, sunt responsabile cu înființarea unei întreprinderi, nu oferă sau furnizează servicii și nici nu se implică în alte activități economice decât cele necesare în scop de investiții și nu primesc remunerație dintr-o sursă situată în partea-gazdă;

- (c) „furnizori de servicii pe bază de contract” înseamnă persoane fizice angajate de o întreprindere a unei părți care nu este o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal și nici nu acționează prin intermediul unei astfel de agenții, nu este stabilită pe teritoriul celeilalte părți și a încheiat cu un consumator final din cealaltă parte un contract de bună-credință în vederea furnizării de servicii, pentru executarea contractului de furnizare de servicii fiind necesară prezența temporară a angajaților săi pe teritoriul părții respective⁵⁸;
- (d) „profesioniști independenți” înseamnă, în ceea ce privește Uniunea Europeană, persoane fizice care asigură furnizarea unui serviciu și care sunt stabilite în calitate de lucrători care desfășoară activități independente pe teritoriul unei părți, care nu sunt stabilite pe teritoriul celeilalte părți și care au încheiat cu un consumator final din cealaltă parte un contract de bună-credință (altfel decât printr-o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal) în vederea furnizării de servicii, pentru executarea contractului de furnizare de servicii fiind necesară prezența lor temporară pe teritoriul părții respective⁵⁹;

⁵⁸ Contractul de furnizare de servicii menționat la litera (c) respectă cerințele actelor cu putere de lege și ale normelor administrative ale părții în care se execută contractul.

⁵⁹ Contractul de furnizare de servicii menționat la litera (d) trebuie să respecte cerințele actelor cu putere de lege și ale normelor administrative ale părții în care se execută contractul.

- (e) „persoane transferate în cadrul aceleiași companii” înseamnă persoane fizice care au fost angajate de o întreprindere a unei părți sau au fost parteneri ai acesteia, care sunt transferate temporar la o întreprindere a unei părți, inclusiv la o filială, o sucursală sau societatea-mamă a respectivei întreprinderi a unei părți, situată pe teritoriul celeilalte părți⁶⁰ și care sunt:
- (i) „directori” sau „cadre de conducere”, însemnând persoane care ocupă posturi de conducere în cadrul unei întreprinderi a unei părți, care asigură în principal managementul întreprinderii⁶¹ în cealaltă parte, sub supraveghere generală sau îndrumare în principal din partea consiliului de administrație sau a acționarilor sau echivalențelor acestora, și care cel puțin:
- (A) conduc întreprinderea sau un departament sau o subformațiune a acesteia;
- (B) supraveghează și controlează activitatea desfășurată de alți membri ai personalului care exercită funcții de supraveghere, de specialitate sau de gestionare și
- (C) exercită autoritatea personală de a recruta și a concedia personalul sau de a face recomandări privind recrutarea, concedierea personalului sau luarea altor măsuri privind personalul;

⁶⁰ Pentru mai multă certitudine, este posibil ca directorilor sau cadrelor de conducere și specialiștilor să li se ceară să demonstreze că dețin experiența și calificările profesionale necesare în cadrul întreprinderii la care sunt transferați.

⁶¹ Pentru mai multă certitudine, deși directorii sau cadrele de conducere nu îndeplinesc direct sarcini legate de furnizarea efectivă a serviciilor, ei pot, în cursul exercitării atribuțiilor lor de a conduce în principal managementul întreprinderii, să îndeplinească sarcini care pot fi necesare pentru furnizarea serviciilor.

- (ii) „specialiști”, însemnând persoane fizice care lucrează într-o întreprindere, care dețin cunoștințe specializate esențiale pentru domeniile de activitate, tehnicile sau managementul întreprinderii și care sunt evaluate pe baza cunoștințelor specifice întreprinderii și verificându-se că au un nivel înalt de calificare; sau
 - (iii) „angajați stagiați”, însemnând, în ceea ce privește Uniunea Europeană, persoane care au fost angajate de o întreprindere care nu este reprezentanță pentru cel puțin un an, care dețin o diplomă universitară și sunt transferate temporar în scopul dezvoltării profesionale sau pentru a dobândi o formare în tehnici sau metode de afaceri⁶²;
- (f) „investitori” înseamnă, în ceea ce privește Mexicul, persoane fizice din Uniunea Europeană care doresc să intre în Mexic pentru o ședere temporară sau care se află deja în Mexic și care intenționează:
- (i) să exploreze diferite alternative de investiții;
 - (ii) să efectueze sau să supravegheze o investiție directă;

⁶² Întreprinderii-gazdă i se poate solicita să depună, spre aprobare prealabilă, un program de formare care să acopere durata șederii, demonstrând că scopul șederii este formarea profesională. În cazul Cehiei, al Germaniei, al Spaniei, al Franței, al Ungariei, al Lituaniei și al Austriei, formarea trebuie să aibă legătură cu diploma universitară obținută.

- (iii) să reprezinte o întreprindere străină sau să efectueze tranzacții comerciale sau
 - (iv) să dezvolte, să administreze sau să ofere consultanță sau servicii tehnice esențiale pentru exploatarea unei investiții la care întreprinzătorul sau întreprinderea sa a angajat sau este pe cale să angajeze o sumă substanțială de capital, exercitând o funcție de supraveghere, executivă sau care implică competențe esențiale; și
- (g) „persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt” înseamnă persoane fizice care solicită intrarea și șederea temporară pe teritoriul celeilalte părți, care nu sunt implicate în vânzări directe către publicul larg, care nu primesc remunerație dintr-o sursă situată pe teritoriul părții gazdă și care sunt:
- (i) „vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi”, însemnând persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care sunt reprezentanți ai unui furnizor de servicii sau de bunuri al unei părți în scopul negocierii vânzării de servicii sau de bunuri sau al încheierii de acorduri de vânzare de servicii sau bunuri pentru furnizorul respectiv, care nu sunt implicați în furnizarea unui serviciu în cadrul unui contract încheiat între o întreprindere care nu are prezență comercială pe teritoriul celeilalte părți și un consumator de pe teritoriul respectiv și care nu sunt comisionari;

- (ii) „instalatori și operatori de întreținere”, însemnând, în ceea ce privește intrarea și șederea temporară în Uniunea Europeană, persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care dețin cunoștințe de specialitate esențiale pentru obligațiile contractuale ale vânzătorului sau ale locatorului, care furnizează servicii sau asigură formarea personalului în vederea furnizării de servicii, în temeiul unei garanții sau al unui alt contract de servicii accesoriu vânzării sau închirierii de echipamente sau utilaje comerciale sau industriale, inclusiv de servicii informatice și conexe, achiziționate sau închiriate de la o întreprindere situată în afara teritoriului Uniunii Europene pe toată durata garanției sau a contractului de servicii; în ceea ce privește intrarea și șederea temporară în Mexic, persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care furnizează servicii specializate, inclusiv servicii postvânzare sau servicii postînchiriere, convenite în prealabil sau menționate într-un contract de transfer de tehnologie, brevete și mărci, pentru vânzarea de utilaje și echipamente, pentru formarea tehnică a personalului sau pentru orice alt proces de producție pentru o întreprindere stabilită în Mexic; sau
- (iii) „alte persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt”, însemnând, în ceea ce privește Mexicul, persoane aflate în vizită pe termen scurt care participă la reuniuni de administrare a afacerilor, la conferințe sau la târguri comerciale și care îndeplinesc sarcini de conducere sau de execuție într-o întreprindere sau în filialele sau entitățile afiliate acesteia stabilite în Mexic.

ARTICOLUL 12.2

Obiective, domeniu de aplicare și dispoziții generale

- (1) Prezentul capitol reflectă dorința părților de a facilita intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice ale unei părți pe teritoriul celeilalte părți în scopuri de afaceri și necesitatea de a stabili criterii transparente în acest scop.
- (2) Prezentul capitol se aplică măsurilor direct legate de intrarea și șederea temporară pe teritoriul unei părți, în scopuri de afaceri, a persoanelor fizice ale celeilalte părți care sunt persoane aflate în vizită de afaceri în scopuri de investiții, persoane transferate în cadrul aceleiași companii, investitori, vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi, furnizori de servicii pe bază de contract și profesioniști independenți.
- (3) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor care vizează persoanele fizice care intenționează să intre pe piața forței de muncă a uneia dintre părți, nici măsurilor privind cetățenia sau naționalitatea, reședința sau angajarea pe bază de contract pe durată nedeterminată.
- (4) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să aplice măsuri pentru reglementarea admiterii sau a șederii temporare a persoanelor fizice pe teritoriul său, inclusiv măsurile necesare pentru a proteja integritatea frontierelor sale și pentru a asigura trecerea ordonată a frontierelor sale de către persoanele fizice, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care să anuleze sau să compromită beneficiile ce decurg pentru cealaltă parte din prezentul capitol. Simpla solicitare a unei vize pentru resortisanții persoane fizice ai unei țări, fără a solicita același lucru și pentru resortisanții altor țări nu se consideră ca fiind o anulare sau o compromitere a beneficiilor care decurg din prezentul acord.

- (5) Fiecare parte aplică cu celeritate măsurile vizate de prezentul capitol pentru a evita întârzierile sau prejudiciile nejustificate în comerțul cu bunuri sau servicii sau în activitățile de investiții desfășurate în cadrul prezentului acord.
- (6) Părțile depun eforturi pentru a elabora și a adopta criterii comune și interpretări comune pentru punerea în aplicare a prezentului capitol.
- (7) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară în scopuri de afaceri a persoanelor fizice ale celeilalte părți care respectă actele cu putere de lege și normele administrative în materie de imigrație ale primei părți aplicabile intrării și șederii temporare, în conformitate cu prezentul capitol, inclusiv cu dispozițiile din anexele I, II, III, IV, V și VI.

(8) O parte poate, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative și în mod nediscriminatoriu, să deroge de la angajamentele sale privind intrarea și șederea temporară prevăzute în anexele IV și V în cazul în care intrarea și șederea temporară a unei persoane fizice a unei alte părți ar putea afecta negativ:

- (a) soluționarea unui litigiu colectiv de muncă aflat în curs la locul de muncă sau la locul de angajare prevăzut sau
- (b) angajarea unei persoane implicate în litigiul respectiv.

ARTICOLUL 12.3

Obligații din alte capitole

- (1) Prezentul capitol nu impune nicio obligație unei părți în ceea ce privește măsurile sale în materie de imigrație, cu excepția cazurilor prevăzute în mod expres în prezentul capitol.

- (2) Fără a se aduce atingere unei decizii de a permite intrarea și șederea temporară a unei persoane fizice a celeilalte părți în conformitate cu prezentul capitol, inclusiv privind durata șederii admisibilă în temeiul deciziei respective:
- (a) obligațiile prevăzute la articolele 10.6, 10.7, 10.9 și 10.10, sub rezerva articolelor 10.5, 10.12, 18.2 și 18.12, în cazul în care măsura are un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente în scopuri de afaceri pe teritoriul celeilalte părți, sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor care au un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente în scopuri de afaceri pe teritoriul celeilalte părți din categoria persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopuri de investiții, a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii și, în cazul Mexicului, a investitorilor, astfel cum sunt definite aceste categorii la articolul 12.1 din prezentul capitol; și

(b) obligațiile prevăzute la articolele 11.4, 11.5 și 11.6, sub rezerva articolului 11.2 alineatul (2) și a articolelor 11.8, 18.2 și 18.12, în cazul în care măsura are un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente în scopuri de afaceri pe teritoriul celeilalte părți, sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor care au un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente în scopuri de afaceri pe teritoriul celeilalte părți din categoria furnizorilor de servicii pe bază de contract și, în cazul Uniunii Europene, a profesioniștilor independenți pentru toate sectoarele enumerate în anexa V și a persoanelor aflate în vizită de afaceri pe termen scurt, în conformitate cu anexa IV.

(3) Pentru mai multă certitudine, alineatul (2) se aplică măsurilor care au un impact asupra tratamentului acordat persoanelor fizice prezente pe teritoriul celeilalte părți în scopuri de afaceri care se încadrează în categoriile relevante și care oferă servicii financiare, astfel cum sunt definite la articolul 18.1. Alineatul (2) nu se aplică măsurilor referitoare la acordarea de intrare temporară persoanelor fizice ale unei părți sau ale unei țări terțe.

ARTICOLUL 12.4

Persoane aflate în vizită de afaceri în scopuri de investiții, persoane transferate în cadrul aceleiași companii și investitori

- (1) Sub rezerva articolului 10.5, fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopuri de investiții și a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii ale celeilalte părți, în conformitate cu anexa IV.
- (2) Sub rezerva articolului 10.5, Mexicul permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a investitorilor, în conformitate cu anexa IV.
- (3) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține limitări privind numărul total de persoane fizice cărora li se acordă dreptul de intrare și ședere temporară, în conformitate cu alineatele (1) și (2), într-un anumit sector sau subsector, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice, pe baza unei subformațiuni regionale sau la nivelul întregului său teritoriu.

- (4) Durata admisibilă a șederii este⁶³:
- (a) în cazul Uniunii Europene, până la trei ani pentru directori sau cadrele de conducere și specialiști, până la un an pentru angajații stagiați și până la 90 de zile în orice perioadă de șase luni pentru persoanele aflate în vizită de afaceri în scopuri de investiții și
 - (b) în cazul Mexicului, un an, care poate fi prelungit de trei ori cu câte un an pentru persoanele transferate în cadrul aceleiași companii și pentru investitori, și până la 180 de zile pentru persoanele aflate în vizită de afaceri în scopuri de investiții.
- (5) Părțile acordă membrilor de familie ai persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii tratamentul în conformitate cu anexa 12-A.

⁶³ Durata șederii persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopuri de investiții nu aduce atingere drepturilor acordate de una dintre părți resortisanților sau cetățenilor celeilalte părți în temeiul exceptării bilaterale de la obligativitatea vizelor.

ARTICOLUL 12.5

Persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt

Sub rezerva articolului 11.2 și a anexei IV, o parte:

- (a) permite intrarea și șederea temporară a persoanelor aflate în vizită de afaceri pe termen scurt;
- (b) nu adoptă și nu menține limitări privind numărul total de persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt într-un anumit sector sub formă de contingente numerice, pe baza unei subformațiuni regionale sau la nivelul întregului său teritoriu și
- (c) nu adoptă și nu menține teste privind necesitățile economice pentru persoanele aflate în vizită de afaceri pe termen scurt.

ARTICOLUL 12.6

Furnizori de servicii pe bază de contract

- (1) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a furnizorilor de servicii pe bază de contract ai celeilalte părți în conformitate cu anexa V.

(2) Cu excepția cazului în care se specifică altfel în anexa V, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține limitări cu privire la numărul total de furnizori de servicii pe bază de contract ai celeilalte părți cărora li se permite intrarea și șederea temporară, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 12.7

Profesioniști independenți

(1) Uniunea Europeană permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a profesioniștilor independenți din Mexic în conformitate cu anexa V.

(2) Cu excepția cazului în care se specifică altfel în anexa V, Uniunea Europeană nu adoptă și nu menține limitări cu privire la numărul total de profesioniști independenți din Mexic cărora li se permite intrarea și șederea temporară, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 12.8

Transparență

- (1) Fiecare parte pune la dispoziția publicului informații privind cerințele și procedurile pentru intrare și ședere temporară, inclusiv formularele și documentele relevante, precum și materiale explicative care vor permite persoanelor interesate ale celeilalte părți să se familiarizeze cu cerințele și procedurile aplicabile.
- (2) Informațiile menționate la alineatul (1) includ, dacă este cazul, informații privind următoarele:
 - (a) categoriile de vize, permise sau orice tip similar de autorizare privind intrarea și șederea temporară;
 - (b) documentația necesară și condițiile care trebuie îndeplinite;
 - (c) metoda de depunere a cererii și opțiuni pentru locul de depunere a acesteia, precum oficiile consulare sau online;
 - (d) taxele de depunere a cererilor și timpul orientativ de prelucrare;

- (e) durata maximă a șederii pentru fiecare tip de autorizare descris la litera (a);
- (f) condițiile pentru orice prelungire sau reînnoire posibilă;
- (g) regulile referitoare la însoțitori aflați în întreținere;
- (h) procedurile de control sau de introducere a unei căi de atac care sunt disponibile și
- (i) legislația cu aplicabilitate generală referitoare la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice.

ARTICOLUL 12.9

Soluționarea litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 cu privire la refuzul de a acorda intrarea și șederea temporară în temeiul prezentului capitol, cu excepția cazului în care chestiunea implică un model de practică.

CAPITOLUL 13

REGLEMENTAREA INTERNĂ

ARTICOLUL 13.1

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte în ceea ce privește cerințele și procedurile de acordare a licențelor și de calificare, precum și standardele tehnice⁶⁴ care au un impact asupra comerțului cu servicii sau asupra desfășurării oricărei alte activități economice cu privire la care o parte și-a asumat un angajament în temeiul articolelor 10.6, 10.7, 11.4 și 11.6, sub rezerva oricăror termeni, limitări, condiții sau calificări prevăzute în lista sa în temeiul articolelor 10.12 și 11.8.

(2) Fără a se aduce atingere alineatului (1), articolul 13.6 se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte în ceea ce privește cerințele și procedurile de acordare a licențelor și de calificare, precum și standardele tehnice care au un impact asupra comerțului cu servicii sau a desfășurării oricărei alte activități economice.

⁶⁴ Pentru mai multă certitudine, în ceea ce privește măsurile referitoare la standardele tehnice, prezentul capitol se aplică doar măsurilor care au un impact asupra comerțului cu servicii.

- (3) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte care intră sub incidența capitolului 18.

ARTICOLUL 13.2

Elaborarea de măsuri

O parte care adoptă sau menține măsuri referitoare la cerințele și procedurile de acordare a licențelor, la cerințele și procedurile în materie de calificare:

- (a) se asigură că măsurile respective se bazează pe criterii obiective și transparente⁶⁵;
- (b) se asigură că autoritatea competentă ia decizii și își administrează deciziile în mod independent;
- (c) se asigură că procedurile în sine nu împiedică în mod nejustificat îndeplinirea unor cerințe;

⁶⁵ Pentru mai multă certitudine, autoritățile competente pot evalua ponderea care trebuie acordată acestor criterii, care pot include competența, capacitatea de a furniza un serviciu sau orice altă activitate economică, precum și impactul potențial al unei decizii de autorizare asupra sănătății sau a mediului.

- (d) se asigură că procedurile sunt imparțiale și adecvate pentru ca solicitanții să demonstreze că îndeplinesc cerințele, dacă acestea există; și
- (e) nu impune unui solicitant să se adreseze mai multor autorități competente pentru fiecare cerere de autorizare⁶⁶, în măsura în care acest lucru este realizabil.

ARTICOLUL 13.3

Administrarea măsurilor

În cazul în care pentru furnizarea unui serviciu sau pentru desfășurarea oricărei alte activități economice este necesară autorizarea, autoritățile competente ale unei părți:

- (a) permit solicitantului să depună o cerere în orice moment, în măsura în care acest lucru este realizabil;
- (b) dacă există anumite termene pentru solicitarea autorizării, acordă un termen rezonabil pentru depunerea cererii;
- (c) dacă sunt necesare examinări, le programează la intervale cu o frecvență rezonabilă și acordă un termen rezonabil pentru ca solicitantul să depună cererea de susținere a examinării;

⁶⁶ Pentru mai multă certitudine, o parte poate avea nevoie de mai multe cereri de autorizare în cazul în care un serviciu sau o altă activitate economică intră în competența mai multor autorități competente.

- (d) depun eforturi pentru a accepta cererile în format electronic, ținând seama de celelalte priorități și de constrângerile în materie de resurse;
- (e) acceptă copii ale documentelor autentificate în conformitate cu dreptul intern al părții în cauză, în locul documentelor în original, cu excepția cazului în care sunt necesare documentele în original pentru a proteja integritatea procesului de autorizare;
- (f) se asigură că taxele de autorizare⁶⁷ percepute de autoritățile competente sunt rezonabile și transparente și nu restricționează în sine furnizarea serviciului relevant sau desfășurarea oricărei alte activități economice;
- (g) furnizează un calendar orientativ pentru prelucrarea unei cereri, în măsura în care acest lucru este realizabil;
- (h) confirmă fără întârzieri nejustificate, în măsura în care acest lucru este realizabil, că o cerere este completă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză;

⁶⁷ Taxele de autorizare includ taxele de licență și taxele legate de procedurile de calificare, dar nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licitații, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

- (i) dacă o cerere este considerată completă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză, se asigură că prelucrarea cererii este finalizată și că solicitantul este informat cu privire la decizie într-un termen rezonabil de la depunerea cererii, în măsura în care este posibil în scris⁶⁸;
- (j) furnizează, la cererea solicitantului și fără întârzieri nejustificate, informații privind stadiul cererii;
- (k) dacă o cerere este considerată incompletă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză, într-un termen rezonabil și în măsura în care acest lucru este realizabil:
 - (i) informează solicitantul că cererea este incompletă;
 - (ii) oferă, la cererea solicitantului, îndrumări privind motivul pentru care cererea este considerată incompletă;

⁶⁸ Autoritățile competente pot îndeplini această cerință informând solicitantul în prealabil în scris, inclusiv printr-o măsură publicată, că absența unui răspuns într-un termen specificat de la data depunerii cererii indică, după caz, acceptarea sau respingerea cererii. Pentru mai multă certitudine, informarea în scris poate include informații furnizate în format electronic.

- (iii) oferă solicitantului posibilitatea⁶⁹ de a prezenta informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii și
- (iv) dacă niciuna dintre variantele de mai sus nu este realizabilă, iar cererea este respinsă din cauză că este incompletă, se asigură că solicitantul este informat în acest sens într-un termen rezonabil;
- (l) dacă o cerere este respinsă, informează solicitantul, în măsura în care acest lucru este posibil, fie din proprie inițiativă, fie la cererea solicitantului, cu privire la motivele respingerii și, după caz, cu privire la procedurile de redepunere a cererii; și
- (m) se asigură că, după ce este acordată, autorizația intră în vigoare fără întârzieri nejustificate, sub rezerva termenelor și condițiilor aplicabile.

⁶⁹ Pentru mai multă certitudine, această posibilitate nu impune ca autoritatea competentă să acorde prelungiri de termene.

ARTICOLUL 13.4

Limitarea numărului de licențe

- (1) În cazul în care numărul licențelor disponibile pentru o anumită activitate este limitat din cauza cantității reduse de resurse naturale disponibile sau din cauza capacității tehnice reduse, partea respectivă aplică o procedură de selecție a potențialilor candidați care să ofere garanții depline în ceea ce privește imparțialitatea și transparența, inclusiv, în special, comunicarea către public de informații adecvate privind lansarea, desfășurarea și încheierea procedurii.
- (2) La stabilirea normelor pentru procedura de selecție, partea în cauză poate lua în considerare obiective de politică legitime, inclusiv considerente privind sănătatea, siguranța, protecția consumatorilor, concurența, protecția mediului și conservarea patrimoniului cultural.

ARTICOLUL 13.5

Standarde tehnice

Fiecare parte își încurajează autoritățile competente ca, atunci când adoptă standarde tehnice, să adopte standarde tehnice elaborate prin proceduri deschise și transparente și încurajează orice organism desemnat pentru a elabora standarde tehnice să facă acest lucru prin proceduri deschise și transparente.

ARTICOLUL 13.6

Transparență

O parte care necesită o autorizație pentru furnizarea unui serviciu sau pentru desfășurarea oricărei alte activități economice pune la dispoziție informațiile necesare pentru ca furnizorii de servicii sau persoanele care intenționează să furnizeze un serviciu și persoanele care desfășoară sau intenționează să desfășoare orice altă activitate economică să respecte cerințele și procedurile de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective. Aceste informații includ, în cazul în care există:

- (a) taxele de autorizare;
- (b) datele de contact ale autorităților competente relevante;
- (c) procedurile de contestare sau de reexaminare a deciziilor referitoare la cereri;
- (d) procedurile de monitorizare sau de asigurare a respectării termenelor și condițiilor pentru licențe;
- (e) posibilitățile de implicare a publicului, cum ar fi prin intermediul audierilor sau al observațiilor;
- (f) calendare orientative pentru prelucrarea unei cereri;

- (g) cerințele și procedurile și
- (h) standardele tehnice aplicabile.

ARTICOLUL 13.7

Reexaminare

În urma intrării în vigoare a unor discipline suplimentare elaborate în conformitate cu articolul VI alineatul (4) din GATS, părțile reexaminează aceste discipline. În cazul în care în urma reexaminării se ajunge la concluzia că disciplinele respective ar îmbunătăți prezentul acord, părțile stabilesc dacă ele ar trebui încorporate în acesta.

CAPITOLUL 14

RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ A CALIFICĂRILOR PROFESIONALE

ARTICOLUL 14.1

Dispoziții generale

- (1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să solicite ca persoanele fizice să dețină calificările necesare sau experiența profesională specificată pe teritoriul pe care este furnizat serviciul, pentru sectorul de activitate în cauză.
- (2) Părțile încurajează organismele profesionale sau autoritățile relevante, după caz, de pe teritoriile lor să elaboreze și să prezinte Subcomitetului pentru servicii și investiții instituit în temeiul articolului 1.10 recomandări comune privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale.
- (3) Recomandările comune menționate la alineatul (2) trebuie să fie susținute de elemente de probă privind:
 - (a) valoarea economică a unui eventual acord privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale (denumit în continuare „acord de recunoaștere reciprocă”) și

- (b) compatibilitatea regimurilor respective, și anume măsura în care criteriile aplicate de fiecare parte pentru autorizare și acordarea de licențe sunt compatibile.
- (4) Subcomitetul examinează orice recomandare comună într-un termen rezonabil de la primirea acesteia.
- (5) În cazul în care recomandarea comună este conformă cu prezentul acord, părțile iau măsurile necesare pentru a negocia un acord de recunoaștere reciprocă, dacă este cazul prin intermediul autorităților lor competente sau al persoanelor desemnate autorizate de una dintre părți. Dacă este cazul, Consiliul mixt poate adopta, printr-o decizie, modalitățile de recunoaștere reciprocă a calificărilor profesionale.
- (6) Atunci când negociază acorduri de recunoaștere reciprocă sau când elaborează recomandări comune, părțile sau, respectiv, organismele profesionale sau autoritățile relevante sunt încurajate să respecte orientările pentru negocierea unui acord de recunoaștere reciprocă prevăzute în anexa 14-A.

CAPITOLUL 15

SERVICIILE DE LIVRARE

ARTICOLUL 15.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „servicii de livrare” înseamnă serviciile poștale și de curierat sau de curierat rapid, care includ colectarea, sortarea, transportul și livrarea trimiterilor poștale;
- (b) „servicii de curierat rapid” înseamnă colectarea, sortarea, transportul și livrarea de trimiteri poștale cu o viteză mai mare și cu mai multă fiabilitate și pot include elemente de valoare adăugată, cum ar fi colectarea de la punctul de origine, livrarea personală la destinatar, posibilitatea de urmărire a trimiterilor poștale, posibilitatea schimbării destinației și a destinatarului în timpul tranzitului sau confirmarea de primire;
- (c) „servicii de curier rapid internațional” înseamnă servicii de curierat rapid internațional furnizate prin intermediul unei asociații voluntare de operatori poștali desemnați în cadrul Uniunii Poștale Universale (UPU), cum este Cooperativa EMS;

- (d) „licență” înseamnă o autorizație acordată unui furnizor individual de către o autoritate de reglementare, care stabilește proceduri, obligații și cerințe specifice sectorului serviciilor de livrare;
- (e) „trimitere poștală” înseamnă o trimitere cu o greutate de până la 31,5 kg adresată în forma finală în care trebuie să fie transportată de orice tip de furnizor de servicii de livrare, public sau privat, și poate include trimiteri precum scrisori, colete, ziare sau cataloage;
- (f) „monopol poștal” înseamnă dreptul exclusiv de a furniza servicii de livrare specificate pe teritoriul unei părți în temeiul legislației părții respective și
- (g) „serviciu universal” înseamnă furnizarea permanentă a unui serviciu de livrare de calitate specificată, în temeiul legislației unei părți, la toate punctele de pe teritoriul părții respective, la prețuri rezonabile pentru toți utilizatorii.

ARTICOLUL 15.2

Obiectiv

Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare specific pentru toate serviciile de livrare.

ARTICOLUL 15.3

Serviciu universal

- (1) Fiecare parte are dreptul de a defini tipul de obligație de serviciu universal pe care dorește să o adopte sau să o mențină și administrează această obligație într-un mod transparent, nediscriminatoriu și neutru în ceea ce privește toți furnizorii care fac obiectul obligației.
- (2) Dacă una dintre părți impune ca serviciile de curier rapid internațional la intrare să fie furnizate pe bază de serviciu universal, partea respectivă nu acordă tratament preferențial acestui serviciu în detrimentul altor servicii de curierat rapid internațional.

ARTICOLUL 15.4

Finanțarea serviciului universal

- (1) Niciuna dintre părți nu aplică taxe sau alte impuneri pentru furnizarea unui serviciu de livrare care nu este un serviciu universal în scopul finanțării furnizării unui serviciu universal.
- (2) Alineatul (1) nu se aplică măsurilor de impozitare sau taxelor administrative general aplicabile.

ARTICOLUL 15.5

Prevenirea practicilor care denaturează piața

Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau unui monopol poștal nu recurge la practici care denaturează piața, cum ar fi:

- (a) utilizarea încasărilor provenite din furnizarea unui astfel de serviciu pentru a subvenționa încrucișat furnizarea unui serviciu de curierat rapid sau a oricărui serviciu de curierat neuniversal și
- (b) o diferențiere nejustificată între clienți, cum ar fi întreprinderile, expeditorii de volume mari de corespondență sau consolidatorii, în ceea ce privește tarifele sau alte termene și condiții pentru furnizarea unui serviciu de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal.

ARTICOLUL 15.6

Licențele

- (1) O parte care solicită o licență pentru furnizarea de servicii de livrare pune la dispoziția publicului:
 - (a) toate cerințele cu privire la acordarea licenței și perioada necesară în mod normal pentru luarea unei decizii cu privire la o cerere de licență și
 - (b) termenele și condițiile licențelor.
- (2) Procedurile, obligațiile și cerințele pentru obținerea unei licențe trebuie să fie transparente, nediscriminatorii și bazate pe criterii obiective.
- (3) Fiecare parte se asigură că solicitantul este informat în scris cu privire la motivele refuzului de acordare a unei licențe.

ARTICOLUL 15.7

Independența organismului de reglementare

- (1) Fiecare dintre părți stabilește sau menține organisme de reglementare care trebuie să fie distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de orice furnizor de servicii de livrare. Partea care păstrează proprietatea sau controlul asupra unor întreprinderi care furnizează servicii de livrare asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile aferente dreptului de proprietate sau controlului.
- (2) Fiecare parte se asigură că organismele de reglementare menționate la alineatul (1) își îndeplinesc sarcinile în mod transparent și în timp util și că dispun de resurse financiare și umane adecvate pentru îndeplinirea sarcinilor care le-au fost atribuite.
- (3) Deciziile organismului de reglementare și procedurile utilizate de acesta sunt imparțiale față de toți participanții la piață.